

Alegat I.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem do reformy urzędzeń gminnych i powiatowych.

Wysoki Sejmie!

Wkrótce upływie drugi okres wyborczy reprezentacyj gminnych i powiatowych, utworzonych na mocy ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866. i będących z nią w związku ustaw o obszarach dworskich i o reprezentacji powiatowej.

Rady gminne i zwierzchności gminne, otrzymały na podstawie tych ustaw obszerny zakres działania, nie rozporządzają jednak po największej części odpowiednimi zasobami sił materyalnych i umysłowych, dla tego też nie mogą podołać obowiązkom swoim, w skutek czego upada, zwłaszcza po wsiach ład i porządek.

Rady i wydziały powiatowe skupiają wprawdzie większy zasób oświaty i znaczniejszymi rozporządzać mogą funduszami. Ustawa ubezwładniła je atoli, odejmując możność skutecznego działania i czyniąc wykonanie ich zarządzeń zależnem od obcych czynników, od dobrej woli podwładnych i uprzejmości władz rządowych. Chcąc bowiem wymóżyć spełnienie rozporządzenia przez się wydanego, poddawać muszą ocenieniu władzy rządowej samą nawet istotę postanowienia swego, chociażby takowe od dawna było prawomocnem.

Również rażąca jest także niejasność i zawiłość toku licznych instancyj powołanych do stanowienia w sprawach gminnych. Władzom rządowym przyznano prawo rozstrzygania zażaleń wnoszonych przeciw postanowieniom reprezentacyj gminnych i powiatowych nawet w sprawach własnego zakresu działania, jeżeli tylko ustawy naruszone lub błędnie zastosowane zostały; w ten sposób uzasadniono właściwość władz rządowych do rozstrzygania wszelkich bez wyjątku rekursów, a wyższe władze autonomiczne nie tylko pozbawione są władzy wykonawczej, lecz nadto spotkać się mogą przy każdym orzeczeniu z zarzutem, że przekroczyły swój zakres działania.

Skutki tej wadliwości ustawy czuć się dają dotkliwie. W gminach panuje zwykle zupełny bezzład; majątki gminne marnieją; policya miejscowa albo wcale nie jest wykonywaną, albo tylko bardzo niedostatecznie; drogi w najgorszym są stanie; liczba popełnianych zbrodni wzrasta z każdym rokiem w sposób przerażający, a wyższe autonomiczne władze martwieją w poczuciu bezsilności swojej.

Powszechnem jest zdanie, a nie można mu odmówić słuszności, że przyczyna wadliwości ustaw z dnia 12. sierpnia 1866. tkwi w okoliczności, iż oparte być musiały na zasadniczych postanowieniach ustawy państwowej z dnia 5. marca 1862. pisanej dla obcych krajowi naszymu stosunków, dla gmin roz-

porządzających znaczniejszymi siłami umysłowymi i materyalnemi. Z wyboru takich gmin wychodzące władze nie tylko podołać mogą obszernemu zakresowi działania, ustawą im przykazanemu, lecz oraz poczuwają się do obowiązku wypełniania prawomocnych rozporządzeń przełożonych władz autonomicznych. W takich stosunkach mają władze autonomiczne wyższego rzędu w zwierzchnościach gminnych podwładne organa, przez które wprowadzają w życie postanowienia swoje. U nas zaś nie tylko niemożliwym było wlać w gminę utworzoną w granicach powyższych zasadniczych postanowień dostatecznego zasobu sił żywotnych do podołania licznym i ważnym zadaniom jej przekazanym, lecz nadto przez wzgląd na stosunki krajowe zmuszonym był ustawodawca osłabić i tak wątłe jej siły wydzieleniem z niej obszaru dworskiego.

Ówczesny Sejm czuł dotkliwie pęta ustawą państwową z dnia 5. marca 1862. sobie narzucone i usiłował równocześnie z uchwaleniem ustawy z dnia 12. sierpnia 1866. wyswobodzić krajowe ustawodawstwo gminne od tej zależności. Uchwała sejmowa nie odniosła wprawdzie na razie pożądanego skutku. Lecz wedle postanowień §§. 11. i 12. ustawy zasadniczej reprezentacji Państwa z dnia 21. grudnia 1867. przestała jednak Rada Państwa być ustawodawczą w sprawach gminnych, a tem samem zostało w myśl ustępu III. §. 18. statutu krajowego ustawodawstwo w sprawach gminnych uznanem w całej pełni za sprawę krajową. Dlatego też obecnie nie tylko ustawy z dnia 12. sierpnia 1866., lecz także ustawa państwowa z dnia 5. marca 1862. jedynie tylko w drodze ustawodawstwa krajowego zmienionemi być mogą.

Z tego rozszerzonego zakresu działania korzystało już nawet ustawodawstwo krajowe, stanowiąc w statucie dla król. stoł. miasta Lwowa z dnia 14. października 1870. wbrew artykułowi XI. państwowej ustawy z dnia 5. marca 1862., że wybór rady gminnej ma się odbywać w jednym kole wyborem bez względu na różnicę wysokości opłacanych podatków i w ogóle bez rozróżnienia tytułu uprawniającego do wyboru. Także Sejmiki innych królestw i krajów w Radzie Państwa zastąpionych, korzystały z rozszerzonego w ten sposób zakresu ustawodawczego i pochwalały daleko dalej idące zasadnicze zmiany w postanowieniach ustawy gminnej sprzeczne z państwową ustawą z dnia 5. marca 1862.; te zmiany otrzymały jednak najwyższą Sankeyę i stały się obowiązującymi ustawami.

W tym kierunku ma za to obecnie ustawodawstwo krajowe niczem nieograniczony zakres działania i nie jest już krępowane postanowieniami ustawy państwowej z dnia 5. marca 1862.

Dalszą przyczyną obecnego rozstroju administracyjnego jest niewątpliwie dualizm władz rządowych i autonomicznych i pewnem jest, że tylko przez usunięcie tej przyczyny dałby się wprowadzić zupełny porządek w toku administracji. Teraźniejsze c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy, jakoteż teraźniejsze c. k. starostwa i wydziały powiatowe należałoby zastąpić mieszanymi organami administracyjnymi złożonymi z żywiołów rządowych i z żywiołów wypływających z ciał reprezentacyjnych krajowych, które będąc równocześnie organami rządowymi łączyłyby całą władzę w swym ręku.

Jednakowoż do zaprowadzenia takiego ustroju władz administracyjnych w kraju naszym potrzeba, ażeby urządzenie krajowych władz administracyjnych należało do ustawodawstwa krajowego. Do tego dążymy nieustannie, ale pokąd tego nie osiągniemy, nie w naszej mocy uchylić ten dualizm.

Niepodobna wymagać od kraju, ażeby wyzuł się z tych aczkolwiek mało znaczących atrybucyj, jakie mu przyznane zostały i dzielił się wpływem na tok spraw wyłącznie autonomicznych z władzami rządowymi, zupełnie niezależnymi od reprezentacji krajowej. Ta myśl była jedną z przyczyn włożenia w pamiętnej uchwale z dnia 24. września 1868. r. między postulata krajowe rządu krajowego Sejmowi odpowiedzialnego.

Jakkolwiek głosy o reformę urzędzeń gminnych stawały się coraz liczniejszymi i żadne ze zgromadzeń wys. Sejmu nie przeminęło bez poruszenia tej sprawy, jednakowoż przekonanie, iż bez dalszego rozszerzenia atrybucji reprezentacji krajowej każda reforma w urządzeniach gminnych będzie tylko połowiczną, i nadzieja, że wkrótce spełnią się słuszne życzenia kraju wyrażone w uchwale z dnia 24. września 1868. były przyczyną, że odraczano z roku na rok tę tak żywotną sprawę, i stało się, iż chęć dokonania dzieła najodpowiedniejszego naszym stosunkom nie dozwoliła przeprowadzić tymczasem tych nawet ulepszeń, które już teraz w życie wprowadzić można.

Kilkuletnie doświadczenie poucza nas jednak, że bezład wzrasta coraz bardziej. Gdy zatem zupełnie odpowiedniego gmachu wzniesić nie możemy w dotychczasowym budynku, zaś w takim stanie, w jakim obecnie znajduje się, dłużej pozostać nie podobna, przeto powinniśmy dom ten podeprzeć i w taki sposób urządzić, ażebyśmy w nim dogodnie i bezpiecznie doczekać mogli chwili, w której przystąpimy do nowej budowy.

Działając w ten sposób nie tylko nie opóźnimy nadejścia tej pożądanej chwili, ale i owszem, nabierając społecznego hartu i siły, wykazując, że najlepiej znamy nasze stosunki i najodpowiedniej je urządzać umiemy, zdołamy przyspieszyć jej nadejście.

Wyświeciwszy w ten sposób granice ustawodawczej kompetencji naszej, określiwszy naturę nieodzownych reform, wskazaliśmy zarazem, że główny ich kierunek wytkniętym jest przytoczonymi niedostatkami dotychczasowych urzędzeń.

Wypadnie przeto:

- 1) wprowadzić sprężysty zarząd tych spraw, których załatwianie przekracza siły gmin naszych;
- 2) zapewnić egzekutywę dla postanowień władz autonomicznych;
- 3) ustalić, a wedle możności także skrócić tok instancyj, wreszcie
- 4) przeprowadzić równocześnie inne zmiany, których potrzebę i stosowność wykazało dotychczasowe doświadczenie.

I. Okręgi gminne dla sprawowania policji miejscowej i przekazanego zakresu działania.

Już przy uchwaleniu ustawy gminnej z roku 1866. przewidywano, że rady i zwierzchności gminne nie podążają zadaniu swojemu. Chcąc temu zaradzić wystąpiła mniejszość komisji gminnej z projektem gminy zbiorowej. Projekt ten nie utrzymał się atoli, nie będąc zgodnym z postanowieniami zasadniczej ustawy państwowej z dnia 5. marca 1862.

Jakkolwiek zasady w tej ustawie wypowiedziane nie krępują już obecnie ustawodawstwa krajowego w sprawach gminnych, przecież nie byłoby odpowiednem wracać nanowo do tego projektu. Gmina jest bowiem organicznym ogniwem w ustroju społecznym, jest wynikiem istniejących stosunków i potrzeb ludności, faktem uswięconym przez byt długoletni. Każda niemal gmina oddzielny posiada majątek; w każdej korzystają członkowie ze wspólnego dobra i wspólnych zakładów gminnych; poczucie się członkiem gminy jest najsilniejszym, najżywotniejszym, zrosło się bowiem z życiem ludu naszego.

Gminę zbiorową spotkałyby zatem w progu istnienia swego żal za dawną gminą i niechęć podtrzymywana tysiącami faktami i stosunkami, przez wydanie nowej ustawy zatrzeć się nie dającemi, a przypominającemi zniesioną dotychczasową gminę.

To przywiązanie ludu do dawnej gminy i wstręt do zacierania jej odrębności objawia się niekorzystaniem z dozwolonego zlewania się kilku gmin w jedną i niełączeniem się nawet dla wspólnego załatwiania sprawami, pomimo, że tą drogą gminy dójść mogłyby do sprężystej administracji przy równoczesnem zaoszczędzeniu wydatków. Wobec takiego usposobienia ludności, niestosownem byłoby przekraczać granice nieodzownej potrzeby w kierunku uszczuplania zakresu działania gmin dotychczas istniejących.

Działalność władz gminnych chroma najbardziej w sprawowaniu policji i przekazanego zakresu działania. Dla tego też ograniczyć się należy do rozpatrzenia, czy i pod jakimi warunkami takowe władzom gminnym odjąć i komu sprawowanie ich przekazać wypada.

Z samego pojęcia przekazanego zakresu działania wypływa, że zwierzchności gminne działają w nim tylko z ramienia i w zastępstwie innych władz, właściwie powołanych do działania w tym kierunku.

Poruczenie załatwienia takich spraw jest więc właściwie ciężarem gminom narzuconym a wyjęcie tych spraw z zakresu działania zwierzchności gminnych, ani nie odejmie gminom charakteru gminy, ani

też nie uszczupli atrybucyj z pojęcia gminy nieodzownie wypływających. W §. 96. ust. gm. wyrzeczono, że gminy nie posiadające środków do wypełniania obowiązków, wypływających z przekazanego zakresu działania (§. 28.) mają być w tym celu na tak długo, jak długo ten stan trwa, drogą ustawy krajowej połączone z innymi gminami tego samego politycznego powiatu, jakoteż, że sposób wspólnego zawiadywania temi sprawami oznaczony będzie ustawą krajową.

Sprawowanie policji nie jest także nieodzowną cechą gminy i może być nie tylko wedle ogólnych pojęć, ale także wedle ustawy gminnej z r. 1866. gminie odjętem bez odjęcia jej charakteru gminy. Końcowy ustęp §. 27. stanowi bowiem, że pewne czynności policji miejscowej mogą w drodze ustawy przekazane być osobnym organom rządowym. Gminom nie przyznano zatem bezwarunkowo sprawowania policji miejscowej, lecz w samej ustawie powołującej je do sprawowania takowej, przewidzianą i zastrzeżoną została możliwość odjęcia jej i przekazania osobnym organom. To postanowienie słusznem i uzasadnionem jest, bo nie tylko gminom, lecz całemu społeczeństwu zależy na energicznem sprawowaniu policji.

Gdy zatem obecnie policja miejscowa albo wcale sprawowaną nie jest, albo tylko bardzo niedostatecznie, więc społeczeństwo ma zupełne prawo, a nawet obowiązek zaradzenia przerażającemu wzrostowi liczby popełnianych zbrodni, wystąpienia w obronie swego istnienia przeciw zagrażającemu rozkładowi i przekazania w tym celu policji miejscowej odrębnym organom; czyniąc to, nie powinno jednak naruszać ani istoty gmin w ogóle, ani obecnego zakresu działania tych gmin, które zdolne są do pełnienia obowiązków swoich.

Z tego zapatrywania wychodząc, oświadcza się prawie powszechna opinia kraju za utworzeniem okręgów gminnych, obejmujących odpowiednią ilość gmin i obszarów dworskich, jakoteż za przekazaniem zwierzchnościom okręgowym sprawowania w całym okręgu gminnym policji miejscowej i poruczonego zakresu działania.

Powyżej przytoczone wady urządzeń gminnych spowodowały posłów Ziemiałkowskiego, Kabata i Chrzanowskiego do przedłożenia wys. Sejmowi na przeszłorocznem zebraniu wniosku, ażeby przenieść sprawowanie policji miejscowej i tak zwany poruczony zakres działania na okręg gminny, w tym celu utworzony z gmin i obszarów dworskich. Komisya do rozpoznania tego wniosku wybrana, zgodziła się w sprawozdaniu z dnia 15. października 1871. z myślą wnioskodawców.

Z powodu zamknięcia sesji sejmowej nie przyszły jednak wnioski komisji pod obrady wysokiego Sejmu.

Od tego czasu wniosło trzydzieści ośm reprezentacyj powiatowych do Wydziału krajowego petycyę o utworzenie okręgów gminnych.

Utworzenie okręgów gminnych dla sprawowania policji miejscowej i tak zwanego poruczonego zakresu działania gmin nie tylko zaradzi brakowi policji miejscowej i niedostatkowi w sprawowaniu poruczonego zakresu działania, lecz zarazem przyczynić się może do wytworzenia silniejszych, bardziej żywotnych gmin, aniżeli jest przeważna część istniejących. Wytworzenie bowiem pewnej spójności interesów między gminami i obszarami dworskimi w okręg gminny połączonemi, bardzo łatwo z czasem stać się może zarodem gmin zbiorowych. Gminy zbiorowe zaś w ten sposób powstające bezsprzeczną mieć będą wyższość nad gminami zbiorowemi z góry narzuconemi. Gdyby nawet do powstania gmin zbiorowych przyjść nie miało, to w każdym razie przypuszczać można, że utworzenie okręgu gminnego przez zniesienie dwóch odrębnych zarządów policji w tej samej miejscowości przynajmniej tę społeczną korzyść przynieść zdoła, iż zatrze resztki antagonizmu pomiędzy gminami a obszarami dworskimi i przez zlanie się obu w jedną organiczną całość doprowadzi do utworzenia silniejszej miejscowej gminy, rozporządzającej także zasobami umysłowemi i materyalnemi obecnie wyłączzonego obszaru dworskiego. Korzyści te ze wszech miar pożądane, nie mogą atoli być celem utworzenia okręgów gminnych: — osiągnięcie ich pozostawić należy naturalnemu rozwojowi stosunków krajowych, a to z obawy, ażebyśmy, chcąc podwójny cel osiągnąć, obu nie utracili przy urządzeniu okręgów gminnych, przeto z oka spuszczać nie można pierwotnego celu, to jest zapewnienia należytego sprawowania policji miejscowej i przekazanego zakresu

działania, a przyszłe okręgi przedewszystkiem w ten sposób urządzić należy, ażeby dopięcie tego celu zapewnionem zostało.

Dotychczasowe gminy pozostają więc w terażniejszym ustroju swoim, a nawet te, którym odjętem zostaje sprawowanie policyi miejscowej i poruczonego zakresu działania, zachowują w całej pełni prawo stanowienia o sprawach czysto gminnych, to jest ze spraw własnego zakresu działania w §. 27. wyliczonych:

- 1) lit. a) wolny zarząd majątkiem gminnym i załatwianie spraw odnoszących się do związku gminy;
- 2) lit. i) sprawy ubogich, opieka nad zakładami dobroczynnemi gminy i zapobieganie żebractwu;
- 3) lit. l) ustawą oznaczony wpływ na szkoły średnie przez gminę utrzymywane i na szkoły ludowe, — staranie o zakładanie, uposażenie i utrzymywanie szkół ludowych z uwzględnieniem istniejących jeszcze patronatów szkolnych i przepisów konkurencyi do szkół;
- 4) lit. m) jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania z gminy wybranych; — nareszcie
- 5) lit. n) przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji.

Natomiast odjąć należy tym gminom, które nie posiadają dostatecznych zasobów do podołania swemu zakresowi działania w całej pełni, jakoteż obszarom dworskim:

A sprawowanie policyi miejscowej, to jest ze spraw własnego zakresu działania w § 27. wyliczonych:

- 1) lit. b) czuwanie nad bezpieczeństwem osób i ich mienia;
- 2) lit. c) staranie o zakładanie i utrzymanie gminnych dróg, mostów, ulic i placów, niemniej o bezpieczeństwo i łatwość komunikacyi po drogach i wodach;
- 3) lit. d) policyę polową;
- 4) lit. e) dozór policyjny nad przedmiotami żywności, nad targami, nad miarą i wagą;
- 5) lit. f) policyę zdrowia;
- 6) lit. g) policyę nad czeladzią i wyrobnikami, niemniej wykonywanie przepisów o czeladzi słuźbowej;
- 7) lit. h) policyjny nadzór nad obyczajnością publiczną;
- 8) lit. k) policyę ogniową, policyę budownictwa, wykonywanie przepisów porządku budowniczego i udzielanie policyjnego pozwolenia na budowy; — niemniej

B cały poruczony zakres działania.

Sprawowanie tych czynności wyjętych z zakresu działania gmin przeszłoby na okręgi gminne.

Z samej natury spraw tych wypływa, że władza zwierzchnicza okręgu gminnego, — zwierzchność okręgowa, powołana do pełnienia powyższych spraw policyjnych i w ogóle administracyjnych ma być organem wykonawczym, administracyjnym. Stąd też zbytby było, tworzyć przy zwierzchności gminnej ciało obradujące, radę okręgową. Rada taka pomnożyłaby znaczną liczbę ciał obradujących, a działalność jej musiałaby z natury rzeczy ograniczać się do wyboru zwierzchności, stanowienia preliminarza wydatków i sprawdzania złożonych rachunków, jej zakres działania byłby zatem bardzo ograniczonym. Dla tego najodpowiedniejszym będzie, poprzestać na utworzeniu zwierzchności okręgowej bez dodania jej organu obradującego. W ten sposób zachowamy dla zwierzchności okręgowej właściwą cechę wyłącznie administracyjną i w ten sposób ułatwimy zwinienie kiedyś władz okręgowych, jak tylko gminy nabiorą sił dostatecznych do objęcia napowrót całego pierwotnego zakresu działalności swojej, — co trudniejszym byłoby, gdybyśmy władzy okręgowej, przez utworzenie rady okręgowej i wydanie okręgowej ordynacyi wyborczej nadali cechę instytucyi społecznej.

Gdy sprawy wchodzące w zakres działania zwierzchności okręgowej nieodzownie wymagają sprężystego i energicznego działania, przeto całą działalność skoncentrować należy w jednym ręku naczelnika okręgu, dodając mu potrzebną służbę i zastępcę, powołanego do urzędowania jedynie w razach przeszkody naczelnika

Objawiają się wprawdzie zdania, że odpowiednem byłoby dodać naczelnikowi ławników do współdziałania przy nakładaniu kar i stanowieniu wynagrodzenia za szkody polowe.

Starostowie i sędziowie powiatowi wyrokują jednak w daleko ważniejszych sprawach, chociaż nie mają dodanego kolegium sędziów. Nadto pomijając nawet praktyczne trudności zebrania się w każdym częstokroć nagłym wypadku naczelnika i dwóch ławników, potrzebnych do wydania wyroku, uczynilibyśmy przez

wprowadzenie dwojakiego trybu postępowania i dwojakiej kompetencji, działalność władzy okręgowej zawilszą a tem samem ociążalszą. Dlatego nie należy dodawać ławników zwierzchności okręgowej.

W celu utrzymania łączności między naczelnikiem okręgu a gminami i obszarami dworskimi, stanowiącemi okręg gminny — i dla dodania tej zwierzchności podwładnych organów w całym okręgu, stosownem będzie w sprawach wchodzących w zakres działania okręgu gminnego, nadać naczelnikom gmin i przełożonym obszarów dworskich charakter delegatów zwierzchności okręgowej z temi samemi prawami i obowiązkami, jakoteż z tem samem stanowiskiem wobec naczelnika okręgu, jakie w §. 53 ust. gm. przyznane są delegatom gminnym. W nagłych wypadkach jednak delegat taki obowiązany będzie, niezwłocznie zarządzić, czego wymaga wykonanie policyi miejscowej, donosząc o tem równocześnie naczelnikowi okręgu.

Dla ułatwienia porozumienia, wysłuchania sprawozdań, wydania pouczeń i bezpośredniego załatwienia w krótkiej drodze spraw tego rodzaju zgromadzać się będą tacy delegaci w pewnych z góry oznaczonych terminach, jakoteż prócz tego, ilekroć naczelnik okręgu uzna za stosowne zezwalać ich na nadzwyczajne zebranie.

Z związku okręgowego wyłączyć należy nietylko te miasta, które mają własne statuta, ale także wszystkie gminy posiadające odpowiedni zasób sił materyalnych i umysłowych.

Do wyłączenia pewnej gminy ze związku okręgowego nieodzownem byłoby zezwolenie c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

Granice okręgu gminnego i urzędową siedzibę naczelnika oznaczać należy w drodze administracyjnej z uwzględnieniem ludności, przestrzeni, jakoteż stosunków ekonomicznych i społecznych, a prawo stanowienia o tem pozostawić orzeczeniu Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa, po wysłuchaniu zdań rady powiatowej i c. k. starostwa. W ten sposób zapewnioną byłaby jednolitość kierunku zarządzeń w tej mierze wychodzących, a zarazem należyte uwzględnienie stosunków miejscowych, odpada zatem potrzeba stanowienia pewnego maximum w tej mierze.

Wybór naczelnika okręgu i jego zastępcy odpowiednem byłoby przekazać radzie powiatowej z zastrzeżeniem zatwierdzenia wyboru przez polityczną władzę krajową.

Peryod urzędowania naczelnika okręgu i jego zastępcy trwałyby lat pięć.

Rada powiatowa stanowiłaby również o ilości i płacy pomocników i sług dodanych naczelnikowi okręgu; uchwała rady powiatowej w tym kierunku wymagałaby jednak zatwierdzenia przez Wydział krajowy dla zapewnienia jednolitości w tym kierunku. Również stanowiłaby rada powiatowa o wysokości wydatków połączonych z urzędowaniem naczelnika okręgu które ponosiliby opłacający podatki w odnośnym okręgu.

Na pokrycie tych wydatków uchwaliby rada powiatowa dodatki do podatków na potrzeby okręgu, niemniej układałaby preliminarze wydatków połączonych z urzędowaniem naczelnika okręgu, sprawdzałaby złożone rachunki i wydawałaby absolutorya.

Pomocników i sługi mianowałby naczelnik okręgu pod warunkami przez radę powiatową ustanowionemi.

Okręgi gminne w ten sposób urządzone, mogłyby o tyle zapewnić odpowiednie sprawowanie policyi miejscowej i spraw przekazanego zakresu działania, o ile to możliwem jest w naszych obecnych stosunkach i w granicach terażniejszej kompetencji ustawodawstwa krajowego.

A. Te postanowienia objęte są w noweli pod **A.** załączonej, zawierającej postanowienia o okręgach gminnych jako dodatek do ustawy gminnej, do ustawy o obszarach dworskich i do ustawy o reprezentacyi powiatowej.

II. Zapewnienie wykonalności (egzekutywy) dla postanowień wyższych władz autonomicznych.

Wydział powiatowy ma być wprawdzie organem wykonawczym (§. 29. ust. o repr. pow.); ustawa nie wyświeca jednak bliżej, jakie kroki przedsiębrać mocen jest celem wykonania postanowień swoich i Rady powiatowej.

Wydziały powiatowe udają się przeto w razie oporu do władz rządowych o egzekucję.

Lecz ściśle biorąc władze rządowe nie mają obowiązku egzekwowania postanowień Rad i Wydziałów powiatowych, mogłyby zatem zupełnie uchylić się od pomocy, Wydziałom powiatowym dotychczas dawanej.

Zresztą rozpatrują c. k. Starostwa przed zarządzeniem kroków przymusowych samą istotę rozporządzenia wykonaniem być mającego i odmawiają nieraz egzekucyi postanowieniom oddawna prawomocnym.

Dziwić zatem nie powinno, iż Wydziały powiatowe są bezwładnymi i nie zdołają utrzymać porządku w administracyi, innego skutku działania spodziewać się nie można od władz wykonawczych, już z góry ubezwładnionych i pozbawionych możności wykonania swoich postanowień.

Temu tak dotkliwie czuć się dającemu niedostatkowi zaradziły ustawy dla innych krajów o reprezentacyach powiatowych wydane; mianowicie: Tyrolska z dnia 29. listopada 1868. l. 56. dz. ust. kr. w §. 42. a, — Bukowińska z dnia 12. grudnia 1869. l. 7/1870. Dz. ust. kr. w §. 67. przyznając Wydziałom powiatowym prawo.

- a) dla przeprowadzenia swoich orzeczeń i rozporządzeń nakładać kary pieniężne do 20 złr. lub aresztu do dni czterech.
- b) celem ściągnięcia tych kar, jakoteż wykonania orzeczeń i rozporządzeń swoich, któremi w swoim zakresie działania w moc obowiązujących ustaw gminom, korporacyom lub osobom prywatnym nałożyły kary pieniężne lub inne prestacje, korzystać z praw władzom rządowym przyznanych w §§. 2. 3. i 5. ces. rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 l. 96. Dz. ust. p. bez współudziału władzy rządowej; nareszcie
- c) prawo udawania się o pomoc (asystencyę) do politycznej władzy powiatowej, jeżeli nie wystarczają własne siły Wydziału powiatowego. Tym sposobem podano Wydziałom powiatowym możność wykonania postanowień swoich, uczyniono rzeczywistemi władzami wykonawczemi i wskazano drogę, jaką postępywać mają dla przeprowadzenia i wykonania orzeczeń i rozporządzeń swoich.

W §. 65 powołanej ustawy dla Bukowiny włożono nadto na naczelników gmin i przełożonych obszarów dworskich obowiązek wykonywania uchwał i rozporządzeń Wydziału powiatowego.

Prócz braku egzekutywy grozi każdemu postanowieniu Wydziału powiatowego, jak miecz Damoklesa, zawieszenie przez polityczną władzę powiatową, w skutek czego wydarza się, że postanowienia władz autonomicznych ze strony władz politycznych dopiero wówczas znoszone bywają, gdy już dawno prawomocnemi stały się, i rozchodzi się o wykonanie takowych. Każdy uzna, ile na tem cierpi powaga Wydziałów powiatowych; a zaiste, trudno od nich wymagać sprężystości w działaniu, będącej koniecznym warunkiem dobrej administracyi, gdy za każdym krokiem obawiać się muszą podobnej przeszkody.

Niepodobna wprawdzie odmówić Rządowi prawa zawieszania uchwał reprezentacyi powiatowej przekraczających jej zakres działania lub sprzeciwiających się ustawom; z drugiej strony jednak niewątpliwie słusznem jest, ażeby ograniczyć to prawo przez ustanowienie pewnego prekluzyjnego terminu, w którym jedynie to prawo mogłoby być wykonanem. Chcąc atoli prawo zawieszania uchwał reprezentacyi powiatowej ograniczyć do pewnego terminu, musimy podać Rządowi sposobność powzięcia wiadomości o tych uchwałach, i termin ten liczyć od dnia, w którym uchwała doszła do wiadomości Rządu.

Tym celem najodpowiedniejszym byłoby, rozciągnąć prawo przełożonego politycznej władzy powiatowej bywania osobiście lub przez swego delegowanego na posiedzeniach Rady powiatowej, także na posiedzeniu Wydziałów powiatowych i zmienić w obowiązek to prawo władz rządowych. Tym sposobem nie tylko podalibyśmy Rządowi najlepszą sposobność poinformowania się o wszelkich uchwałach reprezenta-

cyi powiatowej, ale nadto utorowalibyśmy drogę do porozumiewania się władz rządowych z władzami autonomicznymi najkrótszym sposobem, bo ustnie, a tem samem byłoby ułatwionem i niejako zapewnionem ich zgodne współdziałanie. Ten krok byłby pierwszą próbą do przeprowadzenia tak powszechnie uprawnionego zlania władz autonomicznych z rządowymi w organa Rządu krajowego, zostającego pod wpływem Reprezentacyi krajowej.

Ponieważ jednak w urzędzeniu władz rządowych mieszać się, nie możemy, a tem samem nie mamy prawa narzucać politycznym władzom powiatowym obowiązku uczęszczania na posiedzenia reprezentacyi powiatowej, przeto zmuszonymi jesteśmy poprzestać tą razą na podaniu władzom rządowym możliwości uczęszczania przez c. k. Starostów lub delegowanych tychże na posiedzenia reprezentacyi powiatowej. — w nadziei, że Rząd uznając obopólne korzyści nieomieszka zarządzić, ażeby polityczne władze powiatowe korzystały z tego uprawnienia.

Gdy jednak pewności niema, że polityczne władze powiatowe będą brać udział we wszystkich posiedzeniach reprezentacyj powiatowych, a dla ograniczenia terminu zawieszania uchwał reprezentacyi powiatowej, koniecznem jest, ażeby polityczne władze powiatowe wiedziały o wszelkich uchwałach reprezentacyi powiatowej, przeto wypada udzielać politycznym władzom powiatowym odpisy protokołów tych posiedzeń reprezentacyi powiatowej, na których nie byli obecnymi reprezentanci tej władzy.

Wedle postanowień projektowanej reformy urzędzeń gminnych i powiatowych, otrzymują reprezentacje powiatowe nie pozorny tylko, lecz rzeczywisty, i o wiele szerszy zakres działania. Rada powiatowa wybiera naczelników okręgu; stanowi preliminarze; załatwia rachunki okręgowe; — Wydział powiatowy pełni władzę dyscyplinarną nad naczelnikami okręgowymi i nad zwierzchnościami gminnymi i mocen jest zarządzać z własnego ramienia kroki egzekucyjne dla przeprowadzenia postanowień swoich. Słusznem zatem, ażeby dla upewnienia społeczeństwa, iż Wydziały powiatowe należycie wypełniać będą te tak ważne funkcye, poddać je ściślejszemu nadzorowi Wydziału krajowego; — włożyć na nie obowiązek wprowadzenia w życie poleceń Wydziału krajowego i wykonywania zarządzeń jego, a nawet przyznać Wydziałowi krajowemu prawo, wstępowania w razie uznanej potrzeby w atrybucye Wydziału powiatowego. W innych krajach (§. 59) Tyrol — §. 80. Bukowina) ma Wydział krajowy nie tylko te wszystkie prawa, lecz dzierży władzę dyscyplinarną nad członkami Wydziałów powiatowych, jest uprawnionym karać ich, jeżeli zaniedbują obowiązki swoje grzywnami do wysokości 100 złr. w. a. a nawet składać ich z urzędu w porozumieniu z polityczną władzą krajową.

Te zmiany objęte są w nowelach pod *B*, *C*, *D*, i *E* załączonych, z których:

- 1) nowela *B* zawiera postanowienia o sposobie wykonywania uchwał i rozporządzeń reprezentacyi powiatowej;
- 2) nowela *C* zawiera postanowienia o nadzorze władz autonomicznych nad gminami i reprezentacyami powiatowymi;
- 3) nowela *D* postanowienia o wykonywaniu uchwał i rozporządzeń wyższych władz autonomicznych przez zwierzchności gminne i Wydziały powiatowe; — nareszcie
- 4) nowela *E* postanowienia o nadzorze Rządu nad reprezentacją powiatową.

III. Ustalenie toku instancyj.

We wszystkich sprawach własnego zakresu działania wnosić można wedle obowiązujących obecnie postanowień zażalenia równie do władz rządowych, jak do władz autonomicznych, na czem cierpią sprawy, gdyż ta zawilgość nieodzownie przyczyniać się musi do przewlekania ich ostatecznego załatwienia. Nadto zdarzyć by się mogło, iż w tej samej sprawie władze rządowe odmiennego byłyby zdania od władz autonomicznych, w skutek czego rzecz wprowadzoną zostałaby w niemalfy zamęt co nieodzownie utrudniać musi spieszne i jednostajne załatwianie spraw tego rodzaju.

Stąd też najodpowiedniejszym będzie tok instancyj w taki sposób urządzić, ażeby wszelkie zażalenia w sprawach własnego zakresu działania wyłącznie tylko do władz autonomicznych wnoszonemi być

mogły, tak jak to już postanowionem jest dla kilku innych krajów, a mianowicie także dla Bukowiny w §§. 38. 92. i 81. ustaw krajowych z dnia 9. i 12. grudnia 1869. l. 2. i 7. Bukow. Dz. ust. kraj.

Stosownie do powyższej zasady zmienić należy odpowiednie prawo rozstrzygnięcia w razie zawieszenia uchwał rady gminnej lub rady powiatowej przez przewodniczącego, tudzież prawo zarządzania środkami zaradczymi na koszt gminy lub powiatu, niemniej przyznać wydziałom powiatowym prawo zawieszenia samodzielnie uchwał rady gminnej. powziętych w sprawach własnego zakresu działania, bądź to przekraczających ten zakres, bądź też błędnie zastosowujących ustawy.

Te zmiany objęte są w nowelach pod *F*, *G*, *H*, *I*, *K* i *L* załączonych, z których:

- 1) nowela *F* zawiera postanowienia o właściwości (kompetencji) władz do rozstrzygnięcia rekursów w sprawach gminnych i powiatowych;
- 2) nowela *G* postanowienia co do rozstrzygnięcia rekursów od orzeczeń zwierzchności gminnych, nakładających karę;
- 3) nowela *H* postanowienia o wykonywaniu i zawieszaniu uchwał rady gminnej;
- 4) nowela *I* postanowienia o zawieszaniu uchwał reprezentacji powiatowej przez prezesa;
- 5) nowela *K* postanowienia o władzy dyscyplinarnej nad członkami zwierzchności gminnej i o zarządzeniu środków zaradczymi na koszt gminy; nareszcie
- 6) nowela *L* postanowienia o zarządzeniu środków zaradczymi na koszt powiatu.

F
G
H
I
K
L

IV. Inne zmiany ustawy gminnej i ustawy o reprezentacji powiatowej.

Przeprowadzając reformę urzędów gminnych i powiatowych, niepodobna pozostawić nadal tego anormalnego stosunku, że stanowi się w drodze administracyjnej o odpowiedzialności gmin za szkody z powodu zaniedbania obowiązków na nich ciężących (§. 34. ust. gm.), gminy zaś pretensyj swoich z powyższego tytułu przeciw członkom zwierzchności dochodzić mają w zwykłej drodze prawa (§. 64. ust. gm.). Odnośne postanowienia zawarte są w noweli pod *M* załączonej. Niemniej odpowiednim będzie, ażeby Wydział krajowy otrzymał prawo stanowienia w tych wypadkach o wysokości dodatków do podatków, w których obecnie wymagana jest ustawa krajowa.

M

Odnośne postanowienia zawarte są w noweli pod *N* przedłożonej.

N

Równie stosowne będzie bliżej określić uchwały rady gminnej, które wymagają do swej prawomocności zatwierdzenia przez radę powiatową i zastrzedz jej prawo stawania w ochronie interesów gminy, w budżety gminne należytości od gmin niewątpliwie należących się. Odnośne postanowienia zawiera nowela pod *O* przedłożona.

O

Także należy orzec o zastępstwie naczelnika gminy i prezesa rady powiatowej w razach, w których równocześnie ani oni, ani ich zastępcy urzędować nie mogą. Postanowienia te zawarte są w noweli pod *P* przedłożonej.

P

Niemniej ułatwić można doraźne załatwianie spraw potocznych w wydziałach powiatowych, przeniesieniem na nie prawa dotychczas radom powiatowym zastrzeżonego, stanowienia jakie sprawy przez rady powiatowej mocen jest załatwiać potocznie pod własną odpowiedzialnością. To postanowienie zawarte jest w noweli pod *R* przedłożonej.

R

Nareszcie wymaga również interes większości w gminie, jak sprawiedliwość, ażeby przy wyborze członków rady gminnej i zastępców doliczano głosy, jakie kto w tem samym kole wyborczem otrzyma na radnego, które jednak niedostatecznymi były do wybrania go radnym, do głosów, które otrzymał w tem samym kole wyborczem na zastępcę.

Niema bowiem wątpliwości, że ten, kto otrzymał w pewnym kole wyborczym n. p. 14 głosów na zastępcę, a prócz tego 10 głosów na radnego i większem zaufaniem i od większej liczby wyborców obdarzony jest, a niżeli ten, kto w tem samym kole wyborczym otrzyma 15 głosów na zastępcę, a żadnego na radnego. Podług dotychczasowych postanowień staje się jednak drugi zastępcą radnego przed

S Odnośne postanowienia zawarte są w noweli pod *S* załączonej.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić ustawy pod *A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O, P, R, i S* dołączone.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 16. sierpnia 1872. r.

W zastępstwie J. O. księcia Marszałka krajowego

Oktaw Pietruski w. r.

Przewodniczący.

Sprawozdawca

Paweł Skwarczyński w. r.

Zastępca członka Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
zawierająca postanowienia o okręgach gminnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 96. ust. gm. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 19. Dz. ust. kr. znosi się w dotychczasowym ich brzmieniu. W ich miejsce wchodzi w życie, jako dodatek do ustawy gminnej, do ustawy o obszarach dworskich, i do ustawy o reprezentacyi powiatowej z dnia 12. sierpnia 1866. (l. 19. 20. i 21. Dz. u. kr.) ustawa o okręgach gminnych.

Art. II.

Dopokąd naczelnicy okręgowi nie rozpoczną urzędowania, zachowują reprezentacje gminne i przełożeni obszarów dworskich cały dotychczasowy swój zakres działania, i załatwiają sprawy wedle postanowień dotychczas obowiązujących.

Sprawy z dniem rozpoczęcia urzędowania naczelnika okręgu prawomocnie nie załatwione, przechodzą w zakres działania okręgów gminnych i władz nad nimi przełożonych, i załatwiane będą wedle postanowień ustawy o okręgach gminnych.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa

o okręgach gminnych

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Dział I.

O okręgach gminnych.

Okrąg gminny.

§. 1.

Dla wspólnego załatwienia spraw policyi miejscowej i poruczonego zakresu działania w gminach i obszarach dworskich tworzy się okręgi gminne.

Tylko w tym samym powiecie politycznym położone miejscowości wchodzi w skład okręgu.

Tworzenie okręgów gminnych.

§. 2.

Z uwzględnieniem zaludnienia, obszaru, zamożności, sił umysłowych i innych miejscowych stosunków, a wysłuchawszy wniosków rady powiatowej i politycznej władzy powiatowej, podzieli Wydział krajowy i polityczna Władza krajowa powiat na okręgi, orzekną, które gminy wyłączają się ze związku okręgowego, i ustanowią siedziby urzędowe naczelników okręgowych.

Miasta mające własne statuta wyjęte są ze związku okręgowego. Inne miasta, miasteczka i gminy połączone w myśl §§. 2. 95. ust. gm. i §. 2. ust. o obszarach dworskich mogą być wyjęte ze związku okręgowego, jeżeli ich zamożność i siły umysłowe dają rękojmię należytego pełnienia obowiązków.

Zarządzenia te mogą w miarę potrzeby ulec zmianie, jeżeli po wysłuchaniu zdania Rady powiatowej zgodzą się na to Wydział krajowy i polityczna Władza krajowa.

Dział II.

O naczelniku okręgu.

Naczelnik okręgu.

§. 3.

Sprawy wchodzące w zakres działania okręgu gminnego, załatwia naczelnik okręgu.

Naczelnik okręgu ma w swych urzędowych czynnościach charakter organu władzy publicznej.

Naczelnikowi okręgu dodanym jest zastępca.

Wybor naczelnika okręgu.

§. 4.

Naczelnika okręgu i zastępcę jego wybiera rada powiatowa na wniosek wydziału powiatowego.

Wybór naczelnika okręgu i zastępcy jego potrzebuje do swej ważności zatwierdzenia politycznej władzy krajowej.

Peryod wyborczy.

§. 5.

Naczelnika okręgu i zastępcę jego wybiera się na lat pięć. Mogą wszelako po upływie tego peryodu być nanowo wybrani; wszakże w razie wyboru innych osób, winni ustępujący sprawować czynności swoje aż do wstąpienia nowoobраниch.

Obieralność.

§. 6.

Naczelnikiem okręgu może być obrany każdy własnowolny mężczyzna, który ukończył dwudziesty czwarty rok życia, jest obywatelem Państwa austriackiego, i posiada odpowiedni stopień wykształcenia.

§. 7.

Nie mogą być obranymi:

- a) duchowni wszelkiego wyznania, nauczyciele publiczni;
- b) urzęduicy i słudzy c, k. Dworu państwa, kraju, powiatu, gminy, zakładów, korporacyj, funduszków publicznych, i osób prywatnych, dopokąd w służbie zostają;
- c) wojskowi będący w czynnej służbie

Wykluczenie w skutek czynów karygodnych.

§. 8.

Wykluczeni są od obieralności:

- a) wedle ustawy z dnia 15 listopada 1867. (Dz. u. p. l 131.) skazani na karę za jakąkolwiek zbrodnię, albo za przestępstwo kradzieży, sprzeniewierzenia, udziału w tychże, i oszustwa (§§. 460., 461., 463. i 464. ust. kar.), a to aż do ubiegu czasu oznaczonego w drugim i w ostatnim ustępie §. 6. wspomnianej ustawy;
- b) zostający pod śledztwem z powodu czynów karygodnych, pod a) wymienionych, przez czas trwania śledztwa;
- c) osoby, do których majątku ogłoszono konkurs wierzycieli (upadłość), jak długo trwa rozprawa konkursowa;
- d) osoby, które w skutek czynu popełnionego z chęci zysku w drodze dyscyplinarnego postępowania zostały usunięte z urzędu lub ze służby publicznej a to przez trzy lata po ich usunięciu.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

§. 9.

Uchylić się mogą od przyjęcia wyboru:

- a) wojskowi nie pełniący czynnej służby;
- b) liczący przeszło sześćdziesiąt lat życia;
- c) ci, którzy już piastowali urząd naczelnika okręgu przez cały peryod wyborczy;
- d) zamieszkali poza granicami powiatu.

Rada powiatowa może także z innych ważnych powodów zwalniać od obowiązku przyjęcia wyboru.

Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się przyjąć wybór, lub przyjętego urzędu dalej sprawować nie chce, podpada karze pieniężnej, którą wymierza wydział powiatowy aż do wysokości 100 zł. w. a.

Od takiego orzeczenia odwołać się można do Wydziału krajowego.

Kara pieniężna wpływa do kasy powiatowej.

Utrata posady.

§. 10.

Naczelnik okręgu i zastępca jego traci posadę, jeżeli znajdzie, lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności stała na przeszkodzie.

Zastępstwo i wybor uzupełniający.

§. 11.

W razie śmierci, ustąpienia z posady w ciągu peryodu wyborczego,

lub niemożności pełnienia obowiązków, zastępuje naczelnika okręgu zastępca jego.

W tym razie przechodzą wszelkie prawa i obowiązki naczelnika na jego zastępcę.

Stale ustępującego naczelnika okręgu lub zastępcy jego zastąpi na dalszy czas peryodu wyborczego rada powiatowa nowym wyborem na najbliższym zgromadzeniu, które po nagłych wypadkach umyślnie w tym celu zwołać należy.

Przyrzeczenie.

§. 12.

Naczelnik okręgowy i zastępca jego winien przy objęciu urzędu złożyć w ręce naczelnika władzy powiatowej lub jego delegata, w obecności delegata wydziału powiatowego przyrzeczenie w miejsce przysięgi, iż zachowa Jego Cesarskiej i Królewskiej Apostolskiej Mości wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będzie ustaw, i sumiennie wypełniać obowiązki swoje.

Płaca.

§. 13.

Wysłuchawszy zdania rady powiatowej, wyznaczy Wydział krajowy dla każdego okręgu wysokość płacy i ryczałtów dla naczelnika okręgu i zastępcy jego. Ten ostatni wszakże tylko za czas rzeczywistego urzędowania wynagradzanym być może.

Dział III.

O zakresie działania naczelnika okręgu i traktowaniu spraw.

Zakres działania.

§. 14.

Do zakresu działania naczelnika okręgu należą wszystkie sprawy własnego i poruczonego zakresu działania, które załatwiać mogą wedle obowiązujących ustaw zwierzchność gminna, rada gminna i przełożony obszar dworskiego z wyjątkiem spraw poszczególnionych w ustępach lit. a, i, l, m, i n, §. 27. ust. gm. z dnia 12 sierpnia 1866. (l 19. Dz. u. kr.)

Przy sprawowaniu tych czynności przechodzą wszelkie prawa i obowiązki zwierzchności gminnej, rady gminnej i przełożonego obszaru dworskiego na naczelnika okręgu.

W wypadkach, w których w ustawie wypowiedziana jest odpowiedzialność gminy lub obszaru dworskiego, odpowiada powiat za działalność na-

czelnika okręgu i podwładnych jemu organów, wszakże z prawem regresu do naczelnika okręgu (§. 21).

Orzeczenie względem obowiązku powiatu do wynagrodzenia szkody wyda w sprawach własnego zakresu działania Wydział krajowy, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś polityczna władza krajowa. Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia między powiatem a uszkodzonym nie nastąpi porozumienie, orzekną sądy.

Służba.

§. 15.

Naczelnik okręgu ma dodaną służbę, potrzebną do sprawowania czynności urzędowych. Rada powiatowa oznacza liczbę pomocników i sług. Ona ustanawia warunki mianowania i określa obowiązki służbowe. Wydział krajowy zatwierdzi te postanowienia lub poczyni odpowiednie zmiany.

W granicach tych postanowień mianuje Naczelnik okręgu pomocników i sługi, i ma nad nimi władzę dyscyplinarną.

Delegaci.

§. 16.

Każdy naczelnik gminy i każdy przełożony obszaru dworskiego jest na swoim obszarze podwładnym organem wykonawczym naczelnika okręgu w sprawach wchodzących w tegoż zakres działania, i zajmuje wobec niego stanowisko delegata z prawami i obowiązkami delegatów zwierzchności gminnych, określonymi w §. 53. ust. gm.

W wypadkach nagłych, nie cierpiących zwłoki, obowiązany jest jednak delegat taki w granicach swego obszaru bezzwłocznie wszystko to zarządzić, czego wymaga wykonanie policyi miejscowej i zdać o tem sprawę naczelnikowi okręgu.

Zebranie delegatów.

§. 17.

Naczelnicy gmin i przełożeni obszarów dworskich zgromadzają się co miesiąca na dniu przez naczelnika okręgu z góry oznaczonym w miejscu jego urzędowej siedziby dla odbierania poleceń i instrukcyj, wysłuchania zarządzeń naczelnika okręgu, i zdania mu sprawy z czynności przedsięwziętych w charakterze delegatów okręgowych. W wypadkach nagłych zwołuje naczelnik okręgowy nadzwyczajne zebrania.

Władza dyscyplinarna nad delegatami.

§. 18.

Delegatów nie uczęszczających na takie zebrania, zaniedbujących albo też przekraczających swe obowiązki, npomina naczelnik okręgu.

W razie cięższego przekroczenia lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, doniesie o tem naczelnik okręgu wydziałowi powiatowemu, jeżeli sprawa tyczy się własnego zakresu działania, a politycznej władzy powiatowej, jeżeli sprawa odnosi się do poruczonego zakresu działania, — celem zarządzenia środków w myśl ustawy gminnej.

Środki przymusowe.

§. 19.

Dla ściągania kar przez się nałożonych, przeprowadzenia orzeczeń i wykonania postanowień swoich rozporządza naczelnik okręgu przeciw gminom, korporacyom i osobom prywatnym swojej władzy podległym, również we własnym, jako też w poruczonym zakresie działania temisamemi środkami, jakie służą władzom rządowym z mocy §§. 2 3. i 5. ces. rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854. (68. Dz. u. p). Jeżeli własne siły i środki nie wystarczą, uda się naczelnik okręgu o pomoc (asystencyę) do politycznej władzy powiatowej.

Pokrywanie wydatków.

§. 20.

Koszta połączone z załatwianiem spraw wchodzących w zakres działania okręgu gminnego ponoszą opodatkowani w gminach i na obszarach dworskich do okręgu wcielonych, w stosunku do wysokości opłacanych bezpośrednich podatków.

Naczelnik okręgu układa corocznie preliminarz wydatków, składa rachunki, i przekłada je wydziałowi powiatowemu.

Najmniej na czternaście dni przed przedłożeniem wydziałowi powiatowemu muszą tak preliminarz, jak rachunki podane być do przejrzenia przez opodatkowanych w okręgu.

Termin tego publicznego złożenia ma być w okręgu ogłoszony za pośrednictwem naczelników gmin i przełożonych obszarów dworskich. Spostrzeżenia poczynione przez opodatkowanych przedłożone będą wydziałowi powiatowemu do wzięcia pod rozwagę przy uchwalaniu preliminarza i załatwianiu rachunków.

Rada powiatowa rozpoznaje preliminarz wydatków, ułożony przez naczelnika okręgu na podstawie sprawozdania wydziału powiatowego, — zatwierdza go lub czyni w nim odpowiednie zmiany, i nakłada odpowiednie dodatki do bezpośrednich podatków w okręgu opłacanych.

Dodatki na cele administracji okręgowej mogą być nakładane tylko do podatków bezpośrednich, i nie mogą bez wyższego przyzwolenia przewyższać 20% tego podatku.

Przyzwolenie na pobór wyższych dodatków do podatków udziela Wydział krajowy.

Te dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa, i ściągane zapomocą tych samych środków co podatki.

Rada powiatowa rozpoznaje na podstawie sprawozdania wydziału powiatowego rachunki przez naczelnika okręgu corocznie składane, i wydaje mu absolutorium.

§. 21.

Na wydatki nie cierpiące zwłoki, które całkowicie lub w części nie mają pokrycia w dotyczącej rubryce preliminarza, potrzebne jest przyzwolenie wydziału powiatowego

W razach bardzo nagłych atoli, w których nie można bez wielkiej szkody czekać na przyzwolenie wydziału powiatowego, mocen jest naczelnik okręgu opędzić potrzebny wydatek na własną odpowiedzialność, winien jednak w przeciągu dni trzydziestu odnieść się o zatwierdzenie wydziału powiatowego.

Odpowiedzialność.

§. 22.

Naczelnik okręgu odpowiada radzie powiatowej za swoje czynności urzędowe, tyżące się własnego zakresu działania, i zdaje co trzy miesiące wydziałowi powiatowemu sprawę z działalności swojej i podwładnych organów w tym kierunku.

Co do poruczonego zakresu działania, odpowiada naczelnik okręgu Rządowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody wyda w sprawach własnego zakresu działania Wydział krajowy, w sprawach poruczonego zakresu działania polityczna władza krajowa.

Postanowienia §. 64. ust. gm. mają tu analogiczne zastosowanie.

Udzielanie zdania i wypełnianie poleceń.

§. 23.

Naczelnik okręgu winien udzielić swojego zdania we wszystkich sprawach, w których Rząd, Sejm, Wydział krajowy, rada powiatowa, albo wydział powiatowy jego zdania zasiąga: winien mianowicie na wezwanie Wydziału krajowego lub wydziału powiatowego przeprowadzać dochodzenia we wszystkich sprawach, wchodzących w ich zakres działania i wykonywać polecenia od nich otrzymane.

Dział IV.

⊙ nadzorce nad naczelnikiem okręgu. Środki zaradcze i dyscyplinarne.

§. 24.

Wszystkie środki zaradcze i dyscyplinarne, przyznane władzom rządowym, wydziałom powiatowym, i Wydziałowi krajowemu nad zwierzchnościa-

mi gminnymi i przełożonymi obszarów dworskich służą tym władzom w tej samej rozciągłości także względem naczelników okręgu z tą różnicą, że wysokość kary pieniężnej sięgać może do kwoty 50 zł. w. a.

Kary te wpływają do kasy powiatowej.

Jeżeli naczelnik okręgu zaniedbuje, albo wzbrania się dopełnić obowiązków w moc ustaw na gminie ciężących, a niniejszą ustawą na okręg gminy przeniesionych, i jeżeli wydział powiatowy na wezwanie temu nie zaradzi, ma polityczna władza powiatowa zarządzić środki zaradcze na koszt i stratę powiatu (§§. 107. i 108. ust. gm.)

Rozstrzyganie zażaleń.

§. 25.

W sprawach w których rada gminna rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom zwierzchności gminnej (§. 37. ust. gm.) powołanym jest Wydział powiatowy, a w ostatniej instancji Wydział krajowy do rozstrzygania zażaleń przeciw rozporządzeniom naczelnika okręgu.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o sposobie wykonywania uchwał i rozporządzeń Reprezentacyi powiatowej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 31. ustawy o reprezentacyi powiatowej z dnia 12 sierpnia 1866. l. 21, Dz. u. kr. znosi się w terażniejszym ich brzmieniu; w ich miejsce mają zobowiązywać następujące postanowienia:

Prace przygotowawcze.

Wykonywanie uchwał.

§. 31.

Wydział przygotowuje przedmioty do obrad rady i wykonywa jej uchwały. Wydział powiatowy ma prawo, celem wykonania orzeczeń i rozporządzeń reprezentacyi powiatowej (rady powiatowej i wydziału powiatowego) nakładać kary pieniężne do wysokości 20 zł. w. a., a w razie niemożności ich uiszczenia, aresztu do dni czterech.

Kary pieniężne wpływają do kasy powiatowej.

Celem ściągnięcia tych kar, niemniej celem wykonania orzeczeń i rozporządzeń, któremi wydział powiatowy nakłada w swoim zakresie działania w moc obowiązujących ustaw, na gminy, korporacye lub prywatne osoby pieniężne lub inne prestacye, służą wydziałowi powiatowemu te same prawa, które postanowienia §§. 2., 3. i 5. ces. rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854. n. 96. Dz. u. p. przyznają władzom rządowym. Przytem postępuje wydział powiatowy samodzielnie, bez współdziałania politycznej władzy powiatowej. Jeżeliby jednak własne siły i środki wydziału powiatowego niedostatecznymi były, ma się udać o pomoc (asystencyę) do politycznej władzy powiatowej.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o nadzorze Władz autonomicznych nad gminami i Reprezentacyami powiatowemi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 98. ust. gm. z dnia 12. sierpnia 1866. n. 19. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu; w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

§. 98.

Rada powiatowa, a w jej zastępstwie wydział powiatowy czuwa nad tem, aby gminy, ich reprezentacye i organa służbowe wypełniały obowiązki z mocy ustawy na nich ciężące, niemniej, aby majątek, dobro gmin i zakładów gminnych nie zostały uszczuplone, i przekonuje się o tem w sposób, jaki uzna za najodpowiedniejszy.

Delegat wydziału powiatowego ma prawo być obecnym na posiedzeniach rady gminnej, i zabierać głos, w głosowaniu jednak tylko wtenczas ma udział, jeżeli jest członkiem rady gminnej.

Wydziałowi powiatowemu służy prawo żądania od zwierzchności gminnej przedłożenia aktów i potrzebnych wyjaśnień, niemniej prawo rewidowania kas, przekonywania się o stanie spraw i majątków tak gminnych, jak zakładowych (funduszowych), tudzież o sposobie prowadzenia spraw gminy i zarządu dochodami jej. Wydział krajowy wstępuje w razie uznanej przez się potrzeby w zakres działania wydziału powiatowego, określony w niniejszem postanowieniu.

W takim wypadku dotycząca czynność wydziału powiatowego nastaje od chwili uwiadomienia go o tem przez Wydział krajowy.

Art. II.

Postanowienia §. 48. ust. o repr. pow. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 24. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu; w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Prawa Reprezentacji krajowej.

§ 48.

Sejm za pośrednictwem Wydziału krajowego czuwa nad tem, ażeby Reprezentacye powiatowe wypełniały obowiązki z mocy ustawy na nich ciążące, niemniej ażeby majątek zakładowy powiatu i zakładów powiatowych nie został uszczuplony.

Wydział krajowy może w tym celu żądać objaśnień i usprawiedliwień od reprezentacji powiatowej, i przez delegowanie komisji zarządzać dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru upoważniony jest Wydział krajowy w razie potrzeby użyć stosownych środków zaradczych.

Art. III

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o udzielaniu zdań przez rady gminne i powiatowe i o wykonywaniu uchwał
wyższych władz autonomicznych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 36. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866. l. 19. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Udzielanie zdań i wykonywanie uchwał wyższych władz autonomicznych.

§. 36.

Rada gminna ma na żądanie politycznej władzy powiatowej, albo na żądanie rady powiatowej lub wydziału powiatowego udzielać swojego zdania.

Zwierzchność gminna jest obowiązana wykonywać wszelkie polecenia i rozporządzenia wydziału powiatowego i Wydziału krajowego w sprawach wchodzących w ich zakres działania, jakoteż przeprowadzać wszelkie dochodzenia przez te władze zarządzane.

Art. II.

Postanowienia §. 28. ust. o repr. pow. z dnia 12. sierpnia 1866 l. 21. Dz. u. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Udzielanie zdań, stawianie wniosków i wykonywanie uchwał Wydziału krajowego.

§. 28.

Rada powiatowa winna udzielić swojego zdania we wszystkich sprawach, w których Rząd lub Sejm, albo Wydział krajowy jej zdania zasięga.

Ma ona prawo, w interesie powiatu przedstawiać wnioski Rządowi, Sejmowi i Wydziałowi krajowemu.

Wydział powiatowy jest obowiązany na wezwanie Wydziału krajowego we wszystkich, w jego zakres działania wchodzących sprawach przeprowadzać dochodzenia i wykonywać jego polecenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi Spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o nadzorze rządu nad reprezentacją powiatową.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje.

Art. I.

Postanowienia §. 50. tudzież ustępów 2. i 3. §. 51. ustawy o reprezentacji powiatowej z dnia 12. sierpnia 1866 l. 21. Dz. ust. k. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Prawa władz rządowych.

§. 50.

Rządowi służy prawo nadzoru nad reprezentacją powiatową w tym kierunku, ażeby ta reprezentacja nie przekraczała swego zakresu działania i nie działała przeciw istniejącym ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna władza krajowa przez polityczną władzę powiatową, znajdującą się w siedzibie reprezentacji powiatowej. Polityczna władza powiatowa może w tym celu żądać udzielania sobie uchwał i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony tej władzy lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach tak Rady powiatowej, jak wydziału powiatowego, i każdego czasu zabierać głos, wszelako nie przyrywając mówiącemu.

Jeżeli ani przełożony politycznej władzy powiatowej, ani jego delegowany nie jest obecnym na posiedzeniu rady lub wydziału powiatowego, udzielić mu należy odpis protokołu obrad.

§. 51.

Jeżeli reprezentacja powiatowa powzięła uchwałę, która przekracza jej zakres działania, lub sprzeciwia się ustawom, polityczna władza powiatowa

ma prawo i obowiązek wstrzymać jej wykonanie do dni ośmiu, nie wliczając w nie dnia, w którym doszła do wiadomości o tej uchwale bądź przez obecność przełożonego, lub jego delegowanego na posiedzeniu, bądź też przez udzielenie odpisu protokołu obrad

Polityczna władza powiatowa jednak obowiązana jest niezwłocznie przedłożyć pytanie, czy uchwała może być wykonana, czy nie, — politycznej Władzy krajowej, która przed rozstrzygnięciem ma się porozumieć z Wydziałem krajowym.

Przeciw orzeczeniu Władzy krajowej służy rekurs do właściwego Ministerstwa.

Uchwała reprezentacji powiatowej, w powyższym ośmiodniowym terminie nie zawieszona, staje się wykonalną, a tylko w skutek upoważnienia politycznej Władzy krajowej, i za przyzwoleniem Wydziału krajowego zawieszoną być może.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
od właściwości (kompetencyi) władzy do rozstrzygania rekursów
w sprawach gminnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§ 37. i 106. ust. gm. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 19.
Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają
odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Rozstrzyganie zażaleń.

§. 37.

Rada rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom zwierzchności gminnej w sprawach własnego zakresu działania.

Zażalenie ma być wniesione na ręce naczelnika gminy w nieprzekraczalnym terminie dni czternastu od dnia ogłoszenia dotyczącego rozporządzenia lub zawiadomienia o niem.

Rekursą do władz rządowych.

§. 106.

W sprawach poruczonego zakresu działania rekurs w każdym razie ma być wnoszony do politycznej władzy powiatowej.

Art. II.

Postanowienia §. 49. ust. o repr. pow. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 21.
Dz. u. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

§. 49.

Rekursa od uchwał reprezentacji powiatowej (rady powiatowej i wydziału powiatowego) rozstrzyga wydział krajowy.

Rekurs ma być wniesiony do Wydziału powiatowego w nieprzekraczalnym terminie dni czternastu od dnia ogłoszenia lub doręczenia uchwały.

Art. III.

Postanowienia pierwszego ustępu §. 51. ustawy o reprezentacji powiatowej z dnia 12 sierpnia 1866. l. 21. Dz. u. kr. w dotychczasowym brzmieniu uchylają się zupełnie.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o toku instancyi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 61. ust. gm. z d. 12. sierpnia 1866. l. 19. Dz. u. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Tok instancyi.

§. 61.

Od orzeczeń wydanych podług §. 60. odwołać się można w sprawach własnego zakresu działania do wydziału powiatowego, a w sprawach poruczonego zakresu działania do politycznej władzy powiatowej.

Jeżeli orzeczenia tyczą się duchownych, uznanych wyznań religijnych, nauczycieli publicznych, urzędników rządowych lub krajowych, zostających w czynnej służbie, członków Sejmu krajowego, albo osób wchodzących bez wyboru do rady gminnej (§. 16.), natenczas winien uaczelnik przedłożyć to orzeczenie w sprawach własnego zakresu działania wydziałowi powiatowemu, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś politycznej władzy powiatowej do poprzedniego zbadania i zatwierdzenia.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o wykonaniu i zawieszeniu uchwał rady gminnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. §. 55. i 105. ust. gm. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 19. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają od-
tąd obowiązywać następujące postanowienia:

Wykonywanie i zawieszanie uchwał.

§. 55.

Naczelnik przygotowuje przedmioty pod rozpoznanie rady.

Uchwały rady, powzięte w sposób zgodny z ustawami, winien naczelnik wykonać, a jeżeli wyższe zatwierdzenie jest potrzebnem, postarać się przedtem o to zatwierdzenie.

Jeżeli jednak naczelnik mniema, że powzięta uchwała przekracza zakres działania rady, lub że się sprzeciwia ustawom, natenczas obowiązany jest wstrzymać jej wykonanie, i udać się bezzwłocznie o rozwiązanie wątpliwości, w sprawach własnego zakresu działania do wydziału powiatowego, w sprawach zaś poruczonego zakresu działania do politycznej władzy powiatowej.

Władze te winny rozstrzygnąć sprawę w ciągu dni ośmiu.

Wstrzymanie uchwał.

§. 105.

Polityczna władza powiatowa ma prawo i obowiązek zakazać wykonanie uchwały, powziętej przez radę gminną w sprawach poruczonego zakresu działania, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania rady lub sprzeciwia

się ustawom: to samo prawo służy wydziałowi powiatowemu w sprawach własnego zakresu działania.

Przeciw takiemu zakazowi służy rekurs w sprawach poruczonego zakresu działania do Wydziału krajowego.

Jeżeli ani polityczna władza powiatowa, ani wydział powiatowy do dni czterech od powzięcia wiadomości o zapadłej uchwale nie zakażą jej wykonania, potrzebnem jest do zawieszenia jej upoważnienie politycznej władzy krajowej, względnie Wydziału krajowego.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o zawieszeniu uchwał reprezentacyi powiatowej przez prezesa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje :

Art. I.

Postanowienia §. 44. ust. o repr. pow. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 21. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają od-
tąd obowiązywać następujące postanowienia:

Zawieszanie uchwał.

§. 41.

Jeżeli przewodniczący sądzi, że uchwała rady powiatowej przekracza jej zakres działania, lub że sprzeciwia się ustawom, obowiązany jest zawiesić uchwałę, i o rozstrzygnięcie, czy uchwała może być wykonaną lub nie, bezzwłocznie udać się do Wydziału krajowego, który przed rozstrzygnięciem porozumieć się ma z polityczną władzą krajową.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o władzy dyscyplinarnej nad członkami zwierzchności gminnej i o środkach
zaradczych na koszt gminy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje :

Art. I.

Postanowienia §§. 102. 107. i 108 ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866. l. 19. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Władza dyscyplinarna nad zwierzchnością gminy.

§. 102.

W sprawach własnego zakresu działania może wydział powiatowy członkom zwierzchności gminnej udzielać napomnienia i nagany, i nakładać na nich kary pieniężne do wysokości 20 zł. w. a., lub w razie niemożności ściągnięcia — aresztu do dni czterech.

Kary pieniężne wpływają do kasy powiatowej.

W razie cięższego przekroczenia, lub ciągłego zaniedbywania obowiązków może członek zwierzchności gminnej być złożony z urzędu przez wydział powiatowy w porozumieniu z polityczną władzą powiatową.

W razie niezgodności tych władz orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z polityczną władzą krajową.

Wydział powiatowy może także dla ochrony gminy od strat groźących, lub na żądanie przynajmniej dwóch trzecich części rady gminnej w porozumieniu z polityczną władzą powiatową zawiesić (zasuspendować) w urzędowaniu członków zwierzchności gminnej, i zarządzić chwilowe zastępstwo tymczasowo usuniętego członka.

Przeprowadzenie śledztwa dyscyplinarnego przeciw naczelnikowi lub innemu członkowi zwierzchności gminnej należy do wydziału powiatowego.

Koszta dochodzenia ponosi członek zwierzchności gminnej za winnego uznany.

Władza dyscyplinarna, w pierwszym ustępie niniejszego §fu wspomniana służy wydziałowi powiatowemu także po ustąpieniu członka zwierzchności gminnej z posady w tym celu, ażeby go zagnić do oddania urzędu i złożenia rachunków z czasu urzędowania swego.

Srodki zaradcze na koszt gminy.

§. 107.

Jeżeli gmina, jej reprezentacya, lub pojedynczy tejże członek, urzędnik lub sługa gminny zaniedbuje, lub wzbraia się w sprawach własnego zakresu działania, dopełnić obowiązków wynikających z ustaw, wydział powiatowy po bezskutecznem upomnieniu zwierzchności gminnej zarządzi środki zaradcze na koszt i stratę gminy.

To samo prawo służy politycznej władzy powiatowej przeciwko gminie zaniedbującej, lub wzbraiającej się dopełnić obowiązków poruczonego zakresu działania.

Wydział powiatowy i polityczna władza powiatowa zawiadomią się nawzajem o zarządzeniach w tym kierunku przez się uskuteczionych.

§. 108

W sprawach poruczonego zakresu działania może polityczna władza powiatowa członkom zwierzchności gminnej udzielić napomnienia i nagany i nakładać na nich kary pieniężne do wysokości 20 zł. a. w. lub w razie niemożności ściągnięcia, aresztu do dni czterech.

Kary pieniężne wpływają do kasy powiatowej.

W razie cięższego przekroczenia, lub ciągłego zaniedbywania obowiązków może członek zwierzchności gminnej być złożony z urzędu przez polityczną władzę powiatową, w porozumieniu z wydziałem powiatowym.

W razie niezgodności tych władz orzeka polityczna władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym

Jeżeli uchybienie obowiązków jest tego rodzaju, że sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania nie może być dłużej zostawione naczelnikowi gminy bez narażenia dobra publicznego, i jeżeli rada gminna na wezwanie temu nie zaradzi, może natenczas polityczna władza powiatowa na czas trwania tego stanu, ustanowić na koszt gminy inny organ do sprawowania rzeczonych czynności.

Tak w tym razie, jak i w razach wskazanych w §. 107. należy postępować z wszelką możliwą oszczędnością tak, aby gmina więcej nad konieczną potrzebę obciążoną nie była

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,
o środkach zaradczych na koszt powiatu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje :

Art. I.

Postanowienia § 52. ustawy o reprezentacyi powiatowej z d. 12. sierpnia 1866 l. 21. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia.

Środki zaradcze.

Jeżeli rada powiatowa zaniedbuje lub odmawia dopełnienia obowiązków, przypadających na powiat na mocy specjalnych ustaw, a Wydział krajowy temu nie zaradzi, ma polityczna władza krajowa zarządzić co należy w sposób odpowiedny na koszt i stratę powiatu.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o odpowiedzialności gminy i członków zwierzchności gminnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 34 i 64. ust. gm. z d. 12. sierpnia 1866. l. 19. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Odpowiedzialność gminy.

§. 34.

Gdyby kto poniósł szkodę z powodu zaniedbania przez gminę obowiązków, względem policji miejscowej na niej ciężących, winna gmina poniesioną szkodę wynagrodzić. W szczególności obowiązana jest gmina wynagrodzić szkodę wyrządzoną w jej obrębie przez gwałt publiczny, przy zbiegowisku dokonany, jeżeliby ani jeden ze sprawców nie był schwytanym, a na gminie ciążyła wina niedbałości w zapobieżeniu temu gwałtowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody wyda w sprawach własnego zakresu działania wydział powiatowy, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś polityczna władza powiatowa.

Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia porozumienie się między gminą i poszkodowanym nie nastąpi, wynagrodzenie to ma być poszukiwanem zwykłą drogą prawa.

Odpowiedzialność.

§. 64.

Naczelnik jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialnym gminie. Co do poruczonego zakresu działania jest on odpowiedzialnym także Rządowi. Obok tej odpowiedzialności naczelnika pozostaje nienaruszoną odpo-

działność względem gminy innych członków zwierzchności gminnej, i delegatów (§. 53). za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności im przekazanych.

O obowiązku wynagrodzenia szkód wyrządzonych gminie lub należącym do niej zakładom, przez któregośkolwiek z członków zwierzchności gminnej, albo przez inną osobę sprawującą swe czynności z ramienia gminy, orzeka w sprawach własnego zakresu działania wydział powiatowy, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś polityczna władza powiatowa, jeżeli przyczyną szkody jest przewinienie urzędowe lub służbowe, z wyjątkiem wypadków, w których przyczyną szkody jest czyn podlegający ustawie karnej, a sąd karny orzekł o obowiązku wynagrodzenia szkody. O wysokości wynagrodzenia orzekają c. k. sądy, jeżeli porozumienie nie przyszło do skutku.

Gdy jednak żądanie o wynagrodzenie szkody przeciw osobom w tym paragrafie wspomnianym nie zostaje wniesione najdalej do trzech lat od ustąpienia z posady, należy nie tylko ustanowienie wysokości wynagrodzenia, ale także orzeczenie o obowiązku uiszczenia tego wynagrodzenia, do drogi prawa

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o prestacyach, dodatkach do podatków i innych opłatach na cele gminne, i o
dodatkach do podatków na cele powiatowe.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje.

Art. I.

Postanowienia §§. 77., 80., 81. i 100. ust. gm. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 19. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

2. Prestacye.

§. 77.

O ile dochody w §. 72. oznaczone nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne, może rada nakładać:

- a) dodatki do podatków bezpośrednich, lub podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu;
- b) inne opłaty, nie należące do kategorii dodatków do podatków wspomnianych w ustępie a);
- c) posługi i roboty na potrzeby gminy.

§. 80.

Do nałożenia dodatków przenoszących 10% podatków bezpośrednich lub 20% podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu potrzebne jest przyzwolenie rady powiatowej. Przyzwolenie to potrzebnem jest nawet do nałożenia podatków przenoszących 5% podatków bezpośrednich, jeżeli tego żąda jeden z członków należących do rady gminnej podług §. 16. Żądanie to musi jednak być wniesione do rady gminnej na tem posiedzeniu, na którym dodatek uchwalonym został, lub też do naczelnika gminy, najpóźniej w ośm dni po tem posiedzeniu.

Dodatki przenoszące 25% podatków bezpośrednich, lub 50% podatku

konsumcyjnego od mięsa wina i moszczu mogą być nakładane tylko za przyzwoleniem Wydziału krajowego.

b. Inne opłaty.

§. 81.

Do zaprowadzenia opłat nie należących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu, niemniej do podwyższenia istniejących już tego rodzaju opłat potrzeba ustawy krajowej.

§. 100.

Uchwały rady gminnej, do których ważności potrzeba przyzwolenia Wydziału krajowego lub Sejmu, mają być podawane do rady powiatowej, która je wraz ze swoim zdaniem przedłoży Wydziałowi krajowemu.

Art. II.

Postanowienia §. 23. ust. o repr. pow. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 21. Dz. ust. kr. znosi się w terażniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają od-
tąd obowiązywać następujące postanowienia:

Dodatki do podatków.

§. 23.

Na wydatki nie pokryte dochodami majątku zakładowego, może rada powiatowa nakładać i odbierać dodatki od podatków bezpośrednich aż do wysokości 10% tychże podatków.

Dodatki nad 10% od podatków bezpośrednich mogą być nałożone za uchwałą rady powiatowej z przyzwoleniem Wydziału krajowego.

Inne opłaty i repartyce mogą być nałożone tylko na mocy ustawy krajowej.

Powiatowe dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa i ściągane zapomocą tych samych środków, co podatki.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o zatwierdzaniu uchwał rady gminnej przez radę powiatową i prawie rady
powiatowej wstawiania niewątpliwych należitości w budżet gminy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia § 99. ustawy gminnej z d. 12 sierpnia 1866. l. 19 Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Zatwierdzenie przez radę powiatową.

§. 99.

Do spraw, w których uchwały Rady gminnej muszą być przedkładane radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §§. 24, 80, 85, i 95 także następujące:

a) pozbywanie i zamiana, przeistoczenie, zastawienie lub stałe obciążenie rzeczy, należącej do zakładowego majątku, lub dobra gminy, albo jej zakładów;

b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowanie zobowiązania jeżeli kwota pożyczki lub wartość ciężaru wynikającego z zobowiązania łącznie z długami już istniejącymi przewyższa roczne dochody gminy, a względnie zakładów gminnych;

c) nabytki i przedsiębiorstwa, nie należące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi przewyższa roczne dochody gminy, a względnie zakładów gminnych;

d) nabytki i przedsiębiorstwa, nie należące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego z tego wydatku potrzeba zaciągnąć pożyczkę lub obciążyć gminę rozkładami;

e) wydzierżawienie na dłuższy czas niż lat 12, lub w inny sposób, niż przez publiczną licytację;

f) opuszczenie czynszu najmu lub dzierżawy w części, lub w całości.

Rada powiatowa ma oraz prawo i obowiązek, gdyby gmina tego sama

nie uczyniła, wstawić w budżet gminy do pokrycia takie należności, które gmina uiścić jest obowiązana na podstawie prawomocnego wyroku lub orzeczenia w moc ustawy, lub też umowy ujętej w formę dokumentu, która wymagała, i uzyskała zatwierdzenie wyższej Władzy autonomicznej.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o zastępowaniu przewodniczącego w radzie gminnej i w radzie powiatowej na
czas równoczesnej przeszkody naczelnika gminy lub prezesa rady powiatowej
i zastępcy jego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,
rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 22. ustawy gminnej z dnia 12 sierpnia 1866. l. 19. Dz. ust.
kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązy-
wać następujące postanowienia:

Wybory uzupełniające.

§. 22.

W razie opróżnienia posady naczelnika gminy, jego zastępcy, asesora lub
przysiężnego, winna rada najpóźniej do dnia 14 wybrać w jego miejsce innego na
czas jeszcze pozostały trzechletniego peryodu.

Gdyby jednocześnie naczelnik gminy i jego zastępca z powodu jakiegokolwiek
przeszkody urzędować nie mogli, zastępuje ich na czas trwania tej przeszkody
najstarszy wiekiem asesor lub przysiężny.

W miejsce radnego ubywającego przed końcem peryodu, lub nie mogącego
czasowo brać udziału w czynnościach rady, powoła naczelnik gminy do rady tego
zastępcę, który największą ilość głosów otrzymał w tem samym kole wyborczem,
w którym radny, mający być zastąpionym, wybrany został.

W razie równości głosów rozstrzyga los.

Gdyby jednak tylu radnych brakowało, iżby liczba przez jedno koło wybor-
cze wybranych nawet przez powołanie z tegoż koła zastępców uzupełnioną być nie
mogła, natenczas winno toż koło wyborcze przedsięwziąć niezwłocznie, na pod-
stawie ostatniej listy wyborczej, wybor uzupełniający na dalszy ciąg peryodu wyborczego.

Art. II.

Postanowienia §. 16. ust. o repr. pow. z dnia 12. sierpnia 1866. l. 21. Dz. ust. kr. znosi się w dotychczasowem brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Powołanie zastępców i wybór uzupełniający do wydziału.

§. 16.

W razie śmierci lub dłuższej niemożności pełnienia zobowiązań, zastąpi członka wydziału właściwy jego zastępca. W miejsce jednak członka, przez całą radę wybranego, może wydział, w razie nieprzyjęcia zastępstwa przez właściwego zastępcę, powołać innego z zastępców, przez całą radę wybranych. (§. 33. ordyn. wyb. pow.).

Stale ustępującego członka wydziału zastąpi rada przy pierwszym zgromadzeniu nowym wyborem na dalszy czas peryodu wyborczego.

Gdyby z powodu słabości lub innych ważnych przeszkód jednocześnie ani prezes, ani jego zastępca nie mógł brać udziału w czynnościach urzędowych, wybierze wydział powiatowy, zwołany przez najstarszego wiekiem członka wydziału powiatowego, ze swego grona przewodniczącego swego na czas trwania tej przeszkody, i doniesie o tem Wydziałowi krajowemu i politycznej władzy powiatowej.

W miejsce członka wydziału do przewodniczenia powołanego, wstępuje jego zastępca.

Prezesa lub jego zastępcę stale ustępującego, winna zastąpić rada najdalej do dni 30 nowym wyborem, na dalszy czas peryodu wyborczego.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem
o załatwianiu spraw i powzięciu uchwał w wydziale powiatowym.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 46. ust. o reprezentacyi powiatowej z dnia 12. sierpnia 1866. l. 21. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym brzmieniu; w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

Załatwianie spraw, i powzięcie uchwał w wydziale.

§. 46.

Prezes rady przewodniczy wydziałowi powiatowemu i kieruje jego czynnościami.

W razie przeszkody prezesa wchodzi w jego prawa i obowiązki jego zastępca.

Wydział powiatowy załatwia sprawy zazwyczaj kolegialnie.

Do powzięcia uchwały potrzebną jest obecność prezesa, lub w razie przeszkody jego zastępcy i przynajmniej trzech członków wydziału,

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych.

Przepisy §. 45. stosują się także do uchwał wydziału.

Wydział powiatowy może oznaczyć sprawy, które prezes będzie mocen załatwiać potocznie.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U.S. DEPARTMENT OF AGRICULTURE

1918

REPORT OF THE COMMISSIONER OF THE GENERAL LAND OFFICE
ON THE PROGRESS OF THE WORK DURING THE YEAR 1917

WASHINGTON: GOVERNMENT PRINTING OFFICE: 1918

THE GENERAL LAND OFFICE HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE REPORT OF THE COMMISSIONER OF THE GENERAL LAND OFFICE ON THE PROGRESS OF THE WORK DURING THE YEAR 1917.

DEPARTMENT OF AGRICULTURE

1918

THE GENERAL LAND OFFICE HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE REPORT OF THE COMMISSIONER OF THE GENERAL LAND OFFICE ON THE PROGRESS OF THE WORK DURING THE YEAR 1917.

THE GENERAL LAND OFFICE HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE REPORT OF THE COMMISSIONER OF THE GENERAL LAND OFFICE ON THE PROGRESS OF THE WORK DURING THE YEAR 1917.

THE GENERAL LAND OFFICE HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE REPORT OF THE COMMISSIONER OF THE GENERAL LAND OFFICE ON THE PROGRESS OF THE WORK DURING THE YEAR 1917.

1918

THE GENERAL LAND OFFICE HAS THE HONOR TO ACKNOWLEDGE THE RECEIPT OF THE REPORT OF THE COMMISSIONER OF THE GENERAL LAND OFFICE ON THE PROGRESS OF THE WORK DURING THE YEAR 1917.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem:
o obliczeniu głosów przy wyborze Radnych gminy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje :

Art. I.

Postanowienia §. 26. ordynacyi wyborczej dla gmin z d. 12. sierpnia 1866. n. 19. Dz. ust. kr. znosi się w teraźniejszym ich brzmieniu: w ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

§. 26.

W każdym kole wyborczem ci, którzy otrzymali największą ilość głosów na radnych, mają być uznani radnymi, ci zaś, którzy otrzymali największą ilość głosów na zastępców, mają być uznani zastępcami.

Jeżeli przy równej ilości otrzymanych głosów powstaje wątpliwość, kto ma być uznany radnym lub zastępcą, rozstrzyga los.

Przy obliczeniu głosów na zastępcę mają być jednak policzone i te głosy, które w tem samym kole wyborczem oddane zostały na tę samą osobę jako na radnego, lecz nie stanowiły większości głosów potrzebnej do wyboru na radnego.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Projekt

ustawy gminnej, ustawy o obszarach dworskich i ustawy o reprezentacyi powiatowej ze zmianami, które wnosi Wydział krajowy w swems prawozdaniu z d. 16. sierpnia 1872. I. 13214.

U w a g a.

Poszczególne paragrafy, których zmianę projektuje Wydział krajowy są odbite drukiem większym. Przy każdym zmienionym paragrafie jest odsyłacz, który wskazuje na text pierwotny niżej umieszczony.

U S T A W A,

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,

o urządzeniu gmin i o Ordynacyi wyborczej dla gmin.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wydaję na podstawie Ustawy z dnia 5. Marca 1862. r. L. 18. D. p. P. załączoną Ustawę gminną i w związku z nią zostającą Ordynacyę wyborczą dla gmin, i rozporządzam, co następuje :

A r t y k u ł I.

Niniejsza Ustawa gminna i w związku z nią zostająca Ordynacya wyborcza dla gmin obowiązują wszystkie gminy Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wyjąwszy stołeczne miasto Lwów, miasto Kraków i te gminy, dla których osobne statuta wydane zostaną.

A r t y k u ł II.

Ustawa gminna i Ordynacya wyborcza dla gmin wejđą w wykonanie po upływie 60 dni od dnia ich obwieszczenia.

A r t y k u ł III.

Dopóki Reprezentacya powiatowa zaprowadzoną nie będzie, Wydział krajowy ma wykonywać prawa, Radzie powiatowej i Wydziałowi powiatowemu Ustawą gminną zastrzeżone.

A r t y k u ł IV.

Przeprowadzenie tej Ustawy polecam Mojemu Ministrowi Stanu. Wiedeń dnia 12. Sierpnia 1866.

Franciszek Józef m. p.

Hrabia **Belcredi** m. p.

Z najwyższego polecenia :

Bernard kawaler de **Meyer** m. p.

I.

Ustawa gminna

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.

Dział I.

O gminie w ogólności.

Gmina.

§. 1.

Osada (wieś, miasteczko, miasto), mająca obecnie własny zarząd gminny, stanowi gminę.

Łączenie.

§. 2.

Gminy, do tego samego powiatu politycznego należące, mogą się za przyzwoleniem Rady powiatowej łączyć w jedną gminę tak, aby jako osobne gminy istnieć przestały, jeżeli polityczna władza krajowa ze względów publicznych nie przeciw temu nie zarzuci.

Gminy, połączyć się mające, winny jednak poprzednio zawrzeć umowę co do posiadania i użytkowania swej własności, tudzież swych zakładów i funduszów.

Rozłączenie.

§. 3.

Osady, w jedną gminę połączone, tylko mocą Ustawy krajowej rozłączone być mogą.

Zmiana granic.

§. 4.

Do zmiany granic gminy potrzeba przyzwolenia Rady powiatowej, które udzielone być może tylko za poprzedniem oświadczeniem politycznej władzy krajowej, iż przeciw temu ze względów publicznych nie ma nic do zarzucenia.

§. 5.

Każda nieruchomość musi należeć do związku pewnej gminy.

Wyjęte są: rezydencje, zamki i inne budynki z przynależnemi ogrodami i parkami, przeznaczone na mieszkanie lub tylko na czasowy pobyt Cesarza i Najwyższego Dworu.

Stosunki obszarów dworskich określone są Ustawą z dnia 12. Sierpnia 1866. r. o Obszarach dworskich.

Dział II.

O członkach gminy.

Członkowie gminy
i obcy.

§. 6.

Członkami gminy są:

a) osoby, mające w gminie prawo przynależności (przynależni do gminy);

b) uczestnicy, t. j. osoby nie mające w gminie prawa przynależności, jeżeli w granicach gminy majątek nieruchomy posiadają, lub jeżeli od

przedsiębiorstwa zarobkowego samoistnie wykonywanego, albo od dochodu bezpośredni podatek w gminie opłacają.

Pod temi warunkami należą do uczestników gminy także korporacje, stowarzyszenia, zakłady i fundacje.

Wszystkie inne osoby w gminie są obcemi.

Przynależność do gminy.

§. 7.

Stosunki przynależności do gminy określone są Ustawą z dnia 3. Grudnia 1863. r. Dz. p. P. L. 105.

Za nadanie prawa przynależności do gminy (przyjęcie do związku gminy) może gmina pobierać opłatę, nie przewyższając sumy 10 złr. w. a.

§. 8.

Obywatelami miejskimi są ci, którym gmina miasta prawo obywatelstwa nadała.

Obywatelstwo miejskie tylko przynależnym do gminy nadawane być może.

Za nadanie obywatelstwa może gmina pobierać opłatę.

Obywatele miejsca i honorowi.

Gminy miast mogą w uznaniu zasług publicznych nadawać obywatelstwo honorowe osobom, będącym obywatelami Państwa Austriackiego.

§. 9.

Członkom gminy służy prawo swobodnego pobytu w gminie. Mają oni udział, podług postanowień niniejszej Ustawy, tak w prawach i korzyściach, jakoteż w obowiązkach i ciężarach gminy.

Przynależni do gminy mają nadto w razie zubożenia i nieudolności do pracy prawo do wsparcia, stosownie do Ustawy z dnia 3. Grudnia 1863. r. (Dz. pr. P. L. 105).

Obywatelom miejskim zastrzega się prawo do udziału w fundacjach, i zakładach, osobno dla nich utworzonych.

Prawo pobytu w gminie.

Obywatelstwo honorowe nadaje prawo uczestników gminy, ale nie nakłada udziału w ich obowiązkach.

§. 10.

Obcym, którzy się z swej przynależności do pewnej gminy wykażą lub przynajmniej dowiodą, iż poczynili potrzebne kroki ku wykazaniu swej przynależności, nie może gmina wzbronić pobytu w swym obrębie, dopóki tak oni, jak i mieszkający z nimi członkowie ich rodzin nieskazitelny żywot prowadzą, i nie stają się ciężarem dobroczynności publicznej.

Jeżeli obcy rozporządzeniem gminy w tej mierze czuje się pokrzywdzonym, służy mu prawo odwołania się do politycznej władzy powiatowej.

§. 11.

Niniejsza Ustawa nie narusza prywatnych stosunków prawnych w ogóle, a w szczególności praw własności i użytkowania, służących bądź pojedynczym członkom gminy, bądź też pojedynczym miejscowościom, częściom gminy, lub całym klasom mieszkańców.

Utrzymanie prywatnych stosunków prawnych.

Dział III.

O reprezentacji gminnej.

§. 12.

Gminę reprezentuje w jej sprawach Rada gminna i Zwierzchność gminna.

Skład Rady gminnej.

§. 13.

Rada gminna składa się z członków wybranych i z członków bez wyboru do niej należących (Radnych).

W miastach jednak Rada składa się tylko z członków wybranych.

Liczba Radnych wybranych.

§. 14.

W gminach, w których liczba członków do wyboru uprawnionych nie przynosi 50, wybieranych będzie 8 Radnych, w gminach zaś liczących

51 do 200	do wyboru uprawnionych członków	12
201 „ 400	„ „ „ „	18
401 „ 600	„ „ „ „	24
601 „ 1000	„ „ „ „	30
a nad 1000	„ „ „ „	36 Radnych.

Do zastępowania Radnych ubytych, lub nie mogących brać udziału w czynnościach Rady, wybrani będą zastępcy, których liczba wynosić ma połowę liczby Radnych.

Wybór Radnych.

§. 15.

Radnych i ich zastępców (§. 14.) obierają członkowie gminy, uprawnieni do wyboru.

Bliższe postanowienia o uprawnieniu do wyboru, o obieralności i postępowaniu przy wyborach, zawiera Ordynacya wyborcza dla gmin.

Radni bez wyboru.

§. 16.

Każdy członek gminy, opłacający przynajmniej szóstą część całej sumy podatków bezpośrednich, w gminie do opłaty przepisanych, niemniej każdy posiadacz wcielonej do gminy majątności ziemskiej, jako osobne ciało w tabuli krajowej zapisanej, chociażby wspomnianej ilości podatków w gminie nie opłacał, ma prawo nawet bez wyboru być członkiem Rady gminnej, jeżeli jest obywatelem Państwa Austriackiego, i nie zachodzi względem niego żadna okoliczność, wykluczająca lub wyłączająca, wskazana w §§. 3., 10., 11. Ordynacyi wyborczej dla gmin.

Za osobę nie używającą własnowolności, wykonywa to prawo jej prawny zastępca, lub tegoż pełnomocnik.

Wojskowi w czynnej służbie i kobiety, jeżeli chcą z tego prawa korzystać, muszą — wszystkie zaś inne osoby, mające to prawo, mogą — je wykonywać przez pełnomocników.

Współposiadacze realności umocowują do wejścia w skład Rady gminnej jednego zpośród siebie, lub inną osobę.

Radnego bez wyboru nie może zastępować, kto nie jest obywatelem Państwa Austriackiego, nie używa własnowolności, lub względem kogo zachodzą okoliczności, wykluczające lub wyłączające, w §§. 3., 10., 11. Ordynacyi wyborczej dla gmin wskazane.

Zastępca może tylko jedną osobę zastępować. Jeżeli zastępca już co do swojej osoby należy do Rady gminnej, głos jego przy głosowaniu podwójnie ma być liczony.

§. 17.

Radni bez wyboru nie będą wliczani do liczby Radnych w §. 14. ustanowionej.

Radny bez wyboru, który także przez wybór został do Rady powołany, ma albo przyjąć wybór, albo korzystać z prawa przysługującego mu podług §. 16.

Skład Zwierzchności gminnej.

§. 18.

Zwierzchność gminna składa się z Naczelnika gminy (Burmistrza, Wójta) i przynajmniej z dwóch Radnych jemu przydanych (asesorów, przysiężnych).

Gdzie tego rozmiar czynności i stosunki wymagają, może Rada gminna liczbę asesorów lub przysiężnych odpowiednio powiększyć, wszakże o tyle tylko, ażeby ich liczba trzeciej części liczby Radnych nie przewyższała.

Członkowie Zwierzchności gminnej należą także do Rady gminnej, i są objęci w liczbie jej członków.

Wybór Zwierzchności gminnej.

§. 19.

Naczelnika gminy, tudzież asesorów lub przysiężnych wybiera Rada gminna z grona swojego.

Zastępcę Naczelnika gminy wybiera Rada gminna z grona asesorów lub przysiężnych.

Bliższe postanowienia w tej mierze zawiera Ordynacya wyborcza dla gmin.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

§. 20.

Każdy podług przepisów wybrany członek gminy winien przyjąć wybór, bądź na członka Rady gminnej lub tegoż zastępcę, bądź na członka Zwierzchności gminnej.

Prawo wymówienia się od przyjęcia wyboru służy tylko :

- a) duchownym wszelkiego wyznania i nauczycielom publicznym ;
- b) urzędnikom i sługom c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów i funduszów publicznych, dopóki w czynnej służbie zostają ;
- c) wojskowym, chociażby w czynnej służbie nie zostającym ;
- d) osobom liczącym przeszło 60 lat życia ;
- e) tym, którzy przez cały jeden peryod wyborczy piastowali posadę w Zwierzchności gminnej, jednak tylko na peryod bezpośrednio następujący ;
- f) tym, którym ułomności fizyczne, lub znacznie i trwale nadwątlone zdrowie nie pozwalają obowiązków urzędowych wykonywać ;
- g) tym, którzy z powodu z wykłęgo zatrudnienia corocznie często lub przez dłuższy czas nie bywają w gminie obecni ;
- h) zostającym w służbie prywatnej, jeżeliby przez przyjęcie wyboru w stosunku swoim służbowym uszczerbku doznać mogli ;
- i) tym, którzy podług §. 16. mają prawo należeć bez wyboru do Rady gminnej.

Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się przyjąć wybór, lub przyjęty urząd dalej sprawować, podpada karze pieniężnej, którą Rada gminna aż do wysokości 50 zfr. w. a. wymierzyć może.

Przeciw takiemu orzeczeniu Rady służy odwołanie się do wydziału powiatowego.

Kara pieniężna wpływa do kasy gminnej.

Peryod wyborczy.

§. 21.

Członkowie Rady i ich zastępcy, tudzież członkowie Zwierzchności gminnej obierani będą na lat trzy. Wszakże po upływie tego czasu pozostają oni w urzędzie aż do ukonstytuowania się nowej Reprezentacji gminnej.

Ustępujący mogą być na nowo wybrani, jeżeli przeszkoda prawna nie zachodzi.

Wybory uzupełniające.

§. 22*)

Wrazie opróżnienia posady Naczelnika gminy, jego zastępcy asesora lub przysiężnego, winna Rada najpóźniej do dnia 14. wybrać w jego miejsce innego na czas jeszcze pozostały trzechletniego peryodu.

Gdyby jednocześnie Naczelnik gminy i jego zastępca z powodu jakiegokolwiek przeszkody urzędować nie mogli, zastępuje ich na czas trwania tej przeszkody najstarszy wiekiem asesor lub przysiężny.

W miejsce radnego ubywającego przed końcem peryodu, lub niemogącego czasowo brać udziału w czynnościach Rady, powoła Naczelnik gminy do Rady tego zastępcę, który największą ilość głosów otrzymał w tem samym kole wyborczem, w którym Radny, mający być zastąpionym, wybrany został.

W razie równości głosów rozstrzyga los. Gdyby jednak tylu Radnych brakowało, iżby liczba przez jedno koło wyborcze wybranych, nawet przez powołanie z tegoż koła zastępców uzupełnioną być nie mogła, natenczas winno toż koło wyborcze przedsięwziąć niezwłocznie, na podstawie ostatniej listy wyborczej, wybór uzupełniający na dalszy ciąg peryodu wyborczego.

Przyrzeczenie.

§. 23.

Naczelnik gminy, tudzież asesorowie lub przysiężni, winni w miejsce przysięgi złożyć przy objęciu urzędu w ręce Naczelnika władzy powiatowej, lub jego delegata, w obecności delegata Wydziału powiatowego i delegatów Rady gminnej przyrzeczenie, iż zachowają Cesarzowi wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będą ustaw, i wypełniać sumiennie obowiązki swoje.

Płaca.

§. 24.

Urząd Radnego i jego zastępcy jest bezpłatny.

Rada gminna uchwali, czy i jakie wynagrodzenie od gminy pobierać mają: Naczelnik, jego zastępca i asesorowie lub przysiężni.

Wszystkim członkom Rady i Zwierzchności gminnej należy się od gminy wynagrodzenie za wszelkie wydatki, połączone z ich urzędowaniem.

§. 22.*)

W razie opróżnienia w ciągu trzechletniego peryodu posady Naczelnika gminy, jego zastępcy, asesora lub przysiężnego, winna Rada najpóźniej do dnia 14. wybrać w jego miejsce innego na czas jeszcze pozostały.

W miejsce Radnego ubywającego przed końcem peryodu, lub niemogącego czasowo brać udziału w czynnościach Rady, powoła Naczelnik gminy do Rady tego zastępcę, który największą ilość głosów otrzymał w tem samym kole wyborczem, w którym Radny, mający być zastąpionym, wybrany został. W razie równości głosów rozstrzyga głos.

Gdyby jednak tylu Radnych brakowało, iżby liczba przez jedno koło wyborcze wybranych nawet przez powołanie z tegoż koła zastępców uzupełnioną być nie mogła, natenczas winno toż koło wyborcze przedsięwziąć niezwłocznie na podstawie ostatniej listy wyborczej wybór uzupełniający na dalszy ciąg peryodu wyborczego.

Ustąpienie z posady.**§. 25.**

Za przyzwoleniem Rady gminnej może każdy członek Reprezentacji gminnej urząd swój złożyć.

Członek Reprezentacji gminnej lub jego zastępca traci swój urząd, jeżeli zajdzie, lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności lub uprawnieniu na członka Rady bez wyboru stała na przeszkodzie.

Jeżeli członek Reprezentacji gminnej lub jego zastępca popadnie w śledztwo z powodu jednego z czynów karygodnych w §§. 3. i 11. Ord. wyb. dla gmin wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony, albo postępowanie ugodne zarządzone zostanie, wtedy nie będzie mógł sprawować swego urzędu, dopóki trwa to postępowanie karne, krydalne lub ugodne.

Dział IV.**O zakresie działania gminy.****Rozdział I.****O zakresie działania gminy w ogólności.****§. 26.**

Zakres działania gminy jest:

- a) własny i
- b) poruczony.

§. 27.

Własny zakres działania, t. j. zakres, w którym gmina z zachowaniem Ustaw samodzielnie zarządza i rozporządza może, obejmuje w ogóle wszystko, co bezpośrednio dotyczy interesu gminy, i w jej granicach własnymi jej siłami załatwionem i przeprowadzonem być może.

W myśl tego należą do własnego zakresu działania gminy w szczególności:

- a) wolny zarząd majątkiem gminnym, i załatwianie spraw, odnoszących się do związku gminy;
- b) czuwanie nad bezpieczeństwem osób i ich mienia;
- c) staranie o zakładanie i utrzymanie gminnych dróg, mostów, ulic i placów, niemniej o bezpieczeństwo i łatwość komunikacji po drogach i wodach;
- d) policja polowa;
- e) dozór policyjny nad przedmiotami żywności, nad targami, nad miarą i wagą;
- f) policja zdrowia;
- g) policja nad czeladzią i wyrobnikami, niemniej wykonywanie przepisów o czeladzi służebnej;
- h) policyjny dozór nad obyczajnością publiczną;
- i) sprawy ubogich, opieka nad zakładami dobroczynnymi gminy, zapobieganie żebractwu;
- k) policja ogniowa, policja budownictwa, wykonywanie przepisów porządku budowniczego i udzielanie policyjnego pozwolenia na budowy;

Własny zakres działania.

l) Ustawą oznaczyć się mający wpływ na szkoły średnie, przez gminę utrzymywane, i na szkoły ludowe, staranie o zakładanie, uposażanie i utrzymywanie szkół ludowych z uwzględnieniem istniejących jeszcze patronatów szkolnych i przepisów konkurencyi do szkół;

m) jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania z gminy wybranych;

n) przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji.

Z wyższych względów Państwa mogą pewne czynności policyi miejscowej w pojedynczych gminach w drodze Ustawy przekazane być osobnym organom rządowym.

§. 28.

Poruczony zakres
działania.

Ustawy określają poruczony zakres działania gminy, t. j. jej obowiązek do współdziałania w sprawach publicznej administracji.

Rozdział II.

O zakresie działania Rady gminnej.

§. 29.

Rada gminna jest w sprawach gminnych organem uchwalającym i nadzorującym.

Władza wykonawcza jej nie przysłuża.

§. 30.

Sprawy gospodarstwa
gminy.

W sprawach gospodarstwa gminy należą do obrad i uchwał Rady:

- a) wszelkie rozporządzenia wz ględem zakładowego majątku i dobra gminy;
- b) postanowienie o sposobie użytkowania i zarządu tego majątku i dobra, wydzierżawianie, wynajmowanie, lokowanie kapitałów;
- c) uchwalanie budżetu rocznego, staranie o pokrycie niedoboru;
- d) sprawdzanie i załatwianie rachunków rocznych;
- e) przyzwalanie na rozpoczęcie sporów prawnych i na odstąpienie od nich, zatwierdzanie ugód spór umarzających, ustanawianie zastępców prawnych;
- f) w ogóle wszelkie sprawy, nienależące do zwyczajnego zarządu majątkiem, i te, które sobie Rada względem tego zarządu zastrzeże.

§. 31.

Ustanawianie służby.

Rada winna przydać Zwierzchności gminnej służbę potrzebną do załatwiania czynności, wypływających z własnego i poruczonego zakresu działania.

Jeżeli Rada uzna potrzebę ustanowienia posad urzędowych lub służbowych, wtedy uchwali liczbę i płacę urzędników i sług, orzecze o warunkach i sposobie ich mianowania, i o ich zaopatrzeniu.

§. 32.

Sprawy policyi miej-
scowej.

O ile sprawowanie policyi miejscowej nie jest mocą ustawy przekazane organom rządowym, może Rada w granicach istniejących ustaw wydawać obowiązujące w obrębie gminy przepisy, dotyczące się policyi miejscowej, i za przekroczenie tychże zagrażać karą pieniężną aż do

wysokości 15 złr., lub w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, karą aresztu do 5. dni.

§. 33.

Rada winna uchylać środki pieniężne na utrzymanie zakładów i urzędzeń policyi miejscowej, i jest odpowiedzialną za wszelkie zaniedbanie w tej mierze pochodzące z jej winy.

Odpowiedzialność
gminy.

§. 34*)

Gdyby kto poniósł szkodę z powodu zaniedbania przez gminę obowiązków, względem policyi miejscowej na niej ciężających, winna gmina poniesioną szkodę wynagrodzić. W szczególności obowiązana jest gmina wynagrodzić szkodę wyrządzoną w jej obrębie przez gwałt publiczny, przy zbiegowisku dokonany, jeżeliby ani jeden ze sprawców nie był schwytanym, a na gminie ciążyła wina niedbałości w zapobieżeniu temu gwałtowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody wyda w sprawach własnego zakresu działania Wydział powiatowy, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś polityczna Władza powiatowa.

Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia porozumienie się między gminą i poszkodowanym nie nastąpi, wynagrodzenie to ma być poszukiwanem zwykłą drogą prawa.

Zaopatrywanie ubo-
gich.

§. 35.

Rada winna czuwać nad tem, aby ubodzy w miarę ustaw zaopatrzeni byli.

Gdyby zakłady i fundusze na ten cel przeznaczone nie wystarczały, Rada postara się o potrzebne środki, i może oznaczyć sposób ich użycia.

Udzielanie zdań i
wykonywanie uchwał
wyższych Władz au-
tonomicznych.

§. 36**)

Rada gminna ma na żądanie politycznej władzy powiatowej, albo na żądanie Rady powiatowej lub Wydziału powiatowego udzielać swojego zdania.

Zwierzchność gminna jest obowiązana wykonywać wszelkie polecenia i rozporządzenia Wydziału powiatowego i Wydziału

§. 34.*)

Gdyby kto poniósł szkodę z powodu zaniedbania przez gminę obowiązków, względem policyi miejscowej na niej ciężających, winna gmina poniesioną szkodę wynagrodzić. W szczególności obowiązana jest gmina wynagrodzić szkodę wyrządzoną w jej obrębie przez gwałt publiczny, przy zbiegowisku dokonany, jeżeliby ani jeden ze sprawców nie był schwytanym, a na gminie ciążyła wina niedbałości w zapobieżeniu temu gwałtowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody, wyda polityczna władza powiatowa, za poprzedniem wysłuchaniem wydziału powiatowego. Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia porozumienie się między gminą i poszkodowanym nie nastąpi, wynagrodzenie to ma być poszukiwanem zwykłą drogą prawa.

§. 36.**)

Rada gminna ma na żądanie politycznej władzy powiatowej, albo na żądanie Rady powiatowej lub Wydziału powiatowego udzielać swojego zdania.

krajowego w sprawach wchodzących w ich zakres działania, jakoteż przeprowadzać wszelkie dochodzenia przez te władze zarządzane.

Rozstrzygnięcie za- żaleń.

§. 37*)

Rada rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej w sprawach własnego zakresu działania.

Zażalenie ma być wniesione na ręce Naczelnika gminy w nieprzekraczalnym terminie dni 14 od dnia ogłoszenia dotyczącego rozporządzenia lub zawiadomienia o niem.

Nadzorowanie Zwierzchności gminnej.

§. 38.

Rada nadzoruje urzędowanie Zwierzchności gminnej.

Rada ma prawo ustanawiać osobne komisje tak w tym celu, jakoteż do nadzorowania przedsiębiorstw gminnych, niemniej do udzielania zdań i przedstawienia wniosków w sprawach gminnych.

Do takich komisji powoływać może Rada także mężów zaufania poza grona swego.

Rada winna zarządzać w ciągu roku kilkakrotnie rewizję kasy.

Zakłady gminne.

§. 39.

Postanowienia §§. 30., 31. i 38. dotyczą także zakładów gminy, o ile akt fundacyi lub umowa nie zawierają innych postanowień.

Dalsze uchwały Ra- dzie zastrzeżone.

§. 40.

Do zakresu działania Rady należy dalej:

- a) wybór członków Zwierzchności gminnej;
- b) nadawanie prawa przynależności do gminy, nadawanie obywatelstwa miejskiego i honorowego, ustanawianie opłaty za nadanie prawa przynależności i obywatelstwa miejskiego (§§. 7. i 8.);
- c) wykonywanie przysługującego gminie prawa patronatu lub prezentowania, nadawanie miejsc fundacyjnych, nie uwłaczając jednak prawom, na różnicy wyznań opartym;
- d) uchwalanie w sprawach, odnoszących się do umów gminy z innymi gminami lub z posiadaczami obszarów dworskich co do stosunków, wskazanych w §§. 2., 3., 4., 95., 96., 97. tej Ustawy, i w §§. 2. i 3. Ustawy z dnia 12. Sierpnia 1866. r. o obszarach dworskich;
- e) wybór mężów zaufania do jednania stron (§. 27. 2. lit. m).

Zwoływanie Rady.

§. 41.

Rada zbiera się na posiedzenia, ile razy zajdzie tego potrzeba, najmniej jednak raz na kwartał.

Naczelnik gminy, lub w razie przeszkody jego zastępca, zwołuje Radę na posiedzenie; każde posiedzenie, które nie jest tym sposobem zwołane, jest nieprawne, a powzięte na niem uchwały są nieważne.

Naczelnik gminy musi zwołać Radę, jeżeli tego zażąda przynajmniej

§. 37.*)

Rada rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej w sprawach własnego zakresu działania.

W jakich przypadkach takie zażalenia polityczna władza powiatowa rozstrzega, stanowi §. 106.

trzecia część Radnych, lub polityczna władza powiatowa, albo też Rada powiatowa, lub Wydział powiatowy. O nastąpić mającym posiedzeniu Naczelnik w każdym razie winien zawiadomić wszystkich w gminie obecnych Radnych.

Komplet do uchwał.

§. 42.

Rada nie może powziąć uchwały, jeżeli więcej niż połowa Radnych nie jest na posiedzeniu obecna. Do uchwały stanowiącej budżet, jakoteż do uchwały podlegającej wyższemu zatwierdzeniu, potrzebną jest obecność dwóch trzecich części Radnych.

Jeżeli na posiedzenie nie zbierze się ilość Radnych, potrzebna do powzięcia uchwał, winien Naczelnik gminy zwołać Radę powtórnie i zarazem zawezwać zastępców.

Na każdego Radnego i zastępcę, który nie stawi się na to drugie posiedzenie, i nie usprawiedliwi swojej nieobecności, może Naczelnik orzec karę pieniężną aż do wysokości 10 złr. w. a. i takową na rzecz gminy ściągnąć,

Przeciw takiemu orzeczeniu Naczelnika służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

O komplecie Rady potrzebnym do wyboru Zwierzchności gminnej stanowi Ordynacya wyborcza dla gmin.

§. 43.

Przeszkody uczestniczenia w obradach.

Jeżeli przedmiotem obrady i uchwały jest urzędowanie członka Zwierzchności gminnej lub Rady gminnej, winien członek ten wstrzymać się od głosowania, a na żądanie Rady oddalić się przed głosowaniem, musi jednak na wezwanie Rady stawić się dla udzielenia żądanych objaśnień.

§. 44.

Członek Zwierzchności lub Rady gminnej nie może być obecnym na posiedzeniu, jeżeli przedmiot obrady lub uchwały dotyczy jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób z nim w pierwszym lub w drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowacanych.

Przewodniczenie na posiedzeniach.

§. 45.

Na posiedzeniach przewodniczy Naczelnik gminy, a w razie przeszkody jego zastępca. Posiedzenie, bez zachowania tego przepisu odbyte, jest nieważne.

Przewodniczący zagaja i zamyka posiedzenie, kieruje rozprawami i przestrzega porządku w zgromadzeniu.

Warunki ważności uchwał.

§. 46.

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych Radnych. Przewodniczący głosuje przy wyborach. Prócz tego głosuje on tylko w razie równości głosów, a wtedy to zdanie staje się uchwałą, które z doliczeniem jego głosu większość bezwzględną otrzymało.

Głosowanie odbywa się jawnie; wolno jest jednak Radzie uchwalić głosowanie tajne.

Jawność posiedzeń.

§. 47.

Posiedzenia Rady odbywają się publicznie; wyjątkowo jednak może Rada uchwalić posiedzenie tajne. Posiedzenia, na których przedmiotem obrad są budżet lub rachunki, są w każdym razie publiczne.

Gdyby publiczność mieszała się do obrad, lub w inny sposób przeszkadzała obradom, Przewodniczący ma prawo i obowiązek, po uprzednim

bezsukutecznem napomnieniu, nakazać wydalenie publiczności z miejsca posiedzeń.

Księga uchwał.

W domach szynkowych posiedzeń Rady odbywać nie wolno.

§. 48.

Uchwały Rady z każdego posiedzenia będą zapisywane w księgi uchwał. Zapis ten ma być stwierdzonym podpisem Przewodniczącego, dwóch Radnych i pisarza; każdemu członkowi gminy wolno jest przeglądać tę księgę.

Regulamin.

§. 49.

Rada ma prawo w granicach Ustaw uchwalić porządek czynności i postępowania dla siebie i dla urzędów gminnych.

Rozdział III.

O zakresie działania Zwierzchności gminnej.

§. 50.

Zwierzchność gminna jest w sprawach gminy organem zarządzającym i wykonawczym.

Władza Naczelnika gminy w ogólności.

§. 51.

Naczelnik gminy kieruje czynnościami Zwierzchności gminnej, i nadzoruje takowe.

Asesorowie lub przysiężni winni są Naczelnikowi pomoc w urzędowaniu, i mają według jego zarządzenia i pod jego odpowiedzialnością wykonywać czynności, które im poruczy.

Jeżeli dla jakiegokolwiek przeszkody Naczelnik nie urzęduje, wszystkie jego prawa i obowiązki przechodzą na jego zastępcę.

Władza dyscyplinarna.

§. 52.

Naczelnikowi podlegają urzędnicy i słudzy gminy, on wykonywa nad nimi władzę dyscyplinarną.

Naczelnik może suspendować w urzędowaniu nawet takich urzędników i takie sługi, których mianowanie Rada sobie zastrzegła; prawo jednak oddalenia ich ze służby ma tylko Rada.

Mianowanie delegatów.

§. 53.

Do łatwiejszego sprawowania czynności policyi lub innych spraw miejscowych, może Rada dla pojedynczych części gminy mianować delegatów z pomiędzy członków gminy tamże zamieszkałych, do Rady obieralnej, którzyby Naczelnika w załatwianiu tych czynności wspierali.

Delegatów mianuje Rada na wniosek Naczelnika gminy lub trzech Radnych.

Co do przyjęcia lub nieprzyjęcia tego mianowania obowiązują przepisy §. 20.

Delegaci mają zastosować się przy sprawowaniu czynności do zarządzeń Naczelnika.

Reprezentacja na zewnątrz. Wydawanie dokumentów.

§. 54.

Naczelnik reprezentuje gminę na zewnątrz.

Dokumenta, mocą których gmina przyjmuje zobowiązania względem trzecich osób, muszą być podpisane przez Naczelnika i jednego asesora lub przysiężnego.

Dokument, dotyczący interesu, do którego zawarcia potrzebne jest przyzwolenie Rady lub wyższe zatwierdzenie, musi nadto być podpisany przez dwóch Radnych, i powołać się do tegoż przyzwolenia lub zatwierdzenia.

W każdym razie dokument, wydany imieniem gminy, musi być zaopatrzony pieczęcią gminy.

Wykonywanie i zawieszenie uchwał.

§. 55*)

Naczelnik przygotowuje przedmioty pod rozpoznanie Rady.

Uchwały Rady, powzięte w sposób zgodny z ustawami, winien Naczelnik wykonać, a jeżeli wyższe zatwierdzenie jest potrzebnem, postarać się przedtem o to zatwierdzenie.

Jeżeli jednak Naczelnik mniema, że powzięta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub że się sprzeciwia ustawom, natenczas obowiązany jest wstrzymać jej wykonanie, i udać się bezzwłocznie o rozwiązanie wątpliwości, w sprawach własnego zakresu działania do Wydziału powiatowego, w sprawach zaś poruczonego zakresu działania do politycznej Władzy powiatowej.

Władze te winny rozstrzygnąć sprawę w ciągu dni ośmiu.

Zarząd majątku.

§. 56.

Naczelnik prowadzi zarząd majątku gminy, nadzoruje użytkowanie i zarząd dobra gminnego, kieruje przedsiębiorstwami gminnymi, i czuwa nad ich wykonaniem, załatwia sprawy ubogich według ustaw i urzędzeń, i rozporządza w sprawach gminnych, nie należących do zakresu działania Rady.

Naczelnik zawiaduje zakładami gminnymi, i nadzoruje zakłady, własny zarząd mające, o ile akt fundacyi lub umowa nie zawierają innych postanowień.

Naczelnik zezwala na przedsiębranie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji, i czuwa nad zachowaniem i ścisłym wypełnieniem istniejących w tej mierze przepisów.

§. 57.

Sprawowanie policji miejscowej.

Do Naczelnika gminy należy odpowiednie ustawom i przepisom sprawowanie policji miejscowej (§. 27.), o ile pojedyncze czynności tejsze nie są przekazane w drodze Ustawy organom rządowym.

§. 55.*)

Naczelnik przygotowuje przedmioty, przeznaczone pod rozpoznanie Rady.

Uchwały Rady powzięte w sposób zgodny z ustawami winien Naczelnik wykonać, a jeżeli wyższe onych zatwierdzenie jest potrzebnem, postarać się przedtem o to zatwierdzenie.

Jeżeli jednak Naczelnik mniema, że powzięta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub że się sprzeciwia ustawom, natenczas obowiązany jest wstrzymać jej wykonanie, i udać się do politycznej władzy powiatowej o rozstrzygnięcie pytania, czy powzięta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub sprzeciwia się ustawom (§. 105).

Polityczna władza powiatowa winna wydać to rozstrzygnięcie w ośmiu dniach, i jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, zawiadomić równocześnie o rozstrzygnięciu Wydział powiatowy.

Jest on obowiązany zarządzić wszystko, czego wymaga wykonanie policji miejscowej, i postarać o potrzebne do tego środki pieniężne.

W nagłych wypadkach nieszczęścia, n. p. przy pożarach lub powodziach i t. p., ma Naczelnik prawo zarządzić wykonanie robót wszelkiego rodzaju, o ile są niezbędne do usunięcia niebezpieczeństwa chwilowego, i zmusić do tych robót każdego zdolnego do nich członka gminy, a nawet i obcych.

Gdyby środki policji miejscowej w gminie nie były dostateczne do zabezpieczenia dobra publicznego (jak n. p. w razie epidemii), lub gdyby własne siły gminy nie wystarczały do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa, Naczelnik winien zawiadomić o tem natychmiast polityczną Władzę powiatową.

Poruczony zakres działania.

§. 58.

Naczelnik załatwia wszystkie sprawy, należące do poruczonego zakresu działania gminy w sposób ustawami przepisany, lub przez władzę wskazany. Jeżeli oznaczenie sposobu wykonania pozostawione jest w całości lub częściowo gminie, Naczelnik winien zastosować się w tym względzie do uchwały Rady.

Wszakże w razach nadzwyczaj nagłych, gdzieby uchwała Rady bez szkody lub niebezpieczeństwa poprzednio nie mogła być zasiągnięta, może Naczelnik działać według własnego zdania, winien jednak następnie w jak najkrótszym czasie wyjednać sobie zatwierdzenie Rady.

Rząd może polecić załatwianie spraw, należących do poruczonego zakresu działania, w całości lub w części, na swój koszt organom własnym.

Zagrażanie karami.

§. 59.

Naczelnik ma wyjątkowo (§. 32.) prawo zagrożenia karą pieniężną do 3 złr., lub w razie niemożności uiszczenia tej kary, karą aresztu do 24. godzin, jeżeli tego wymaga wykonanie przepisu tymczasowego policji miejscowej. nie dopuszczającego zwłoki.

§. 60.

Wykonywanie władzy karnej.

O ile w ustawach i przepisach, które dotyczą policji miejscowej, należącej do zakresu działania gminy (§. 27.) wyrzeczona jest sankcja karna, i o ile przekroczenia tych ustaw i przepisów nie podlegają ustawie karnej, służy Naczelnikowi gminy wspólnie z dwoma asesorami lub przysiężnymi prawo orzekania kar za takie przekroczenia.

W ten sam sposób mają być także orzekane kary, zagrożone przez Radę gminną (§. 32.), lub przez Naczelnika gminy (§. 59.).

Tylko kary pieniężne, lub w razie niemożności ich uiszczenia, kary aresztu, mogą być orzekane.

Orzeczenie kary zapada większością głosów. W nagłych przypadkach może Naczelnik sam orzec karę, jednak tylko karę pieniężną.

Wszystkie orzeczenia kar mają być w osobną księgę wpisywane.

Tok instancji.

§. 61*)

Od orzeczeń wydanych podług §. 60. odwołać się można w sprawach własnego zakresu działania do Wydziału powiatowego,

§. 61.*)

Od orzeczeń wydanych podług §. 60. odwołać się można do politycznej Władzy powiatowej.

a w sprawach poruczonego zakresu działania do politycznej Władzy powiatowej.

Jeżeli orzeczenia dotyczą się duchownych, uznanych wyznań religijnych, nauczycieli publicznych, urzędników rządowych lub krajowych, zostających w czynnej służbie, członków Sejmu krajowego, albo osób wchodzących bez wyboru do Rady gminnej (§. 16.), natenczas winien Naczelnik przedłożyć to orzeczenie w sprawach własnego zakresu działania Wydziałowi powiatowemu, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś politycznej Władzy powiatowej do poprzedniego zbadania i zatwierdzenia.

Przeznaczenie kar pieniężnych.

§. 62.

Kary pieniężne orzeczone podług §§. 60. i 61. wpływają na rzecz ubogich miejscowych, lub funduszu zapomogi w gminie.

§. 63.

Przeszkody urzędowania.

Członek Zwierzchności gminnej nie może brać udziału w załatwianiu sprawy, dotyczącej jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób z nim w pierwszym lub w drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych.

Odpowiedzialność.

§. 64*)

Naczelnik jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialnym gminie co do poruczonego zakresu działania jest on odpowiedzialnym także Rządowi.

Obok tej odpowiedzialności Naczelnika pozostaje nienaruszoną odpowiedzialność względem gminy innych członków zwierzchności gminnej i delegatów (§. 53.) za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności im przekazanych. O obowiązku wynagrodzenia szkód wyrządzonych gminie lub należącym do niej zakładom, przez któregośkolwiek z członków Zwierzchności gminnej, albo przez inną osobę sprawującą swe czynności z ramienia gminy, orzeka w sprawach własnego zakresu działania Wydział powia-

Jeżeli orzeczenia dotyczą się duchownych, uznanych wyznań religijnych, nauczycieli publicznych, urzędników rządowych lub krajowych, zostających w czynnej służbie, członków Sejmu krajowego albo osób wchodzących bez wyboru do Rady gminnej (§. 16.), natenczas winien Naczelnik przedłożyć to orzeczenie politycznej władzy powiatowej do poprzedniego zbadania i zatwierdzenia.

§. 64.*)

Naczelnik jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialnym gminie. Co do poruczonego zakresu działania jest on odpowiedzialnym także Rządowi.

Obok tej odpowiedzialności Naczelnika pozostaje nienaruszoną odpowiedzialność względem gminy innych członków Zwierzchności gminnej i delegatów (§. 53.) za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności przez Naczelnika im przekazanych.

Pretensje gminy do wynagrodzenia szkód, pochodzące z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie mają być poszukiwane zwykłą drogą prawa.

towy, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś polityczna Władza powiatowa, jeżeli przyczyną szkody jest przewinienie urzędowe lub służbowe, z wyjątkiem wypadków, w których przyczyną szkody jest czyn podlegający ustawie karnej, a Sąd karny, orzekł o obowiązku wynagrodzenia szkody. O wysokości wynagrodzenia orzekają c. k. Sądy, jeśli porozumienie nie przyszło do skutku.

Gdyby jednak żądanie o wynagrodzenie szkody przeciw osobom w tym §. wspomnianym nie zostało wniesione najdalej do trzech lat od ustąpienia z posady, należy nietylko ustanowienie wysokości wynagrodzenia, ale także orzeczenie o obowiązku uiszczenia tego wynagrodzenia do drogi prawa.

Dział V.

O gospodarstwie gminnem i o zakładaniu ciężarów na gminę.

Inwentarz majątku.

§. 65.

Wszelka ruchoma i nieruchoma własność, niemniej wszelkie prawa i przywileje gminy i jej zakładów, winne być utrzymywane w ciągłej widoczności za pomocą dokładnego inwentarza.

Inwentarz ten ma być spisany w ciągu pierwszego roku po zaprowadzeniu niniejszej ustawy, każda następna zmiana ma być w nim uwiidoczniiona.

Każdemu członkowi gminy wolno jest przejrzeć ten inwentarz.

§. 66.

Zakładowy majątek i dobro gminy i jej zakładów mają być utrzymywane w całości i dobrym stanie.

Do podziału zakładowego majątku lub dobra między członków gminy potrzebna jest uchwała Sejmu krajowego.

§. 67.

Majątek gminy i jej zakładów, dochód przynosić mogący, ma być w ten sposób administrowany, aby przyniósł o ile można największy trwały dochód.

Nadwyżki roczne mają być użyte do pokrycia potrzeb w roku następnym, o ileby zaś nad ten cel nie były potrzebne, należy je ulokować pożytecznie i do majątku zakładowego przyłączyć.

§. 68.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy udział w pożytkach dobra gminnego, trzymać się należy dotychczasowego niezaprzeczonego zwyczaju.

Jeżeli, i o ile nie istnieje taki niezaprzeczony zwyczaj, Rada gminna z uwzględnieniem istniejących specjalnych tytułów prawnych, uchwali postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Nadwyżka dochodu z dobra gminnego pozostająca po zaspokojeniu osób uprawnionych, wpływa do kasy gminnej.

Utrzymywanie majątku zakładowego.

Użytkowanie z majątku gminnego.

Użytkowanie z dobra gminnego.

Rok administracyjny.

§. 69.

Rok administracyjny gminy zaczyna i kończy się równocześnie z rokiem administracyjnym Państwa.

Budżet i rachunki roczne.

§. 70.

Naczelnik gminy winien corocznie ułożyć budżet gminy i zakładów gminnych na następny rok administracyjny.

Rada ma ten budżet uchwalić najpóźniej na miesiąc przed rozpoczęciem roku.

Rachunki z przychodów i wydatków gminy i zakładów gminnych winien Naczelnik najpóźniej we dwa miesiące po upływie roku administracyjnego przedłożyć Radzie do rozpoznania i załatwienia.

Tak budżet jako i rachunki roczne, zanim Radzie do rozpoznania przedstawione zostaną, winne być poprzednio najmniej przez dwa tygodnie złożone do przejrzenia przez członków gminy, tych zaś spostrzeżenia będą przy rozpoznaniu wzięte pod rozwagę.

§. 71.

Przy zawiadywaniu majątkiem należy trzymać się ściśle uchwalonego budżetu. Na wydatki, które odłożyć się nie dadzą, a w dotyczącej rubryce budżetu nie znajdują całkowicie lub w części pokrycia, potrzebne jest przyzwolenie Rady.

W razach bardzo nagłych, w których poprzednie przyzwolenie bez wielkiej szkody i bez niebezpieczeństwa nie może być uzyskane, może Naczelnik gminy opędzić potrzebny wydatek, winien jednak pod własną odpowiedzialnością wyjednać sobie w przeciągu ośmiu dni zatwierdzenie Rady.

Pokrywanie wydatków.

§. 72.

1. Z dochodów.

Wydatki na cele gminne mają być przede wszystkim pokrywane z dochodów gminy.

Z majątku osobnego.

§. 73.

Jeżeli na pokrycie pewnych wydatków przeznaczony jest osobny majątek, należy przede wszystkim dochody z tego majątku na ten cel obracać.

Przeznaczenie tych dochodów nie może być zmienionem.

W gminach złożonych z kilku osad.

§. 74.

W gminach złożonych z dwóch lub więcej osad albo miejscowości, wydatki przypadające na taką osadę lub miejscowość, która posiada własność swoją odrębną, opędzane będą dochodami z odrębnej własności, do niej należącej, nadwyżka zaś z tych dochodów pozostaje jej wyłączną własnością.

Przepisy te nie mogą jednak naruszać praw, opartych na specjalnych tytułach.

Wydatki połączone z posiadaniem dobra gminnego.

§. 75.

Podatki i inne opłaty, tudzież koszta dozoru i uprawy, z posiadaniem i używaniem dobra gminnego połączone, o ile do ich pokrycia dochody, z dobra gminnego do kasy gminnej wpływające (§. 68.) nie wystarczają, mają być ponoszone przez uczestniczących w pożytkach z dobra gminnego, a to w miarę tego uczestnictwa.

Wydatki odrębne.

§. 76.

Wydatki dotyczące tylko interesu pojedynczych miejscowości, części gminy, klas mieszkańców lub pojedynczych posiadaczy gruntu, domu, mają

być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

2. Prestacje.

§. 77*)

O ile dochody w §. 72. oznaczone nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne może Rada nakładać:

- a) dodatki do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu;
- b) inne opłaty nie należące do kategorii dodatków do podatków wspomnianych w ustępie a);
- c) usługi i roboty na potrzeby gminy.

a) Dodatki do podatków.

§. 78.

Dodatki do podatków bezpośrednich mają być zazwyczaj na wszystkie w gminie przepisane podatki bezpośrednie, i to na wszystkie równo (podług tej samej stopy procentowej) rozkładane.

Dodatki te mają być rozkładane równo w całym obrębie gminy.

Wyjątki od tych przepisów objęte są w §§. 83., 84. i 85.

§. 79.

Dodatkiem do podatku konsumcyjnego można obciążać tylko konsumcyę w obrębie gminy; nie można nim obciążać produkcji i obrotu handlowego.

§. 80**)

Do nałożenia dodatków przenoszących 10% podatków bezpośrednich lub 20% podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej. Przyzwolenie to potrzebnem jest nawet do nałożenia podatków przenoszących 5% podatków bezpośrednich, jeżeli tego żąda jeden z członków należących do Rady gminnej podług §. 16. Żądanie to musi jednak być wniesione do Rady gminnej na tem posiedzeniu, na którym dodatek uchwalonym został, lub też do Naczelnika gminy, najpóźniej w 8. dni po tem posiedzeniu.

§. 77.*)

O ile dochody w §. 72. oznaczone nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne, może Rada nakładać:

- a) dodatki do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego;
- b) inne opłaty, nie należące do kategorii dodatków do podatków;
- c) usługi i roboty na potrzeby gminy.

§. 80.**)

Do nałożenia dodatków przenoszących 10% podatków bezpośrednich, lub 20% podatku konsumcyjnego, potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej.

Przyzwolenie to potrzebnem jest nawet do nałożenia dodatków, przenoszących 5% podatków bezpośrednich, jeżeli tego żąda jeden z członków należących do Rady gminnej podług §. 16. Żądanie to musi jednak być wniesione do Rady gminnej na tem posiedzeniu, na którym dodatek uchwalonym został, lub też do Naczelnika gminy, najpóźniej w 8. dni po tem posiedzeniu.

Dodatki przenoszące 25% podatków bezpośrednich, lub 50% podatku konsumcyjnego mogą być tylko na mocy Ustawy krajowej nakładane.

Dodatki przenoszące 25% podatków bezpośrednich, lub 50% podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu mogą być nakładane tylko za przyzwoleniem Wydziału krajowego.

b) Inne opłaty.

§. 81*)

Do zaprowadzenia opłat nienależących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego od mięsa, wina i moszczu, niemniej do podwyższenia istniejących już tego rodzaju opłat potrzeba ustawy krajowej.

c) Posługi i roboty.

§. 82.

Za uchwałą Rady mogą być wymagane posługi i roboty, tak ciągłe jak ręczne.

Rada winna corocznie, na rok administracyjny następujący, ustanowić cenę dziennych posług i robót.

Posługi i roboty będą wymagane kolejno. Wyjąwszy nagłe wypadki, wskazane w §. 57., wolno jest każdemu, wymagane od niego posługi lub roboty albo osobiście, albo przez zdolnego zastępcę wykonać, albo też wykupić się od nich, składając do kasy gminnej ich wartość obliczoną podług cen przez Radę ustanowionych.

§. 83.

Do opłacenia dodatków do podatków bezpośrednich, niemniej do posług i robót, nie mogą być pociągani:

- a) urzędnicy i słudzy c. k. Dworu, Państwa, kraju, gminy, zakładów krajowych i gminnych, nauczyciele publiczni, wojskowi, jakoteż wdowy i sieroty tych osób, co do ich płac służbowych i pochodzących ze stosunku służbowego pensyi, prowizyi, zapomóg i innych poborów;
- b) pasterze dusz co do ich kongruy.

§. 84.

W gminie złożonej z dwóch lub więcej osad albo miejscowości, prestacye na odrębne potrzeby jednej z tych osad mają być rozkładane tylko na obowiązanych w tej osadzie.

Na pokrycie wspólnych wydatków takiej gminy, dodatki do podatków bezpośrednich o tyle tylko rozkładane być mogą na osadę lub miejscowość, mającą swą odrębną własność, o ile dochód z tejże nie pokryje przypadającej na taką osadę lub miejscowość części wspomnianych wydatków.

Przepisy te nie mogą jednak naruszać praw, opartych na specjalnych tytułach.

§. 85.

Do rozkładu dodatków na podatki bezpośrednie podług rozmaitej stopy procentowej potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej, jeżeli nie zachodzi przypadek w §. 84. wskazany.

§. 86.

Ogłoszenie uchwał, dotyczących prestacyi.

Uchwała Rady, dotycząca prestacyi, musi być w gminie ogłoszona.

§. 81.*)

Do zaprowadzenia opłat nie należących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego, jakoteż do podwyższenia istniejących już tego rodzaju opłat, potrzeba Ustawy krajowej.

Jeżeli taka uchwała potrzebuje wyższego zatwierdzenia, wolno natenczas każdemu członkowi gminy wnieść względem niej w ciągu ośmiu dni uwagi, które przy zasiąganiu wyższego zatwierdzenia przedłożone być mają.

Pobór dodatków.

§. 87.

Dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa, i ściągane za pomocą tych samych środków co podatki.

Inne należitości pieniężne, mające się uiszczać na cele gminne na podstawie ustawy lub prawomocnej uchwały Rady gminnej, niemniej kary pieniężne, orzeczone podług niniejszej Ustawy, pobiera naczelnik gminy przez swoje organa, a w razie nieuiszczenia wciąga je w drodze exekucyi na ruchomości w taki sam sposób, jak zaległości podatkowe.

Jeżeli obowiązany, nie wykupiwszy się od posługi lub roboty, wzbrania się ją wykonać, Naczelnik poleci wykonanie rzeczonyj posługi lub roboty trzeciej osobie na koszt obowiązanego, i ściągnie ten koszt w sposób przepisany dla ściągania innych należitości pieniężnych.

W nagłych wypadkach wskazanych w §. 57. mogą obowiązani wprost być zmuszeni do wypełnienia posług albo robót.

Konkurencyje.

§. 88.

Konkurencyja do budowli kościelnych, parafialnych i szkolnych, tudzież do budowy dróg, jest przedmiotem osobnych Ustaw.

Konkurencyje do pewnych potrzeb, oparte na specjalnych tytułach prawnych, pozostają w swej mocy.

Dział VI.

O zawiadywaniu specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej i izraelskiej.

Prawa ludności chrześcijańskiej i izraelskiej.

§. 89.

W gminach, składających się z ludności chrześcijańskiej i izraelskiej, pozostaje tak chrześcijańska jak i izraelska ludność przy własności, posiadaniu i używaniu zakładów i funduszy, przeznaczonych wyłącznie na swoje własne cele religijne, naukowe i dobroczynne, i opędza z własnych zasobów wydatki na takie zakłady i inne cele religijne, naukowe i dobroczynne, w których wyłączny udział tylko jej samej przysługuje.

O ile jednak te wydatki dotychczas opędzane były z ogólnych dochodów gminy, powinny one nadal z tychże dochodów być opędzane.

§. 90.*)

Zawiadywanie specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej.

Specjalne sprawy ludności chrześcijańskiej (§. 91.), o ile zawiadywanie niemi podług ustaw należy do Reprezentacyi gminnej, zawiadywane będą przez tę Reprezentacyę podług przepisów ustawy gminnej, z tem jednak ograniczeniem, że izraelscy członkowie Reprezentacyi (Rady i Zwierzchności) gminnej w głosowaniu nad temi sprawami i w załatwieniu tych spraw w ogólności udziału mieć nie będą.

Gdyby jednakże chrześcijańscy członkowie Rady gminnej nie stanowili przynajmniej połowy wszystkich jej członków, wybierają chrześcijańscy

*) Tekst zmieniony w myśl ustawy z dnia 19. listopada 1868 l. 30. Dz. ust. kr.

wyborcy gminy w sposób ordynacją wyborczą oznaczony, dla załatwienia spraw ludności chrześcijańskiej tylu chrześcian, ilu będzie potrzeba do uzupełnienia tej połowy.

Do ważności uchwał w sprawach chrześcijańskiej ludności potrzebną jest obecność więcej niż połowy chrześcijańskich członków Rady, i bezwzględna większość głosów członków obecnych.

Jeżeli naczelnikiem gminy jest niechrześcianin, wybierze chrześcijańska część Rady gminnej, a wedle potrzeby uzupełniona, ze swego grona przewodniczącego, któremu przysługiwać będą co do załatwienia specjalnych spraw ludności chrześcijańskiej te same prawa i obowiązki, które na mocy ustawy przysługują naczelnikowi gminy.

§. 91.

Do specjalnych spraw ludności chrześcijańskiej należą:

- a) sprawy kościołów i innych miejsc religijnych, sprawy obrzędowe; wykonywanie prawa patronatu; prezentowanie lub mianowanie pasterzy dusz, nauczycieli religii i służb kościelnych;
- b) sprawy zakładów, fundacyj, stypendyów i innych funduszków, przeznaczonych dla chrześcian, lub na cele, w których tylko chrześcianie udział mają;
- c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności chrześcijańskiej, lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w jej wyłącznym używaniu.

§. 92.

Zawiadywanie specjalnymi sprawami ludności izraelskiej pozostaje przy dotychczasowej zwierzchności religijnej tej ludności.

Do tych spraw należą:

- a) sprawy bożnic, smentarzy, sprawy obrzędowe, mianowanie rabbinów, kaznodziei, nauczycieli religii i służb obrzędowych;
- b) sprawy zakładów, fundacyj, stypendyów i innych funduszków, przeznaczonych dla izraelitów, lub na cele, w których tylko izraelici udział mają;
- c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności izraelskiej, lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w jej wyłącznym używaniu.

§. 93.

Prawo Reprezentacji gminy do nadzoru, o ile takowe służy jej w ogóle na mocy Ustaw, pozostaje nienaruszonym także względem przedmiotów w §§. 91. i 92. wymienionych.

§. 94.*)

Nakładanie dodatków do podatków, jakoteż innych prestacyj (§. 67.) na członków gminy, na cele w §§. 91. i 92. wskazane, nastąpić może tylko za przyzwoleniem Rady gminnej, o ile Ustawy specjalne nie stanowią inaczej.

Jeżeli jednak w Radzie gminnej, nie ma $\frac{2}{3}$ chrześcian, nakładanie dodatków do podatków i innych prestacyj na chrześcijańskich członków gminy na cele w §. 91. wskazane, nastąpić może za przyzwoleniem Wydziału powiatowego.

*) Tekst zmieniony w myśl ustawy z dnia 19. listopada 1868. l. 30. Dz. ust. kr.

Zawiadywanie specjalnymi sprawami ludności izraelskiej.

Prawo Reprezentacji gminy.

Przeciw uchwałom w tej mierze tak Rady gminnej jak i Wydziału powiatowego służyć te same środki prawne, co i przeciw innym uchwałom tych władz.

Dział VIII.

O łączeniu gmin dla wspólnego zawiadywania sprawami.

Dobrowolne łączenie.

§. 95.

Gminom należącym do tego samego powiatu politycznego, wolno est łączyć się z innymi gminami lub też i z obszarami dworskimi dla wspólnego zawiadywania wszystkimi, albo tylko niektórymi sprawami tak własnego (§. 27.), jako też poruczonego (§. 28.) zakresu działania.

Umowa co do sposobu wspólnego zawiadywania sprawami potrzebuje zatwierdzenia politycznej władzy krajowej, która to zatwierdzenie udziela w porozumieniu z Radą powiatową.

Konieczne połączenie.

§. 96*)

Zamiast postanowień tego paragrafu, projektuje Wydział krajowy ustawę o okręgach gminnych, która umieszczoną jest przy końcu po §. 109.

§. 97.

Jeżeli gminy łączą się z innymi gminami lub z obszarami dworskimi dla wspólnych zakładów w specjalnych celach ich zakresu działania, wolno jest interesowanym stronom ustanowić organa, potrzebne do zawiadywania temi zakładami, i oznaczyć zakres działania tych organów.

Gdyby strony interesowane nie mogły pogodzić się w tej mierze, Wydział powiatowy wyda stosowne rozporządzenia.

Przepisy tej Ustawy, odnoszące się do zakładów gminnych, tyczą się także takich wspólnych zakładów.

Dział VIII.

O nadzorze nad gminami.

§. 98**)

Rada powiatowa, a w jej zastępstwie Wydział powiatowy czuwa nad tem, aby gminy, ich Reprezentacye i organa służbowe wypełniały obowiązki z mocy ustawy na nich ciężące, niemniej, aby majątek, dobro gmin i zakładów gminnych nie zostały uszczuplone, i przekonuje się o tem w sposób, jaki uzna za najodpowiedniejszy.

§. 96*)

Gminy nie posiadające środków do wypełniania obowiązków, wpływających z poruczonego zakresu działania (§. 28.), mają być w tym celu na tak długo, jak długo ten stan trwa, drogą Ustawy krajowej połączone z innymi gminami tego samego politycznego powiatu.

Sposób wspólnego zawiadywania sprawami będzie Ustawą krajową oznaczony.

Jeżeli co do rozkładu dotyczących kosztów nie przyjdzie między połączonymi stronami do porozumienia, rozstrzyga Rada powiatowa.

§. 98**)

Rada powiatowa, a w jej zastępstwie Wydział powiatowy czuwa nad tem, aby zakładowy majątek i zakładowe dobro gmin i zakładów gminnych nie zostały uszczuplone.

Delegat Wydziału powiatowego ma prawo być obecnym na posiedzeniach Rady gminnej, i zabierać głos, w głosowaniu jednak tylko wtenczas ma udział, jeżeli jest członkiem Rady gminnej.

Wydziałowi powiatowemu służy prawo żądania od Zwierzchności gminnej przedłożenia aktów i potrzebnych wyjaśnień, niemniej prawo rewidowania kas, przekonywania się o stanie spraw i majątków, tak gminnych jak zakładowych (funduszowych), tudzież o sposobie prowadzenia spraw gminy i zarządu dochodami jej.

Wydział krajowy wstępuje w razie uznanej przez się potrzeby w zakres działania Wydziału powiatowego, określony w niniejszem postanowieniu.

W takim wypadku dotycząca czynność Wydziału powiatowego ustaje, od chwili uwiadomienia go o tem przez Wydział krajowy.

§. 99*)

Zatwierdzanie przez
Radę powiatową.

Do spraw, w których uchwały Rady gminnej, muszą być przedkładane Radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §.§. 2, 4, 80, 85 i 95, także następujące:

- a) pozbywanie, zamiana, przeistaczanie, zastawianie lub stałe obciążanie rzeczy, należącej do zakładowego majątku, lub dobra gminy, albo jej zakładów;
- b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowanie zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki lub wartość ciężaru wynikającego z zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi przewyższa roczne dochody gminy, a względnie zakładów gminnych;
- c) nabytki i przedsiębiorstwa, nienależące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego ztąd wydatku, potrzeba zaciągnąć pożyczkę lub obciążyć gminę rozkładami;
- d) wydzierżawienie na dłuższy czas, niż lat 12, lub w inny sposób, niż przez publiczną licytację;
- e) opuszczenie czynszu najmu lub dzierżawy w części, lub całości.

§. 99*)

Do spraw, w których uchwały Rady gminnej muszą być przedkładane Radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §.§. 2., 4., 80., 85. i 95. także następujące :

- a) pozbywanie, zamiana, przeistaczanie, zastawianie lub stałe obciążanie rzeczy, należącej do zakładowego majątku, lub dobra gminy, albo jej zakładów ;
- b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowania zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki lub wartość ciężaru, wynikającego z zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi przewyższa roczne dochody gminy, a względnie zakładów gminnych ;
- c) nabytki i przedsiębiorstwa, nienależące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego ztąd wydatku, potrzeba zaciągnąć pożyczkę, lub obciążyć gminę rozkładami ;
- d) wydzierżawianie na dłuższy czas niż na lat 12, lub w inny sposób, niż przez publiczną licytację.

Rada powiatowa ma oraz prawo i obowiązek, gdyby gmina tego sama nie uczyniła, wstawić w budżet gminy do pokrycia takie należności, które gmina uścić jest obowiązana na podstawie prawomocnego wyroku lub orzeczenia w moc ustawy, lub też umowy ujętej w formę dokumentu, która wymagała, i uzyskała zatwierdzenie wyższej Władzy autonomicznej.

§. 100*)

Uchwały Rady gminnej, do których ważności potrzeba przyzwolenia Wydziału krajowego lub Sejmu, mają być podawane do Rady powiatowej, która je wraz ze swoim zdaniem przedłoży Wydziałowi krajowemu.

Rekurs do Wydziału powiatowego.

§. 101.

Wydział powiatowy rozstrzega rekursa przeciw uchwałom Rady gminnej we wszystkich sprawach, gminie od Państwa nie poruczonych.

Przeciw dodatkom do podatków rekurs o tyle zanoszonym być może, o ile dodatki te przechodzą wysokość Ustawami dozwoloną, lub o ile w granicach tej wysokości nastąpił niestósowny rozkład.

Rekurs ma być wnoszony na ręce Naczelnika gminy w nieprzekraczalnym terminie 14 dni, od dnia obwieszczenia uchwały, lub zawiadomienia o niej.

§. 102*)

Władza dyscyplinarna nad Zwierzchnością gminy.

W sprawach własnego zakresu działania może Wydział powiatowy członkom Zwierzchności gminnej udzielać napomnienia i nagany, i nakładać na nich kary pieniężne do wysokości 20 zł. w. a., lub w razie niemożności ściągnięcia aresztu do dni 4.

Kary pieniężne wpływają do kasy powiatowej.

Wrazie cięższego przekraczania, lub ciągłego zaniedbywania obowiązków może członek Zwierzchności gminnej być złożony z urzędu przez Wydział powiatowy w porozumieniu z polityczną Władzą powiatową.

Wrazie niezgodności tych Władz orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z polityczną Władzą krajową.

Wydział powiatowy może także dla ochrony gminy od

§. 100.*)

Uchwały Rady gminnej, do których ważności potrzeba przyzwolenia Sejmu, mają być podawane do Rady powiatowej, która je wraz z swoim zdaniem przez Wydział krajowy Sejmowi przedłoży.

§. 102.*)

Wydział powiatowy może na członka Zwierzchności gminnej, przekraczającego lub zadniebującego swe obowiązki w sprawach własnego zakresu działania gminy, nakładać kary aż do 20 złr. Kary te wpływają do kasy gminnej.

Wrazie cięższgo przekraczania lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, może członek Zwierzchności gminnej być złożony z urzędu przez polityczną władzę krajową, w porozumieniu z wydziałem powiatowym.

strat groźących, lub na żądanie przynajmniej dwóch trzecich części Rady gminnej w porozumieniu z polityczną Władzą powiatową zawiesić (zasuspendować) w urzędowaniu członka zwierzchności gminnej i zarządzić chwilowe zastępstwo tymczasowo usuniętego członka. Przeprowadzenie śledztwa dyscyplinarnego przeciw naczelnikowi lub innemu członkowi Zwierzchności gminnej należy do Wydziału powiatowego.

Koszta dochodzenia ponosi członek zwierzchności gminnej za winnego uznany.

Władza dyscyplinarna w pierwszym ustępie niniejszego paragrafu wspomniana służy Wydziałowi powiatowemu także po ustąpieniu członka Zwierzchności gminnej z posady w tym celu, ażeby go znaglić do oddania urzędu i do złożenia rachunków z czasu urzędowania swego.

Mianowanie zastępcy dla gminy.

§. 103.

Jeżeli w sprawie prywatnej spornej między gminą a pewną klasą członków gminy lub pojedynczemi jej członkami, Rada gminna ze względu na prywatny interes Radnych nie byłaby bezstronną, Wydział powiatowy starać się będzie sprowadzić dobrowolną ugodę, gdyby zaś ta do skutku nie przyszła, przeznaczy dla gminy zastępcę do przeprowadzenia sprawy drogą prawa.

Prawo Rządu do nadzoru i do wstrzymywania uchwał.

§. 104.

Rządowi służy prawo nadzoru nad gminami w tym kierunku, aby takowe swego zakresu działania nie przekraczały i nie działały wbrew Ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna władza powiatowa.

W tym celu może ona żądać udzielenia sobie uchwał Rady gminnej i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony władzy politycznej lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach Rady gminnej, może jednak zabierać głos tylko wtenczas, gdyby Rada zamierzała naruszyć Ustawy, lub przekroczyć swój zakres działania.

§. 105*)

Polityczna Władza powiatowa ma prawo i obowiązek zakazać wykonanie uchwały, powziętej przez Radę gminną w sprawach poruczonego zakresu działania, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania Rady lub sprzeciwia się ustawom; to samo

§. 105.*)

Polityczna władza powiatowa ma prawo i obowiązek, zakazać wykonanie uchwały, powziętej przez Radę gminną, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub sprzeciwia się Ustawom. Przeciw takiemu zakazowi służy rekurs do politycznej władzy krajowej.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, winna polityczna władza powiatowa o wydanym zakazie zawiadomić równocześnie Wydział powiatowy.

prawo służy Wydziałowi powiatowemu w sprawach własnego zakresu działania.

Przeciw takiemu zakazowi służy rekurs w sprawach poruczonego zakresu działania do politycznej Władzy krajowej, zaś w sprawach własnego zakresu działania do Wydziału krajowego.

Jeżeli ani polityczna Władza powiatowa ani Wydział powiatowy do dni czternastu od powzięcia wiadomości, o zapadłej uchwale nie zakażą jej wykonania, potrzebnem jest do zawieszenia jej, upoważnienie politycznej Władzy krajowej, względnie Wydziału krajowego.

§. 106*)

W sprawach poruczonego zakresu działania rekurs w każdym razie ma być wnoszony do politycznej Władzy powiatowej.

Środki zaradcze na koszt gminy.

§. 107**)

Jeżeli gmina, jej Reprezentacya, lub pojedynczy tejże członek, urzędnik lub sługa gminny zaniedbuje lub wzbrania się w sprawach własnego zakresu działania dopełnić obowiązków wynikających z ustaw, Wydział powiatowy po bezskutecznem upomnieniu Zwierzchności gminnej zarządzi środki zaradcze na koszt i stratę gminy.

To samo prawo służy politycznej Władzy powiatowej przeciwko gminie zaniedbującej lub wzbraniającej się dopełnić obowiązków poruczonego zakresu działania.

Wydział powiatowy i polityczna Władza powiatowa zawiadomią się nawzajem o zarządzeniach w tym kierunku przez się skutecznionych.

§. 106.*)

Polityczna władza powiatowa ma także rozstrzygać zażalenia przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej, naruszającym lub mylnie zastosowującym Ustawy, o ile te rozporządzenia nie są oparte na takich uchwałach Rady gminnej, względem których rozstrzyganie rekursów należy do Wydziału powiatowego. (§. 101.).

W sprawach poruczonego zakresu działania rekurs w każdym razie ma być wnoszony do politycznej władzy powiatowej.

§. 107.**)

Jeżeli Rada gminna zaniedbuje albo wzbrania się dopełnić obowiązków, w moc Ustaw na gminie ciężących, polityczna władza powiatowa ma na koszt i stratę gminy zarządzić środki zaradcze.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, a nie zachodzi przypadek nagłego niebezpieczeństwa, polityczna władza powiatowa winna przed zarządzeniem środków zaradczych porozumieć się z wydziałem powiatowym.

§. 108*)

W sprawach poruczonego zakresu działania może polityczna Władza powiatowa członkom Zwierzchności gminnej udzielić napomnienia i nagany i nakładać na nich kary pieniężne do wysokości 20 złr. w. a. lub w razie niemożności ściągnięcia. aresztu do dni 4.

Kary pieniężne wpływają do kasy powiatowej. W razie cięższego przekroczenia, lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, może członek Zwierzchności gminnej być złożony z urzędu przez polityczną Władzę powiatową, w porozumieniu z Wydziałem powiatowym.

W razie niezgodności tych Władz orzeka polityczna Władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Jeżeli uchybienie obowiązków jest tego rodzaju, że sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania nie może być dłużej zostawione naczelnikowi gminy bez narażenia dobra publicznego, i jeżeli Rada gminna na wezwanie temu nie zaradzi, może natenczas polityczna Władza powiatowa na czas trwania tego stanu, ustanowić na koszt gminy inny organ do sprawowania rzeczonych czynności.

Tak w tym razie, jak i w razach wskazanych w §. 107. należy postępować z wszelką możliwą oszczędnością tak, aby gmina więcej nad konieczną potrzebę obciążoną nie była.

Rozwiązanie Reprezentacji gminnej.

§. 109.

Namiestnik może rozwiązać Reprezentację gminną.

Gminie służy rekurs do właściwego Ministerstwa. Rekurs ten nie ma mocy wstrzymującej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu winien być rozpisany nowy wybór.

Namiestnictwo w porozumieniu się z Wydziałem powiatowym, zarządzi co potrzeba dla tymczasowego załatwiania spraw aż do wprowadzenia nowej Reprezentacji gminnej.

§. 108.*)

Polityczna władza powiatowa ma prawo nałożyć na Naczelnika gminy, przekraczającego lub zaniedbującego swoje obowiązki w sprawach poruczonego zakresu działania, karę aż do 20 złr. Kara ta wpływa do kasy gminnej.

Jeżeli uchybienie obowiązków jest tego rodzaju, że sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania nie może być dłużej zostawione Naczelnikowi gminy bez narażenia dobra publicznego, i jeżeli Rada gminna na wezwanie temu nie zaradzi, może natenczas polityczna władza powiatowa na czas trwania tego stanu ustanowić na koszt gminy inny organ do sprawowania rzeczonych czynności. Tak w tym razie, jak i w razach wskazanych w §. 107. należy postępować z wszelką możliwą oszczędnością tak, aby gmina więcej nad konieczną potrzebę obciążoną nie była.

U s t a w a

z dnia

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem

zawierająca postanowienia o okręgach gminnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem rozporządzam, co następuje.

Art. I.

Postanowienia §. 96. ust. gm. z dnia 12. Sierpnia 1866.
(L. 19. ust. kr.) znosi się w dotychczasowem ich brzmieniu.
W ich miejsce wchodzi w życie, jako dodatek do ustawy gminnej,
do ustawy o obszarach dworskich, i do ustawy o reprezentacyi
powiatowej z dnia 12. Sierpnia 1866. (L. 19. 20. i 21. Dz. u.
kr.) ustawa o okręgach gminnych.

Art. II.

Dopokąd Naczelnicy okręgowi nierozpoczną urzędowania; za-
chowują Reprezentacye gminne i Przełożeni obszarów dworskich
cały dotychczasowy swój zakres działania, i załatwiają sprawy
wedle postanowień dotychczas obowiązujących.

Sprawy z dniem rozpoczęcia urzędowania Naczelnika okręgu
prawomocnie nie załatwione, przechodzą w zakres działania okrę-
gów gminnych i władz nad nimi przełożonych, i załatwiane będą
wedle postanowień ustawy o okręgach gminnych.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw
wewnętrznych.

U s t a w a

o okręgach gminnych

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.

Dział I.

O okręgach gminnych w ogóle.

Okrąg gminny.

§. 1.

Dla wspólnego załatwiania spraw policyi miejscowej i poruczonego zakresu działania w gminach i obszarach dworskich tworzą się okręgi gminne.

Tylko w tym samym powiecie politycznym położone miejscowości wchodzą w skład okręgu.

Tworzenie okręgów
gminnych.

§. 2.

Z uwzględnieniem zaludnienia, obszaru, zamożności, sił umysłowych i innych miejscowych stosunków, a wysłuchawszy wniosków Rady powiatowej i politycznej Władzy powiatowej, podzieli Wydział krajowy i polityczna Władza krajowa powiat na okręgi, — orzekną, które gminy wyłącza się ze związku okręgowego, i ustanowią siedziby urzędowe Naczelników okręgowych.

Miasta mające własne statuta wyjęte są ze związku okręgowego. Inne miasta, miasteczka, i gminy połączone w myśl §§. 2. i 95. ust. gm. i §. 2. ust. o obszarach dw. mogą być wyjęte ze związku okręgowego, jeżeli ich zamożność i siły umysłowe dają rękojmię należytego pełnienia obowiązków.

Zarządzenia te mogą w miarę potrzeby ulegć zmianie, jeżeli po wysłuchaniu zdania Rady powiatowej i politycznej Władzy powiatowej zgodzą się na to Wydział krajowy i polityczna Władza krajowa.

Dział II.

O Naczelniku okręgu.

Naczelnik okręgu.

§. 3.

Sprawy wchodzące w zakres działania okręgu gminnego, załatwia Naczelnik okręgu.

Naczelnik okręgu ma w swych urzędowych czynnościach charakter organu Władzy publicznej.

Naczelnikowi okręgu dodanym jest zastępca.

Wybór Naczelnika
okręgu.

§. 4.

Naczelnika okręgu i zastępcę jego wybiera Rada powiatowa na wniosek Wydziału powiatowego. Wybór Naczelnika okręgu i zastępcy jego potrzebuje do swej ważności zatwierdzenia politycznej Władzy krajowej.

Peryod wyborczy.

§. 5.

Naczelnika okręgu i zastępcę jego wybiera się na lat pięć. Mogą wszelako po upływie tego peryodu być na nowo wybrani; Wszakże w razie wyboru innych osób, winni ustępujący sprawować czynności swoje aż do wstąpienia nowoobraných.

Obieralność.

§. 6.

Naczelnikiem okręgu może być obrany każdy własnowolny mężczyzna, który ukończył dwudziesty czwarty rok życia, jest obywatelem Państwa austriackiego, i posiada odpowiedni stopień wykształcenia.

Nie mogą być
obranymi:

§. 7.

- a) duchowni wszelkiego wyznania, nauczyciele publiczni;
- b) urzędnicy i słudzy c. k. Dworu państwa, kraju, powiatu, gminy, zakładów, korporacyj, funduszków publicznych i osób prywatnych, dopokąd w służbie zostają;
- c) wojskowi będący w czynnej służbie.

§. 8.

Wykluczenie w skutek
czynów karygodnych.

Wykluczeni są od obieralności:

- a) wedle ustawy z dnia 15. listopada 1867. (dz. u. p. l. 131) skazani na karę za jakąkolwiek zbrodnię, albo za przestępstwo kradzieży, sprzeniewierzenia, udziału w tychże, i oszustwa (§.§. 460, 461, 463 i 464 ust. kar.), a to aż do ubiegu czasu oznaczonego w drugim i w ostatnim ustępie §. 6. wspomnianej ustawy;
- b) zostający pod śledztwem z powodu czynów karygodnych, pod a) wymienionych, przez czas trwania śledztwa;
- c) osoby, do których majątku ogłoszono konkurs wierzycieli (upadłość), jak długo trwa rozprawa konkursowa;
- d) osoby, które w skutek czynu popełnionego z chęci zysku w drodze dyscyplinarnego postępowania zostały usunięte z urzędu lub ze służby publicznej, a to przez trzy lata po ich usunięciu.

§. 9.

Obowiązek przyjęcia
wyboru.

Uchylić się mogą od przyjęcia wyboru:

- a) wojskowi nie pełniący czynnej służby;
- b) liczący przeszło sześćdziesiąt lat życia;

c) ci którzy już piastowali urząd naczelnika okręgu przez cały peryod wyborczy;

d) zamieszkali po za granicami powiatu.

Rada powiatowa może także z innych ważnych powodów uwalniać od obowiązku przyjęcia wyboru.

Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się Przyjmając wybór, lub przyjętego urzędu dalej sprawować nie chce, podpada karze pieniężnej, którą wymierza Wydział powiatowy aż do wysokości 100 złr. w. a.

Od takiego orzeczenia odwołać się można do Wydziału krajowego.

Kara pieniężna wpływa do kasy powiatowej.

Utrata posady.

§. 10.

Naczelnik okręgu i zastępca jego traci posadę; jeżeli zajdzie, lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności stała na przeszkodzie.

Zastępstwo i wybór uzupełniający.

§. 11.

W razie śmierci, ustąpienia z posady w ciągu peryodu wyborczego, lub niemożności pełnienia obowiązków zastępuje Naczelnika okręgu zastępca jego.

W tym razie przechodzą wszelkie prawa i obowiązki Naczelnika na jego zastępcę.

Stale ustępującego Naczelnika okręgu lub zastępcę jego zastąpi na dalszy czas peryodu wyborczego Rada powiatowa nowym wyborem na najbliższem zgromadzeniu, które po nagłych wypadkach umyślnie w tym celu zwołać należy.

Przyrzeczenie.

§. 12.

Naczelnik okręgowy i zastępca jego winien przy objęciu urzędu złożyć w ręce Naczelnika Władzy powiatowej lub jego delegata, w obecności delegata Wydziału powiatowego przyrzeczenie w miejsce przysięgi: iż zachowa Jego Cesarskiej i Królewskiej Apostolskiej Mości wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będzie ustaw i sumiennie wypełniać obowiązki swoje.

Płaca.

§. 13.

Wysłuchawszy zdania Rady powiatowej, wyznaczy Wydział krajowy dla każdego okręgu wysokość płacy i ryczałtów dla Naczelnika okręgu i zastępcy jego. Ten ostatni wszakże tylko za czas rzeczywistego urzędowania wynagradzanym być może.

Dział III.**O zakresie działania Naczelnika okręgu i traktowaniu spraw.****Zakres działania.****§. 14.**

Do zakresu działania Naczelnika okręgu należą wszystkie sprawy własnego i poruczonego zakresu działania, które załatwiać mają wedle obowiązujących ustaw Zwierzchność gminna, Rada gminna i Przełożony obszaru dworskiego z wyjątkiem spraw poszczególnionych w ustępach lit. a, i, l, m, i n, §. 27. ust. gm. z dnia 12. sierpnia 1866 (l. 19. Dz. u. kr.)

Przy sprawowaniu tych czynności przechodzą wszelkie prawa i obowiązki Zwierzchności gminnej, Rady gminnej i Przełożonego obszaru dworskiego na Naczelnika okręgu.

W wypadkach, w których w ustawie wypowiedziana jest odpowiedzialność gminy lub obszaru dworskiego, odpowiada powiat za działalność Naczelnika okręgu i podwładnych jemu organów, wszakże z prawem regresu do Naczelnika okręgu (§. 21).

Orzeczenie względem obowiązku powiatu do wynagrodzenia szkody wyda w sprawach własnego zakresu działania Wydział krajowy, w sprawach poruczonego zakresu działania zaś polityczna Władza krajowa. Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia między powiatem a poszkodowanym nie nastąpi porozumienie orzekną Sądy.

Służba.**§. 15.**

Naczelnik okręgu ma dodaną służbę, potrzebną do sprawowania czynności urzędowych.

Rada powiatowa oznacza liczbę pomocników i sług. Ona ustanawia warunki mianowania i określa obowiązki służbowe. Wydział krajowy zatwierdzi te postanowienia lub poczyni odpowiednie zmiany.

W granicach tych postanowień mianuje Naczelnik okręgu pomocników i sługi, i ma nad nimi władzę dyscyplinarną.

Delegaci.**§. 16.**

Każdy Naczelnik gminy i każdy Przełożony obszaru dworskiego jest na swoim obszarze podwładnym organem wykonawczym Naczelnika okręgu w sprawach, wchodzących w tegoż zakres działania, i zajmuje w obec niego stanowisko delegata z prawami i obowiązkami delegatów Zwierzchności gminnych, określonymi w §. 53. ust. gm.

W wypadkach nagłych, nie cierpiących zwłoki, obowiązany jest jednak delegat taki w granicach swego obszaru bezwzględnie wszystko to zarządzić, czego wymaga wykonanie policyi miejscowej i zdać o tem sprawę Naczelnikowi okręgu.

Zebranie delegatów.

§. 17.

Naczelnicy gmin i Przełożeni obszarów dworskich zgromadzają się co miesiąca na dniu przez Naczelnika okręgu z góry oznaczonym w miejscu jego urzędowej siedziby, dla odbierania poleceń i instrukcyj, wysłuchania zarządzeń Naczelnika okręgu, i zdania mu sprawy z czynności przedsięwziętych w charakterze delegatów okręgowych. W wypadkach naglących zwołuje Naczelnik okręgowy nadzwyczajne zebrania.

Władza dyscyplinarna nad delegatami.

§. 18.

Delegatów nie uczęszczających na takie zebrania, zaniedbujących albo też przekraczających swe obowiązki, upomina Naczelnik okręgu.

W razie cięższego przekroczenia lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, doniesie o tem Naczelnik okręgu Wydziałowi powiatowemu, jeżeli sprawa tyczy się własnego zakresu działania, a politycznej Władzy powiatowej, jeżeli sprawa odnosi się do poruczonego zakresu działania, celem zarządzenia środków w myśl ustawy gminnej.

Środki przymusowe.

§. 19.

Dla ściągnięcia kar przez się nałożonych, przeprowadzenia orzeczeń i wykonania postanowień swoich rozporządza Naczelnik okręgu przeciw gminom, korporacyom i osobom prywatnym swojej władzy podległym, równie we własnym, jako też w poruczonym zakresie działania temi samymi środkami, jakie służą Władzom rządowym z mocy §§. 2, 3, i 5. Ces. rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854. (L. 68. Dz. u. p.) Jeżeli własne siły i środki nie wystarczają, uda się Naczelnik okręgu o pomoc (asystencyę) do politycznej Władzy powiatowej.

Pokrywanie wydatków.

§. 20.

Koszta, połączone z załatwianiem spraw, wchodzących w zakres działania okręgu gminnego ponoszą opodatkowani w gminach i na obszarach dworskich, do okręgu wcielonych w stosunku do wysokości opłacanych bezpośrednich podatków.

Naczelnik okręgu układa corocznie preliminarz wydatków składa rachunki, i przedkłada je Wydziałowi powiatowemu.

Najmniej na czternaście dni przed przedłożeniem Wydziałowi powiatowemu muszą tak preliminarz, jak rachunki podane być do przejrzenia przez opodatkowanych w okręgu.

Termin tego publicznego złożenia ma być w okręgu ogłoszony za pośrednictwem Naczelników gmin i Przełożonych obszarów dworskich. Spostrzeżenia poczynione przez opodatkowanych przedłożone będą Wydziałowi powiatowemu do wzięcia pod rozwagę przy uchwalaniu preliminarza i załatwianiu rachunków.

Rada powiatowa rozpoznaje preliminarz wydatków, ułożony przez Naczelnika okręgu na podstawie sprawozdania Wydziału powiatowego, zatwierdza go lub czyni w nim odpowiednie zmiany, i nakłada odpowiednie dodatki do bezpośrednich podatków w okręgu opłacanych,

Dodatki na cele administracji okręgowej mogą być nakładane tylko do podatków bezpośrednich, i nie mogą bez wyższego przyzwolenia przewyższać 20% tego podatku.

Przyzwolenie na pobór wyższych dodatków do podatków udziela Wydział krajowy.

Te dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa, i ściągane za pomocą tych samych środków co podatki.

Rada powiatowa rozpoznaje na podstawie sprawozdania Wydziału powiatowego rachunki przez Naczelnika okręgu corocznie składane, i wydaje mu absolutorium.

§. 21.

Na wydatki, nie cierpiące zwłoki, które całkowicie lub w części nie mają pokrycia w dotyczącej rubryce preliminarza potrzebne jest przyzwolenie Wydziału powiatowego.

W razach bardzo nagłych atoli, w których nie można bez wielkiej szkody czekać na przyzwolenie Wydziału powiatowego, mocen jest Naczelnik okręgu opędzić potrzebny wydatek na własną odpowiedzialność, winien jednak najdalej w przeciągu dni trzydziestu odnieść się o zatwierdzenie do Wydziału powiatowego.

§. 22.

Od odpowiedzialności.

Naczelnik okręgu odpowiada Radzie powiatowej za swoje czynności urzędowe, tyczące się własnego zakresu działania, i zdaje co trzy miesiące Wydziałowi powiatowemu sprawę z działalności swojej i podwładnych organów w tym kierunku.

Co do poruczonego zakresu działania odpowiada Naczelnik okręgu Rządowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody wyda w sprawach własnego zakresu działania Wydział krajowy, w sprawach poruczonego zakresu działania polityczna Władza krajowa.

Postanowienia §. 64. u. g. mają tu analogiczne zastosowanie.

§. 23.

Udzielanie zdania i wypełnianie poleceń.

Naczelnik okręgu winien udzielić swojego zdania we wszystkich sprawach, w których Rząd, Sejm, Wydział krajowy, Rada powiatowa, albo Wydział powiatowy jego zdanie zasięga, winien mianowicie na wezwanie Wydziału krajowego lub Wydziału powiatowego przeprowadzać dochodzenia we wszystkich sprawach,

wchodzących w ich zakres działania i wykonywać polecenia od nich otrzymane.

Dział IV.

O nadzorze nad Naczelnikiem okręgu.

Środki zaradcze
i dyscyplinarne.

§. 24.

Wszystkie środki zaradcze i dyscyplinarne, przyznane Władzom rządowym, Wydziałom powiatowym i Wydziałowi krajowemu nad Zwierzchnościami gminnymi i Przełożonymi obszarów dworskich służą tym Władzom w tej samej rozciągłości także względem Naczelników okręgu z tą różnicą, że wysokość kary pieniężnej sięgać może do kwoty 50 złr. w. a.

Kary te wpływają do kasy powiatowej.

Jeżeli Naczelnik okręgu zaniedbuje, albo wzbrania się dopełnić obowiązków w moc ustaw na gminie ciężących, a niniejszą ustawą na okrąg gminy przeniesionych, i jeżeli Wydział powiatowy na wezwanie temu nie zaradzi, ma polityczna Władza powiatowa zarządzić środki zaradcze na koszt i stratę powiatu (§§. 107 i 108 ust. gm.)

Rozstrzyganie za-
żaleń.

§. 25.

W sprawach, w których Rada gminna rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej (§. 37. ust. gm.) powołanym jest Wydział powiatowy, a w ostatniej instancji Wydział krajowy do rozstrzygania zażaleń przeciw rozporządzeniom Naczelnika okręgu.

II.

Ordynacya wyborcza dla gmin

w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Dział I.

O wyborach członków Rady gminnej.

Rozdział I.

O prawie wybierania i obieralności.

Prawo wybierania.

§. 1.

Prawo wybierania mają:

1. Członkowie gminy, opłacający w niej przynajmniej od roku podatek bezpośredni ze swej realności, od przedsiębiorstwa zarobkowego albo od dochodu, jeżeli są obywatelami Państwa Austryackiego.

2. Z pomiędzy przynależnych do gminy, bez względu na opłatę podatków:

- a) obywatele miejscy;
- b) pasterze dusz i inni duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich i przełożeni klasztorów;
- c) rabini, kaznodzieje starozakonni;
- d) urzędnicy c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów i funduszków publicznych;
- e) oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, jeśli są przeniesieni w stan stałego spoczynku, lub wzięli dymisyę z zastrzeżeniem charakteru wojskowego;
- f) strony wojskowe bez tytułu oficerskiego, czy to w służbie zostające czy pensjonowane, niemniej urzędnicy wojskowi, czy to w służbie zostający czy pensjonowani, o ile tak pierwsi jak drudzy nie należą do pewnego oddziału wojska;
- g) adwokaci, notaryusze, doktorowie fakultetów, którzy otrzymali stopień akademiczny na jednym z uniwersytetów austryackich, magistrowie chirurgii i farmacyi;
- h) przełożeni profesorowie i nauczyciele znajdujących się w gminie szkół i innych publicznych zakładów naukowych.

3. W miastach obywatele honorowi.

4. Państwo, kraj, korporacje, stowarzyszenia, spółki, zakłady i fundusze, jeżeli opłacają w gminie przynajmniej od roku jeden z podatków w punkcie 1. wymienionych.

§. 2.

Wyłączeni od prawa wybierania są zostający w służbie:

- a) oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, o ile nie należą do członków gminy, wspomnianych w §. 16. Ustawy gminnej;

Wyjątek co do
wojskowych.

- b) wojskowi, należący do szeregowców i strony wojskowej niższych stopni, z wyjątkiem jednak rezerwistów nie powołanych.

Wykluczenie w skutek czynów karygodnych.

§. 3.

Dopóki Ustawą karną postanowionem nie będzie, czyli i na jak długo wyrokiem karnym orzeczoną ma być utrata prawa wybierania i obieralności, zostaje wykluczonym od prawa wybierania;

- a) kto został uznany winnym zbrodni;
- b) kto z powodu zbrodni został pociągniętym do śledztwa, dopóki śledztwo trwa;
- c) kto został uznany winnym przestępstwa kradzieży, oszustwa, przeniewierzenia lub udziału w jednym z tych przestępstw (§§. 460., 461., 464. Ust. kar.).

Wykonanie prawa wybierania.

§. 4.

Uprawnieni do wybierania głosują osobiście.

Wyjątki od tego pravidła są następujące:

1. Za osoby nie mające własnowolności głosują ich prawni zastępcy.
2. Za żonę żyjącą z mężem głosuje mąż, za inne niewiasty głosują ich pełnomocnicy.
3. Oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, jeżeli należą do członków gminy, w §. 16. Ust. gm. wspomnianych, mogą, dopóki w służbie zostają, głosować tylko przez pełnomocników.
4. Osoby nieobecne w gminie z powodu poruczonych im gminnych lub innych publicznych spraw, mogą głosować przez pełnomocników.
5. Posiadacze realności lub przedsiębiorstwa zarobkowego mogą, jeżeli są w innej gminie osiedleni, upoważnić do głosowania w ich imieniu ustanowionego przez nich rządcę lub zawiadowcę.

§. 5.

Państwo, kraj, zakłady i fundusze publiczne głosują przez osoby; które dotycząca władza administracyjna do tego upoważni.

§. 6.

Za korporacje, stowarzyszenia i spółki głosują ich prawi, lub statutami oznaczeni zastępcy, albo mianowani przez nie pełnomocnicy.

§. 7.

Współposiadacze opodatkowanej realności mają wszyscy razem tylko jeden głos, i umocowują do głosowania jednego z pośród siebie, lub inną osobę.

Jeżeli współposiadaczami są małżonkowie z sobą żyjący, prawo wybierania wykonuje mąż.

Warunki zastępstwa.

§. 8.

Zastępcą ani pełnomocnikiem być nie może, kto nie jest obywatelem Państwa Austriackiego, lub nie używa własnowolności, albo też jest wyjątkiem lub wykluczonym od prawa wybierania (§§. 2. i 3.).

Pełnomocnik może jednego tylko zastępować uprawnionego, i winien wykazać się pełnomocnictwem.

Obieralność.

§. 9.

Każdy członek gminy, z wyjątkiem niewiast, może być obrany członkiem Rady gminnej lub zastępcą członka, jeżeli ma prawo wybierania, 24 lat życia ukończył, i używa własnowolności.

Wyjątki.

§. 10.

Nie mogą być obranymi :

1. Urzędnicy przełożonych władz politycznych i urzędujących w gminie rządowych władz policyjnych.
2. Urzędnicy i słudzy gminy i zakładów gminnych, dopóki w służbie zostają, a po wystąpieniu ze służby, dopóki nie zostaną załatwione rachunki, przez nich w skutek stosunku służbowego zdawane.
3. Ubodzy, pobierający wsparcie z funduszy publicznych, czeladź służebna, osoby, które jak żyjące z dziennego zarobku, lub jako pomocnicy przy rzemiosłach, nie mają samoistnego utrzymania.

Wykluczenie w skutek czynów karygodnych.

§. 11.

Oprócz osób oznaczonych w §. 3, wykluczone są także od obieralności: osoby,

- a) uznane winnymi przekroczenia, popełnionego z chciwości lub przeciw obyczajności publicznej;
- b) uznane winnymi przestępstwa, popełnionego z chciwości, lub wskazanego w §§. 501., 504., 511., 512., 515. i 516. Ust. kar. przestępstwa przeciw obyczajności publicznej;
- c) do których majątku ogłoszono konkurs, lub względem których majątku zarządzono postępowanie ugodne, dopóki trwa postępowanie konkursowe lub ugodne, a po ukończeniu takiego postępowania, jeżeli dłużnik został uznany winnym przekroczenia podług §. 486. Ust. kar.;
- d) złożone z urzędu lub oddalone ze służby publicznej, za przekroczenie dyscyplinarne, popełnione z chciwości.

Rozdział II.

O przygotowaniu do wyborów.

Spis wyborców.

§. 12.

Przed wyborami do Rady gminnej ma Naczelnik gminy ułożyć spis członków gminy, uprawnionych do głosowania.

Na czele tego spisu umieszczeni być mają obywatele honorowi; dalej ci do gminy przynależni, którzy według §. 14. należą do pierwszego koła wyborczego; następnie członkowie gminy (§. 1. pod 1., 2. i 4.) którzy opłacają w gminie podatek bezpośredni, a to w takim porządku, w jakim następują po sobie opłacane przez nich kwoty podatkowe, podług ich wysokości, poczynając od najwyższej; nakoniec owi do gminy przynależni, a według §. 1. pod 2. do głosowania uprawnieni, którzy żadnego w gminie podatku nie opłacają, i do pierwszego koła wyborczego nie należą.

Obok nazwiska każdego uprawnionego, ma być wyrażona przypisana jemu w gminie roczna należność podatkowa.

Jeżeli kilku uprawnionych równe kwoty podatkowe opłaca, starszy wiekiem ma poprzedzać młodszego. Na końcu spisu mają być zebrane w jedną sumę kwoty podatkowe, przez wszystkich uprawnionych opłacane.

Koła wyborcze.

§. 13.

Na podstawie spisu wyborców będą tworzone koła wyborcze.

W gminach, w których liczba wyborców nie przenosi 50, będą utworzone dwa, we wszystkich innych gminach trzy koła wyborcze.

W tym celu suma kwot podatkowych, wykazana w spisie, będzie w pierwszym razie na dwie, w drugim razie na trzy równe części podzielona.

Jeżeli są tylko dwa koła wyborcze, ci do głosowania uprawnieni członkowie gminy, którzy według porządku, w jakim są spisani, opłacają pierwszą połowę sumy kwot podatkowych, należą do pierwszego, wszyscy inni do drugiego koła wyborczego.

Jeśli są trzy koła wyborcze, natenczas ci wyborcy, którzy według porządku, w jakim są w spisie umieszczeni, opłacają pierwszą część sumy kwot podatkowych, należą do pierwszego, ci, którzy drugą część opłacają, należą do drugiego, nakoniec ci, którzy opłacają część trzecią, należą do trzeciego koła wyborczego.

Jeśli przy tworzeniu kół wyborczych suma kwot podatkowych nie da się należycie podzielić, tak iż kwota przez jednego z uprawnionych opłacana nie może być całkowicie do jednej z części wliczoną, należy takiego uprawnionego zaliczać do tego koła wyborczego, na które przypada większa część opłacanej przez niego kwoty.

§. 14.

Zaliczenie uprawnionych bez względu na podatek.

Obywatele honorowi i z pomiędzy przynależnych w §. 1. pod 2. wymienionych, duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich, przełożeni klasztorów rabini starozakonni, ppzełożeni zakładów naukowych, i profesorowie, adwokaci, notaryusze, osoby posiadające stopień akademiczny, niemniej należący do IX., lub wyższej klasy dyet urzędnicy c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów i funduszków publicznych, oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, należą do pierwszego koła wyborczego.

Inne osoby w §. 1. pod 2. wymienione będą zaliczone do ostatniego koła wyborczego, jeśli z powodu opłacanej kwoty podatkowej nie należą do jednego z kół wyższych.

§. 15.*)

Ilość Radnych i zastępców, przez każde koło wybrać się mających.

Każde koło wyborcze, bez względu na liczbę wyborców w niem głosujących, wybiera, jeśli są dwa koła, połowę, jeśli są trzy koła, trzecią część oznaczonej w §. 14. Ustawy gminnej liczby Radnych i zastępców.

§. 16.

Naczelnik gminy ułoży dla każdego koła wyborczego osobny wykaz wyborców, do tego koła należących. t. j. listę wyborczą.

Te listy wraz z spisem wyborców (§. 12.) mają być najpóźniej na cztery tygodnie przed wyborami złożone w miejscu urzędowania Zwierzchności gminnej; każdemu członkowi gminy służy prawo przeglądania takowych; wyłożenie list do przeglądania ma być jednocześnie w gminie obwieszzone z oznaczeniem ośmiodniowego nieprzekraczalnego terminu do wnoszenia reklamacyj. Komisya złożona z Naczelnika gminy, jako przewodniczącego; i z czterech członków przez Radę z własnego grona obranych, winna w przeciągu trzech dni rozstrzygnąć reklamacye, przed upływem przepisanego terminu wniesione, i czynić niezwłocznie w listach wyborczych poprawki, przez nią za stosowne uznane. Przeciw odmownej uchwale komisji przysługują reklamującemu prawo odwołania się do poli-

Lista wyborcza.
Reklamacye.

*) Ustawa krajowa z dnia 19. listopada 1868. l. 30. Dz. ust. kraj. zniosta 2gi ustęp §. 15.

tycznej władzy powiatowej. Odwołanie takie winno być w przeciągu dni trzech, od uwiadomienia reklamującego o uchwale odmownej, wniesione do komisji, która ma przedłożyć je niezwłocznie politycznej władzy powiatowej. Co do wyborów właśnie w toku będących, rozstrzygnięcie politycznej władzy powiatowej jest stanowcze.

W ostatnim tygodniu przed wyborami żadnej poprawki w listach wyborczych przedsiębrać nie wolno.

Przy pierwszych wyborach po wejściu w życie niniejszej Ordynacji, w gminach, nie mających Rady gminnej, komisja składać się będzie z Naczelnika gminy i czterech obieralnych członków gminy, których Naczelnik powoła.

Obwieszczenie terminu wyborów.

§. 17.

Najpóźniej na ośm dni przed wyborami, Naczelnik gminy obwieści termin ich rozpoczęcia, z oznaczeniem miejsc, dni i godzin, w których każde koło wyborcze zebrać się winno, niemniej z oznaczeniem liczby Radnych i zastępców, przez każde koło wybrać się mających. Równocześnie zawiadomi o tem Naczelnik polityczną władzę powiatową.

Czuwanie władzy politycznej.

§. 18.

Polityczna władza powiatowa winna czuwać nad tem, ażeby przygotowania do wyborów poczynione były wcześniej tak, aby z upływem peryodu wyborczego, nowa Reprezentacya gminna mogła działalność swoje rozpocząć.

Rozdział III.

O przedsięwzięciu wyborów.

Komisja wyborcza.

§. 19.

Przy wyborach przewodniczy komisja wyborcza, złożona z Naczelnika gminy, albo jednego z asesorów lub przysiężnych, jako Prezydującego i z czterech, do tego przez naczelnika gminy powołanych wyborców, posiadających warunki obieralności.

Polityczna władza powiatowa może do aktu wyboru zesłać delegowanego dla czuwania nad zachowaniem ustawy i utrzymania spokoju i porządku.

Kolej wyborów w kołach.

§. 20.

Każde koło wyborcze zgromadza się osobno. Najpierw wybiera trzecie, potem drugie, nakoniec pierwsze koło.

Każdy wyborca może wybierać z całego grona obieralnych członków gminy, bez względu na to, do którego koła należą.

Jawność. Zagajanie wyborów.

§. 21.

Wybory odbywają się publicznie.

Przed rozpoczęciem głosowania Przewodniczący komisji wyborczej wyłuszczy zgromadzonym wyborcom postanowienia o warunkach obieralności objęte w §. 9., 10. 11. niniejszej Ordynacji, objaśni przepisy względem głosowania i obliczania głosów, i wezwie wyborców, aby według własnego przekonania, niezawisłe od wszelkich pobocznych względów i tak głosowali, jak tego według ich sumiennego zdania dobro gminy wymaga.

Głosowanie.

§. 22.

W każdym kole wyborczem głosują najpierw ci członkowie komisji wyborczej, którzy są uprawnieni do głosowania w tem kole. Potem jeden z członków powołuje do głosowania wyborców według porządku, w jakim są zapisani na liście wyborczej.

Wyborca nieobecny podczas wywołania swego nazwiska, może dopiero po odczytaniu całej listy wyborczej głosować, i ma w tym celu zgłosić się do komisji wyborczej.

Głosowanie ustne
lub pisemne.

§. 23.

Każdemu wyborcy wolno głosować ustnie lub pisemnie.

Wyborca, ustnie głosujący, ma wymienić nazwiska osób, które na Radnych, i te, które na zastępców wybiera, w liczbie jednak nie przenoszącej liczby Radnych i zastępców, których ma wybrać dotyczące koło.

Wyborca, głosujący pisemnie, poda na kartce spisane osobno nazwiska osób, mających według jego życzenia zostać Radnymi, a osobno nazwiska osób, mających zostać zastępcami w liczbie odpowiedniej.

Nazwiska, przenoszące liczbę Radnych i zastępców, przypadającą na dotyczące koło, nie będą liczone przy obliczaniu głosów.

Zapisywanie głosów.

§. 24.

Przy ustnem głosowaniu, trzymający pióro wpisze do listy głosujących natychmiast w obecności wyborcy, obok jego nazwiska, nazwiska przez niego wymienione. Równocześnie będą wymienione przez głosujących nazwiska wpisane do innej listy w ten sposób, iż nazwisko pierwszy raz wymienione będzie do niej wpisane, a za każdym następnem tego nazwiska wymienieniem będzie dodana do niego porządkowa liczba 2, 3, i t. d.

Przy głosowaniu kartkami, trzymający pióro oznaczy w liście głosujących obok nazwiska wyborcy, iż tenże kartkę oddał.

Kartki mają być aż do obliczenia głosów zachowane w naczyniu do którego je wyborcy składają.

Zamknięcie głosowania.
Obliczenie
głosów.

§. 25.

Po odebraniu głosów od wszystkich obecnych wyborców, którzy do głosującego właśnie koła wyborczego należą, Prezydujący w komisji wyborczej ogłosi, iż głosowanie jest ukończone, poczem komisya porówna, co do ustnego głosowania, obie prowadzone listy, co do głosowania kartkami, liczbę oddanych kartek z listą głosujących.

Komisya rozstrzygnie natychmiast wątpliwości, powstałe z dostrzeżonych może pomyłek, i przystąpi do obliczenia głosów.

W celu obliczenia głosów pisemnie podanych, jeden z członków komisji odczytywać będzie nazwiska na kartkach spisane, drugi zaś każde pierwsze raz wymienione nazwisko zapisze, a za każdym powtórnem, tego samego nazwiska wymienieniem doda liczbę porządkową 2, 3 i t. d.

Wynikłość obliczenia ma być zapisana na liście głosujących, a Prezydujący i członkowie komisji listę podpiszą.

§. 26.*)

W każdym kole wyborczem ci, którzy otrzymali największą

§. 26.*)

W każdym kole wyborczem ci, którzy otrzymali największą ilość głosów na Radnych, mają być uznani Radnymi, ci zaś, którzy otrzymali największą ilość głosów na zastępców, mają być uznani zastępcami.

Jeżeli przy równej ilości otrzymanych głosów powstaje wątpliwość, kto ma być uznany Radnym lub Zastępcą, rozstrzyga los.

ilość głosów na Radnych, mają być uznani Radnymi, ci zaś, którzy otrzymali największą ilość głosów na zastępców mają być uznani zastępcami.

Jeżeli przy równej ilości otrzymanych głosów powstaje wątpliwość, kto ma być uznany Radnym lub zastępcą, rozstrzyga los.

Przy obliczeniu głosów na Zastępcę mają być jednak policzone i te głosy, które w tem samym kole wyborczem oddane zostały na tę samą osobę jako na Radnego, lecz nie stanowiły większości głosów potrzebnej do wyboru na Radnego.

§. 27.

Wstąpienie na opróżnioną posadę.

Jeżeli wybrany Radny lub zastępca nie posiada warunków obieralności, albo nie przyjmuje wyboru, wstępuje natomiast ten, który w dotyczącem kole wyborczem po wybranych Radnych, lub względnie po wybranych zastępcach największą ilość głosów otrzymał.

Takie zastąpienie nie uwalnia jednak nieprzyjmującego wyboru od kary pieniężnej, jeżeli się do niego postanowienie §. 20. Ustawy gminnej stosuje.

§. 28.*)

§. 29.

Głosy stracone.
Obranie zastępcy Radnym.

Nazwiska wybranych w kole, które już głosowało, mają być w kole głosować mającem przed rozpoczęciem głosowania do wiadomości podane.

Głosy padające na wybranego już winnem kole Radnego, również głosy przy głosowaniu na zastępców, padające na obranego już w innem kole zastępcę, nie będą liczone.

Jeśli wybrany już zastępca zostanie przez następnie głosujące kole obrany Radnym, natenczas wstąpi na jego miejsce jako zastępca ten, kto w dotyczącem kole otrzymał największą po nim ilość głosów, danych na zastępców.

§. 30.

Zamknięcie czynności wyborczej. Unieważnienie wyborów.

Skoro wybory we wszystkich kołach wyborczych dokonane zostały, komisya odda do przechowania Zwierzchności gminnej listy głosujących wraz z kartkami, jeśli takowe dawano.

Naczelnik ogłosi w gminie nazwiska wybranych, i przedłoży spis tych nazwisk politycznej władzy powiatowej.

Polityczna władza powiatowa winna wybory, które padły na osoby, nie posiadające warunków obieralności (§§. 9., 10. i 11.), w przeciągu 14 dni unieważnić, jako niezgodne z Ustawą, zostawiając wolność rekursu do Namiestnictwa.

§. 31.

Zarzuty przeciw postępowaniu przy wyborach.

Zarzuty pyzeciw postępowaniu przy wyborach mają być w przeciągu dni ośmiu po ukończeniu wyborów wniesione do Naczelnika gminy, który w przeciągu dni trzech winien je przedłożyć Namiestnictwu do ostatecznego rozstrzygnięcia.

*) Ustawa krajowa z 19. listopada 1868. l. 30. Dz. ust. kr. zniósła §. 28.

Jeśli w przeciągu dni ośmiu nie wniesiono żadnych zarzutów, lub jeśli wniesione zostały odrzucone jako nieuzasadnione, nowo wybrana Rada gminna przystąpi do wyboru Zwierzchności gminnej.

Dział II.

O wyborze Zwierzchności gminnej.

Wezwanie do wyboru.

§. 32.

Na wezwanie najstarszego wiekiem członka nowowybranej Rady zbiorą się jej członkowie w oznaczonym dniu i w oznaczonej godzinie, w celu wybrania Zwierzchności gminnej.

Członkowie Rady, którzy się albo wcale nie stawiają, albo przed ukończeniem wyboru oddalają, nie usprawiedliwiwszy dostatecznie swej nieobecności, podlegają karze pieniężnej, którą Rada może aż do wysokości 20 zlr. wymierzyć.

Przeciw orzeczeniu tej kary służy odwołanie się do wydziału powiatowego.

Zasądzone kary wpływają na rzecz ubogich miejscowych, lub funduszu zapomogi w gminie.

Zawiadomienie politycznej władzy powiatowej.

§. 33.

Naczelnik politycznej władzy powiatowej ma prawo, dla czuwania nad prawnością postępowania, albo sam być przy wyborach obecnym, albo zesłać swego delegowanego.

Naczelnik gminy winien przeto wcześniej zawiadomić Naczelnika tej władzy o dniu i godzinie wyboru.

Przewodniczenie podczas wyboru.

§. 34.

Najstarszy wiekiem członek nowowybranej Rady przewodniczy jej podczas wyboru, przy pomocy dwóch członków, których sobie przybierze.

§. 35.*)

Obieralność i wyjątki.

Tylko członek Rady gminnej może być obrany członkiem Zwierzchności gminnej.

Nie może być jednak obranym :

1. Kto nie jest w gminie stale zamieszkałym.
2. Kto zostaje w czynnej służbie jako urzędnik i sługa c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów lub funduszów publicznych.
3. Kto z obranym już członkiem Zwierzchności gminnej jest w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionym lub spowinowaconym.
4. Duchowny jakiegokolwiek wyznania, i nauczyciel szkoły miejscowej.

§. 36.

Warunki ważności wyboru. Sposób głosowania.

Do ważności wyboru potrzebna jest obecność przynajmniej trzech czwartych części całej ilości członków Rady i bezwzględna większość głosów obecnych.

Rada postanowi, czy głosowanie ma się odbywać ustnie, czy kartkami.

W każdym razie wolno członkowi Rady, nieświadomemu pisma, głosować ustnie.

Przy zapisywaniu i obliczaniu głosów należy zastosować przepisy objęte §§. 24. i 25.

*) Ustawa krajowa z 19. listopada 1868. l. 30. Dz, ust. kr. zniósła ostatni ustęp §. 35.

Wybór Naczelnika gminy.

§. 37.

Najpierw ma być przedsięwzięty wybór Naczelnika. Jeżeli przy pierwszym głosowaniu nikt bezwzględnej większości głosów nie otrzyma, nastąpi powtórne głosowanie, a jeśli przy powtórnym głosowaniu bezwzględna większość nie zostanie osiągnięta, nastąpi wybór między dwoma.

Przy wyborze między dwoma wolno tylko na tych dwóch członków Rady głosować, którzy przy powtórnym głosowaniu otrzymali, największą ilość głosów. Przy równości otrzymanych głosów rozstrzyga los, który z nich ma być do wyboru między dwoma przedstawionym. Głos przy trzecim głosowaniu dany za członkiem, do wyboru nie przedstawionym, jest nieważnym.

W razie równości głosów przy wyborze między dwoma rozstrzyga los.

§. 38.

Wybór asesorów lub przysiężnych.

Skoro Naczelnik wybranym został, Rada przystąpi do wyboru reszty członków Zwierzchności. Głosowanie na każdego członka Zwierzchności odbywa się osobno w sposób przepisany §. 37.

§. 39.

Wybór nieważny.

Jeśli członkiem Zwierzchności obrany został taki członek Rady, który według §. 35. obranym być nie może, wybór jego jest nieważny, nowy wybór ma być natychmiast przedsięwzięty.

§. 40.

Wybór zastępcy Na- czelnika.

Po dokonany wyborze członków Zwierzchności, Rada niezwłocznie przystąpi do wyboru zastępcy Naczelnika gminy z grona asesorów lub przysiężnych, w sposób przepisany §. 37.

§. 41.

Wpisanie do księgi uchwał. Zawiadomie- nie władz.

Rezultat wyboru Zwierzchności gminnej ma być zapisany w księdze uchwał, i tamże podpisami Przewodniczącego podczas wyboru, równie jak wszystkich głosujących Radnych stwierdzony, a następnie tak politycznej władzy powiatowej, jakoteż wydziałowi powiatowemu do wiadomości podany.

§. 42.

Wybory uzupełnia- jące.

Przepisy objęte §§. 32—39. mają być zastosowane do wyborów przedsiębranych w ciągu peryodu wyborczego, w skutek opróżnienia posady Naczelnika lub innego członka Zwierzchności.

W pierwszym wypadku zastępca Naczelnika, w drugim Naczelnik winien zwołać Radę, i przewodniczyć jej podczas wyboru.

Nr. 20.

U S T A W A,

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem,

Obszary dworskie.

O obszarach dworskich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Posiadłość ziemską, niegdyś dominikalną, obecnie do związku gminnego nie należąca, pozostanie i na dal wyłączoną ze związku gminnego.

Każda taka, ze związku gminnego wyłączoną posiadłość, stanowi obszar dworski. Posiadłości jednak dominikalne, położone w obrębie miasta, winne być wcielone do związku gminy tego miasta.

§. 2.

Wcielenie do gminy.

Obszar dworski może na żądanie posiadacza i za zgodą gminy zostać do gminy wcielonym, jeśli posiadacz obszaru dworskiego wniesie takie żądanie do politycznej władzy powiatowej w przeciągu dni 60 od ogłoszenia niniejszej Ustawy, lub jeśli przeciw takiemu żądaniu, wniesionemu po upływie wyżej oznaczonego terminu, ani polityczna władza krajowa ze względów publicznych, ani Wydział krajowy nic nie zarzuci.

§. 3.

Umowa z gminą.

Żądający wcielenia posiadacz obszaru dworskiego może z gminą zawrzeć umowę względem wymiaru ciężarów i sposobu uiszczania powinności, mających ze związku gminnego przypaść na obszar dworski. Do ważności takiej umowy potrzebnem jest zatwierdzenie politycznej władzy krajowej, w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 4.

Zarządzenie wcielenia.

Skoro dopełnione zostaną warunki w §. 2. wskazane, polityczna władza krajowa zarządzi, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, wcielenie obszaru dworskiego do gminy.

§. 5.

Wyłączenie wcielonej posiadłości.

Wyłączenie ze związku gminnego wcielonej do gminy posiadłości, niegdyś dominikalnej, może tylko w drodze Ustawy krajowej nastąpić.

§. 6.

Wierzyciele, na posiadłości ziemskiej hypotekę mający, lub te osoby, na które ta posiadłość przejść ma, nie mają żadnego wpływu na rozstrzygnięcie pytania, czy ta posiadłość ma pozostać wyłączoną ze związku gminnego, lub być do niego wcieloną, ani też, czy wcielona do gminy posiadłość ma być z niej wyłączoną.

§. 7.

Zakres działania Obszaru.

Obszar dworski winien jest wypełniać w swoim obrębie wszelkie obowiązki i powinności gminy.

Wszakże w karczmach i szynkowniach, znajdujących się na parcelach nie graniczących zresztą obszaru dworskiego, sprawowanie policyi miejscowej należy do gminy.

§. 8.

Przełożony.

Każdy obszar dworski ma Przełożonego, dla załatwiania spraw, ustawami obszarom dworskim przydzielonych. Posiadacz obszaru dworskiego może albo sam objąć urząd Przełożonego, albo też zdać ten urząd pod swoją odpowiedzialnością innej osobie.

Współposiadacze mianują Przełożonym jednego zpośród siebie, albo inną osobę.

Za osoby, nie używające własnowolności, wykonywa prawa powyższe ich zastępca prawny.

§. 9.

Można być Przełożonym w kilku obszarach dworskich, jeśli takowe leżą w jednym i tym samym powiecie.

Warunki osobiste.

§. 10.

Przełożonym może być tylko obywatel Państwa Austriackiego, używający własnowolności, względem którego nie zachodzi żadna z okoliczności wykluczających, w §§. 3. i 11. Ordynacyi wyborczej dla gmin wskazanych.

Przełożony winien mieć stałe zamieszkanie w miejscu, wymaganiom urzędowania odpowiedniem.

Mianowanie przez
Rząd.

§. 11.

Nazwisko i stałe zamieszkanie Przełożonego ma być podane do wiadomości politycznej władzy powiatowej i wydziału powiatowego.

Jeśli Przełożony nie posiada warunków, według §. 10. wymaganych, polityczna władza powiatowa wezwie posiadacza obszaru dworskiego, aby innego Przełożonego zamianował, a jeśli posiadacz mimo powtórnego napomnienia takiemu wezwaniu zadość nie uczyni, lub w ogóle nie poda nazwiska Przełożonego w naznaczonym przez władzę terminie, polityczna władza powiatowa na koszt i stratę posiadacza zamianuje Przełożonego.

Przyrzeczenie w
miejsce przysięgi.

§. 12.

Przełożony winien złożyć w ręce Naczelnika politycznej władzy powiatowej przepisane dla Naczelnika gminy (§. 23. Ustaw. gmin.) przyrzeczenie w miejsce przysięgi.

Zakres działania
przełożonego.

§. 13.

W celu załatwienia spraw przydzielonych obszarowi dworskiemu, wstępuje Przełożony w zakres działania Naczelnika gminy, a co do policyi miejscowej, także w prawa przysługujące Radzie gminnej według §. 32. Ustaw. gmin.

Prawo karania, przyznane Ustawą gminną Naczelnikowi gminy, nie przysłuży jednak Przełożonemu obszarowi dworskiemu.

Prawo to wykonywa polityczna władza powiatowa.

§. 14.

Przełożony zastępuje obszar dworski nazewnątrz we wszystkich sprawach, Ustawami obszarom dworskim przydzielonych.

Wszelako jeżeli sam posiadacz obszaru dworskiego nie jest oraz jego Przełożonym, nie może Przełożony bez przyzwolenia posiadacza przyjmować stałych na ten obszar zobowiązań.

§. 15.

Utrata urzędu.

Posiadacz obszaru dworskiego może w każdym czasie oddalić osobę, która za niego urząd Przełożonego sprawuje; winien jednak zawiadomić o tem polityczną władzę i wydział powiatowy.

Przełożony traci urząd, jeśli zaszła lub wiadomą się stała okoliczność, dla której nie mógłby być dopuszczonym być do objęcia urzędu, może jednak objąć urząd nanowo po usunięciu przeszkody.

Za ciężkie przekroczenie lub ciągle zaniedbywanie obowiązków może Przełożony być usuniętym od urzędowania czasowo przez polityczną

władzę powiatową w porozumieniu z wydziałem powiatowym, na zawsze przez polityczną władzę krajową w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Ponoszenie wydatków.

§. 16.

Obszar dworski winien ponosić wszelkie, połączone z obowiązkami jego wydatki, o ile Ustawy nie nakładają tych wydatków na inne osoby.

Stali lub czasowi mieszkańcy obszaru dworskiego o tyle tylko mogą być z powodu tych wydatków pociągani do opłat i prestacyj, o ile są do tego obowiązani z prywatnych tytułów prawnych, lub z mocy specjalnych Ustaw.

Odpowiedzialność.

§. 17.

Obszar dworski jest odpowiedzialnym za wypełnianie obowiązków, Ustawami na niego włożonych.

Względem pretensyj do obszaru dworskiego, z tytułu tej odpowiedzialności roszczonych, orzeka polityczna władza powiatowa w porozumieniu z wydziałem powiatowym, a w drugiej i ostatniej instancji polityczna Władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Prawomocne orzeczenia wykonywane będą w drodze administracyjnej.

Użycie środków zaradczych przez władzę Rządową.

§. 18.

Jeżeli Przełożony wzbrania się, lub pomimo napomnienia zaniedbuje wypełniać obowiązki, nałożone Ustawami na obszar dworski, ma polityczna władza powiatowa na koszt i stratę obszaru dworskiego zarządzić odpowiednie środki zaradcze.

Podleganie władzom.

§. 19.

Co do podlegania obszaru dworskiego władzom Rządowym i Reprezentacyi, czy to powiatowej, czy krajowej, niemniej co do rekursów przeciw jego rozporządzeniom lub orzeczeniom, mają być według analogii zastosowane postanowienia Ustawy gminnej.

§. 20.

Przeprowadzenie tej Ustawy polecam Mojemu Ministrowi Stanu.

Wiedeń dnia 12. Sierpnia 1866. r.

Franciszek Józef m. p.

Hrabia **Belcredi** m. p.

Z najwyższego polecenia :

Bernhard kawaler de **Meyer** m. p.

21.

U S T A W A,

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem,

O reprezentacyi powiatowej i o Ordynacyi
wyborczej powiatowej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wydaję na podstawie Ustawy z dnia 5. Marca 1862. L. 18. Dz. pr. P. załączoną Ustawę o Reprezentacyi powiatowej, i w związku z nią zostającą Ordynacyę wyborczą powiatową, i rozporządzam, co następuje :

A r t y k u ł I.

Niniejsza Ustawa o Reprezentacyi powiatowej, i w związku z nią zostająca Ordynacya wyborcza powiatowa wejdą w wykonanie od czasu, gdy nowe Reprezentacye gmin na mocy Ustawy z dnia 12. Sierpnia 1866. roku wybrane zostaną.

A r t y k u ł II.

Wykonanie tej Ustawy polecam Mojemu Ministrowi Stanu.

Wiedeń dnia 12. Sierpnia 1866. r.

Franciszek Józef m. p.

Hrabia **Belcredi** m. p.

Z najwyższego polecenia :
Bernard kawaler de **Meyer** m. p.

I. U s t a w a

o Reprezentacji powiatowej

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.

Dział I.

O ustanowieniu Reprezentacji powiatowej.

W ogólności.

§. 1.

W Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ustanawiają się Reprezentacje powiatowe.

Reprezentacją powiatową jest: Rada powiatowa i wydział powiatowy.

Obszar, na który rozciąga się zakres działania Reprezentacji powiatowej.

§. 2.

Zakres działania Reprezentacji powiatowej rozciąga się do wszystkich Gmin i Obszarów dworskich, do powiatu należących.

Gminy, mające własne statuta, podlegają wprawdzie w swoich sprawach gminnych Wydziałowi krajowemu, względnie Sejmowi, a co do poruczonego zakresu działania, politycznej władzy krajowej; w innych jednak sprawach, wchodzących w zakres działania Reprezentacji powiatowej, należą one do związku powiatowego.

Stolica kraju Lwów i miasto Kraków wyjęte są pod każdym względem od tego związku.

§. 3.

Po upływie lat trzech od zaprowadzenia Reprezentacyj powiatowych, Obszar, na który rozciąga się zakres działania tych Reprezentacyj, może być zmieniony tylko w drodze Ustawy krajowej.

Siedziba Reprezentacji powiatowej.

§. 4.

Siedziba politycznego urzędu powiatowego jest także siedzibą Reprezentacji powiatowej.

Skład Rady powiatowej.

§. 5.

Rada powiatowa składa się z reprezentantów następujących, podług interesów utworzonych grup:

- a) większych posiadłości ziemskich;
- b) najwyższej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu;
- c) Gmin miejskich;
- d) Gmin wiejskich,

o ile grupy te znajdują się w powiecie.

§. 6.

Do pierwszej grupy (§. 5. a) należą ziemskie posiadłości tabularne, położone w powiecie.

Do drugiej grupy (§. 5. b) należą ci dzierżyciele przedsiębiorstwa przemysłowego, górniczego lub handlowego, wykonywanego w powiecie,

którzy od takiego przedsiębiorstwa i od przeznaczonych do tego realności opłacają przynajmniej 100 złr. podatków bezpośrednich, bez dodatku nadzwyczajnego (wojennego).

Do trzeciej grupy (§. 5. c) należą wszystkie w powiecie leżące miasta i miasteczka, teraz prawnie jako takie uznane.

Do czwartej grupy (§. 5. d) należą wszystkie inne Gminy w powiecie.

Liczba członków Rady.

§. 7.

Rada powiatowa składa się z 26 członków.

Rozdzielenie liczby członków Rady na grupy.

§. 8.

Ogólna liczba wybrać się mających członków Rady powiatowej rozdzieloną będzie na istniejące w powiecie grupy w tym stosunku, w jakim się ma ogólna suma podatków bezpośrednich w powiecie do sumy podatków bezpośrednich, opłacanej przez każdą pojedynczą grupę.

Przytem mają jednak być zachowane następujące prawidła :

a) przy grupie większych posiadłości ziemskich policzone będą nie tylko ciężące na nich podatki bezpośrednie (od gruntów, domów, propinacyi i t. p.), lecz także i podatki bezpośrednie od przemysłowych, górniczych i innych przedsiębiorstw, w tych posiadłościach wykonywanych, z wyjątkiem jednak podatków, opłacanych przez trzecie osoby, i policzonych przy grupie najwyższej opodatkowanych w kategorii przemysłu i handlu ;

b) jeżeli kwota podatkowa osób, należących do grupy najwyższej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu, nie dosięga połowy onej kwoty, jaka się okaże z podzielenia ogólnej sumy podatków bezpośrednich w powiecie przez wskazaną w §. 7. liczbę członków Rady powiatowej, wtedy grupa ta nie będzie obierać osobnego członka Rady, a podatki przez nią opłacane policzone będą podług miejscowości, w których wykonywują się przedsiębiorstwa, przy grupie miast i miasteczek, albo przy grupie Gmin wiejskich, albo też przy grupie posiadłości większych ;

c) grupa miast i miasteczek obiera przynajmniej jednego członka Rady, bez względu na kwotę podatkową, jaką ta grupa opłaca, chociażby w powiecie znajdowało się tylko jedno miasto lub miasteczko ;

d) przy grupie miast i miasteczek, jakoteż przy grupie Gmin wiejskich, policzone będą tylko te kwoty podatkowe, które nie są już policzone przy grupach większych posiadłości i najwyższej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu ;

e) liczba członków Rady powiatowej, na jedną grupę przypadająca, nie może nigdy przenosić 12.

Jeżeli jednak w powiecie są tylko dwie grupy do wyboru uprawnione, wtedy każda z nich wybierze połowę członków Rady.

§. 9.

Jeżeli między Gminami miejskimi w powiecie jest miasto, wybierające dla siebie osobnego posła na Sejm krajowy, wtedy liczba członków Rady na grupę Gmin miejskich przypadająca, rozdzieloną będzie między to miasto i inne Gminy miejskie, w stosunku do sumy podatków bezpośrednich, przez wspomniane miasto z jednej strony, a przez inne Gminy miejskie z drugiej strony opłacanych.

§. 10.

Podług postanowień §§. 8. i 9. Namiestnik w porozumieniu z Wydziałem krajowym dokona rozdziału liczby członków Rady naprzód na każdy peryod wyborczy.

§. 11.

Bliższe postanowienia względem wyboru członków Rady powiatowej zawiera Ordynacya wyborcza powiatowa.

§. 12.

Należący do Rady powiatowej posiadacze większych posiadłości, najwyżej opodatkowani z kategorii przemysłu i handlu, jeżeli nie mają w powiecie stałego zamieszkania, mogą dać się zastąpić w tej Radzie przez pełnomocników.

Pełnomocnik może zastępywać tylko jedną osobę.

Nie może być pełnomocnikiem, kto nie jest obieralnym, lub już do Rady powiatowej należy.

§. 13.

Wydział powiatowy składa się z Prezesa i sześciu innych członków, włącznie z zastępcą Prezesa.

Członkowie wydziału będą mieć zastępców.

Postanowienia względem wyboru Prezesa, członków wydziału powiatowego i ich zastępców zawiera Ordynacya wyborcza powiatowa.

Wybór Prezesa i jego zastępcy potrzebuje zatwierdzenia cesarskiego.

§. 14.

Rada powiatowa wybiera się na lat trzy. Wyjąwszy przypadek, przewidziany w §. 53., Rada sprawować winna swoje czynności aż do wstąpienia nowo obranej Rady.

Wydział powiatowy obierany będzie na cały peryod wyborczy Rady powiatowej i urzęduje, aż do wstąpienia nowego wydziału.

§. 15.

W miejsce członka Rady, ustępującego przed upływem peryodu wyborczego, obrany będzie niezwłocznie z grupy, do której należał, na dalszy czas tego peryodu, członek nowy do Rady.

§. 16.*)

W razie śmierci lub dłuższej niemożności pełnienia zobowiązań, zastąpi członka Wydziału właściwy jego zastępca. W miejsce jednak członka, przez całą radę wybranego, może Wydział, w razie nieprzyjęcia zastępstwa przez właściwego zastępcę, powołać innego z zastępców, przez całą Radę wybranych (§. 33. ordn. wyb. pow.)

§. 16.*)

W razie śmierci lub dłuższej niemożności pełnienia zobowiązań, zastąpi członka wydziału właściwy jego zastępca. W miejsce jednak członka, przez całą Radę wybranego, może wydział w razie nieprzyjęcia zastępstwa przez właściwego zastępcę, powołać innego z zastępców, przez całą Radę wybranych (§. 33. Ordynacji wyb. pow.).

Stale ustępującego członka wydziału zastąpi Rada przy pierwszym zgromadzeniu nowym wyborem na dalszy czas peryodu wyborczego.

Prezesa lub jego zastępcę stale ustępującego winna zastąpić Rada najdalej do dni 30 nowym wyborem na dalszy czas peryodu wyborczego.

Stale ustępującego członka Wydziału zastąpi Rada przy pierwszym zgromadzeniu nowym wyborem na dalszy czas peryodu wyborczego.

Gdyby z powodu słabości lub innych ważnych przeszkód jednocześnie ani Prezes, ani jego zastępca nie mógł brać udziału w czynnościach urzędowych, wybierze Wydział powiatowy, zwolany przez najstarszego wiekiem członka Wydziału powiatowego, ze swego grona przewodniczącego swego na czas trwania tej przeszkody, i doniesie o tem Wydziałowi krajowemu i politycznej Władzy powiatowej.

W miejsce członka Wydziału do przewodniczenia powołanego, wstępuje jego zastępca.

Prezesa lub jego zastępcę stale ustępującego, winna zastąpić Rada najdalej do dni 30. nowym wyborem, na dalszy czas peryodu wyborczego.

Przyrzeczenie, zastępujące miejsce przysięgi.

§. 17.

Prezes i jego zastępca mają złożyć w ręce Namiestnika lub jego delegata w miejsce przysięgi przyrzeczenie, „iż zachowają Jego Cesarsko-Królewskiej Apostolskiej Mości wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będą Ustaw i wypełniać sumiennie obowiązki swoje“.

Takież przyrzeczenie złożą i inni członkowie wydziału w ręce Prezesa.

Wynagrodzenie.

§. 18.

Posada członka Reprezentacji powiatowej jest bezpłatną.

Prezes i członkowie wydziału powiatowego mogą jednak żądać wynagrodzenia z funduszów powiatu za wydatki w gotowych pieniądzech, z ich urzędowaniem połączone. O sposobie i wysokości tego wynagrodzenia orzeka Rada powiatowa.

Ustąpienie z posady.

§. 19.

Członek Reprezentacji powiatowej traci posadę, jeżeli zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności lub uprawnieniu do wstąpienia w grono Rady stała na przeszkodzie.

Jeżeli członek Reprezentacji powiatowej popadnie w śledztwo z powodu jakiego z czynów karygodnych, w §§. 3. i 11. Ordynacji wyborczej dla Gmin wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony, albo postępowanie ugodne zarządzone zostanie, wtedy nie będzie mógł sprawować swego urzędu, jak długo trwa to postępowanie karne, konkursowe, lub ugodne.

Dział II.

O zakresie działania Reprezentacji powiatowej.

A.

O zakresie działania Rady powiatowej.

W ogólności.

§. 20.

Do zakresu działania Rady powiatowej należą wszystkie sprawy

wewnętrzne, odnoszące się do wspólnych interesów powiatu i jego przynależnych.

Rada powiatowa jest w tych sprawach organem obradującym i uchwalającym. Władza wykonawcza jej nie przysłuży.

Sprawy ekonomiczne.

§. 21.

Do Rady powiatowej należy w szczególności zarząd ekonomiczny powiatu. Zarząd ten obejmuje wspólny majątek i wspólne potrzeby powiatu i jego zakładów.

Zakładami powiatowymi są wszelkie wspólne instytucje i urzędnia, które na mocy Ustawy, lub w skutek uchwały Rady powiatowej, w obrębie Ustaw powziętej, utrzymywane są z funduszków powiatu. Tu należą szczególnie uposażone z funduszków powiatu zakłady dla kultury krajowej, zakłady zdrowia, zaopatrzenia ubogich i inne dobroczynne, niemniej w obrębie Ustaw, instytucje i urzędnia w celu podniesienia oświaty.

Dla łatwiejszego osiągnięcia celów tu wskazanych mogą dwie lub więcej Rad powiatowych połączyć się dla utworzenia wspólnych instytucyj, lub zaprowadzenia wspólnych urzędów.

§. 22.

Rada powiatowa obraduje i uchwała we wszystkich sprawach ekonomicznych powiatu, nie należących do zwykłego zarządu majątkiem.

Do niej należy rozpoznawanie i ustanowienie rocznego budżetu, jakoteż rozpoznawanie i załatwianie rocznych rachunków, odnośnie do dochodów i wydatków powiatu i zakładów powiatowych.

Rok administracyjny powiatu zaczyna się i kończy równocześnie z rokiem administracyjnym Państwa.

§. 23.*)

Dodatki do podatków.

Na wydatki, nie pokryte dochodami majątku zakładowego, może Rada powiatowa nakładać i pobierać dodatki do podatków bezpośrednich aż do wysokości 10% tychże podatków.

Dodatki nad 10% do podatków bezpośrednich mogą być nałożone za uchwałą Rady powiatowej z przyzwoleniem Wydziału krajowego.

Inne opłaty lub repartyce mogą być nałożone tylko na mocy ustawy krajowej.

Powiatowe dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa i ściągane za pomocą tych samych środków, co podatki.

§. 23.*)

Na wydatki nie pokryte dochodami majątku zakładowego, może Rada powiatowa nakładać i pobierać dodatki do podatków bezpośrednich aż do wysokości 10% tychże podatków.

Dodatki nad 10% aż do 20% od podatków bezpośrednich mogą być nałożone za uchwałą Rady powiatowej z przyzwoleniem Wydziału krajowego.

Dodatki do podatków bezpośrednich, przenoszące 20%, lub inne opłaty, i repartyce, mogą być nałożone tylko na mocy Ustawy krajowej.

Powiatowe dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa, i ściągane za pomocą tych samych środków, co podatki.

Pożyczki.

§. 24.

Rada powiatowa może w interesie powiatu zaciągać pożyczki, lub przyjmować zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki, lub wartość ciężaru, wynikającego z zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi, nie przewyższa 5% podatków bezpośrednich, w powiecie przepisanych.

Do zaciągania pożyczek, lub przyjęcia zobowiązań, przekraczających tę miarę, lecz nie przenoszących 50% wspomnianych podatków, potrzebne, jest zezwolenie Wydziału krajowego.

Do pożyczek większych, jakoteż do innych operacji kredytowych, potrzebną jest Ustawa krajowa.

Utrzymanie majątku.

§. 25.

Rada powiatowa winna starać się o utrzymanie majątku powiatu i zakładów powiatowych, i wykonywać nadzór nad zarządem tego majątku.

Do ważności uchwały Rady powiatowej, dotyczącej pozbycia, zamiany stałego obciążenia lub zastawienia majątku zakładowego, potrzebne jest zatwierdzenie Wydziału krajowego.

Ustanawianie służby.

§. 26.

Rada powiatowa uchwała liczbę, płacę i zaopatrzenie urzędników i sług potrzebnych dla wydziału powiatowego lub dla pojedynczych przedmiotów administracji; stanowi również o warunkach i sposobie ich mianowania i o dyscyplinarnem postępowaniu z nimi, niemniej uchwała zarysy instrukcyi służbowej dla tych urzędników i sług.

W sprawach gminnych.

§. 27.

Ustawy postanawiają zakres działania Rady powiatowej w sprawach Gmin i Obszarów dworskich.

Udzielanie zdań. Stawianie wniosków.

§. 28.*)

Rada powiatowa winna udzielić swojego zdania we wszystkich sprawach, w których Rząd lub Sejm albo Wydział krajowy jej zdania zasięga.

Ma ona prawo, w interesie powiatu przedstawiać wnioski Rządowi, Sejmowi i Wydziałowi krajowemu.

Wydział powiatowy jest obowiązany na wezwanie Wydziału krajowego we wszystkich, w jego zakresie działania wchodzących sprawach przeprowadzać dochodzenia i wykonywać jego polecenia

B.

O zakresie działania Wydziału powiatowego.

W ogólności.

§. 29.

Wydział powiatowy jest w sprawach powiatu organem zarządzającym i wykonawczym.

§. 28.*)

Rada powiatowa winna udzielić swojego zdania we wszystkich sprawach, w których Rząd lub Sejm albo Wydział krajowy jej zdania zasięga. Ma ona prawo, w interesie powiatu przedstawiać wnioski Rządowi Sejmowi i Wydziałowi krajowemu.

W sprawach ekonomicznych.

§. 30.

Wydział załatwia sprawy zwykłego zarządu majątkiem powiatowym; on kieruje i zawiaduje zakładami powiatowymi, a nadzoruje zakłady powiatowe, mające własny zarząd.

Wydział powiatowy układa corocznie budżety i rachunki.

Najmniej na 14 dni przed rozpoznaniem w Radzie muszą być tak budżety, jak rachunki złożone w wydziale do przejrzenia przez opodatkowanych w powiecie.

Termin tego publicznego złożenia ma być ogłoszony. Spostrzeżenia poczynione przez opodatkowanych mają być wzięte pod rozwagę przy rozpoznawaniu budżetów i rachunków rocznych.

Prace przygotowawcze. Wykonywanie uchwał.

§. 31.*)

Wydział powiatowy przygotowuje przedmioty do obrad Rady i wykonuje jej uchwały.

Wydział powiatowy ma prawo, celem wykonania orzeczeń i rozporządzeń Reprezentacji powiatowej (Rady powiatowej i Wydziału powiatowego) nakładać kary pieniężne do wysokości 20 złr. w. a., a w razie niemożności ich uiszczenia, aresztu do dni czterech.

Kary pieniężne wpływają do kasy powiatowej.

Celem ściągnięcia tych kar, niemniej celem wykonania orzeczeń i rozporządzeń, któremi Wydział powiatowy nakłada w swoim zakresie działania w moc obowiązujących ustaw na gminy, korporacje lub prywatne osoby, pieniężne lub inne prestacje, służą Wydziałowi powiatowemu te same prawa, które postanowienia §. §. 2, 3, i 5, ces. rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 N. 96. Dz. u. P. przyznają władzom rządowym. Przy tem postępuje Wydział powiatowy samodzielnie, bez współdziałania politycznej Władzy powiatowej. Jeżeliby jednak własne siły i środki Wydziału powiatowego niedostatecznymi były, ma się udać o pomoc (asystencyę) do politycznej Władzy powiatowej.

Reprezentacja na zewnątrz. Wydawanie dokumentów.

§. 32.

Wydział powiatowy reprezentuje Radę powiatową na zewnątrz i we wszystkich sprawach prawnych, i pośredniczy w jej korespondencyach.

Dokumenty, wydawane w imieniu Reprezentacji powiatowej, mają być podpisywane przez Prezesa lub jego zastępcę, i przez dwóch członków Wydziału powiatowego.

Władza dyscyplinarna.

§. 33.

Wydziałowi powiatowemu podlegają urzędnicy i słudzy, jemu przydzieleni, lub dla pojedynczych przedmiotów administracyjnych mianowani.

Wydział wykonywa nad nimi władzę dyscyplinarną, w miarę przyznanego sobie upoważnienia (§. 26.).

§. 31.*)

Wydział powiatowy przygotowuje przedmioty do obrad Rady i wprowadza w wykonanie uchwały Rady.

Odowiedzialność.

§. 34.

Wydział powiatowy jest odpowiedzialny Radzie powiatowej za swoje urzędowe czynności, i winien zdawać jej sprawę z tych czynności.

§. 35.

Instrukcyje wydawane przez Radę.

Rada powiatowa ma prawo wydania szczegółowych instrukcyj co do spraw, należących do Wydziału powiatowego, i co do sposobu ich załatwiania.

W sprawach gminnych.

§. 36.

Ustawy postanawiają zakres działania wydziału powiatowego w sprawach Gmin i Obszarów dworskich.

Jeżeli sprawa, do której według ustaw potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej, tak jest naglącą że jej załatwienie bez szkody dla Gminy, lub dla Obszaru dworskiego nie może być odroczone aż do zebrania się Rady powiatowej, natenczas wchodzi wydział powiatowy w atrybucyę Rady powiatowej, której w swoim czasie winien zdać sprawę z powziętej uchwały.

Specyalne komisye.

§. 37.

Wydział może pod własną odpowiedzialnością poruczać poszczególne sprawy specyalnym komisjom, lub pojedynczym osobom.

Dział III.

O traktowaniu spraw.

Zwołanie Rady powiatowej.

§. 38.

Rada powiatowa zbiera się na wezwanie Prezesa co kwartał na zwyczajne zgromadzenie.

W ważnych i naglących przypadkach, albo na żądanie politycznej władzy krajowej, lub Wydziału krajowego, winien Prezes zwołać zgromadzenie nadzwyczajne.

Zgromadzenie, które nie jest zwołane przez Prezesa, lub w razie przeszkody przez jego zastępcę, jest nieprawne, a powzięte na niem uchwały są nieważne.

Załatwianie spraw i przewodniczenie na posiedzeniach.

§. 39.

Rada powiatowa, zebrana w skutek należytego zwołania, obraduje i załatwia sprawy, należące do jej zakresu, na posiedzeniach.

Prezes, a w razie przeszkody jego zastępca przewodniczy na posiedzeniach Rady, zarządza, otwiera i zamyka posiedzenia.

Jawność posiedzeń.

§. 40.

Posiedzenia Rady powiatowej są jawne. Wyjątkowo jednak może Rada uchwalić posiedzenie tajne na żądanie Przewodniczącego, albo pięciu członków Rady.

Posiedzenia, na których przedmiotem obrad są budżety lub rachunki powiatowe, muszą być jawne.

Gdyby publiczność przeszkadzała obradom, lub swobodę ich tamowała, Przewodniczący ma prawo i obowiązek, po uprzednim i bezskutecznem napomnieniu, nakazać ustąpienie publiczności.

Porządek przedmiotów.

§. 41.

Przewodniczący w Radzie oznacza porządek przedmiotów obrad, i winien wykluczyć od obrad sprawy, nienależące do zakresu czynności

Rady. Zażalenia przeciw takiemu wykluczeniu rozstrzyga polityczna Władza krajowa, za poprzedniem porozumieniem się z Wydziałem krajowym.

Powzięcie uchwał w Radzie.

§. 42.

Do powzięcia uchwały potrzebną jest obecność więcej niż połowy członków Rady.

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych.

Przewodniczący głosuje przy wyborach; prócz tego głosuje on tylko w razie równości głosów, a wtedy to zdanie staje się uchwałą, które z doliczeniem jego głosu, większość bezwzględną otrzyma.

Głosowanie.

§. 43.

Głosowanie odbywa się jawnie. Przy wyborach i obsadzeniu posad odbywa się głosowanie kartkami.

Zawieszenie uchwał.

§. 44.*)

Jeżeli przewodniczący sądzi, że uchwała Rady powiatowej przekracza jej zakres działania, lub że sprzeciwia się ustawom, obowiązany jest zawiesić uchwałę i o rozstrzygnięcie, czy uchwała może być wykonaną lub nie, bezzwłocznie udać się do Wydziału krajowego, który przed rozstrzygnięciem porozumieć się ma z polityczną Władzą krajową.

Protokoły posiedzeń.

§. 45.

Uchwały Rady powiatowej zaciągane będą w protokoły. Protokół z każdego posiedzenia podpisuje Przewodniczący i sekretarz.

Przejrzenie protokołów każdemu jest dozwolone.

Załatwianie spraw i powzięcie uchwał w Wydziale.

§. 46.**)

Prezes Rady przewodniczy Wydziałowi powiatowemu i kieruje jego czynnościami.

W razie przeszkody Prezesa wchodzi w jego prawa i obowiązki jego Zastępca.

§. 44.*)

Jeżeli przewodniczący sądzi, że uchwała Rady powiatowej przekracza jej zakres działania, lub że sprzeciwia się Ustawom, obowiązany jest zawiesić uchwałę, i o rozstrzygnięcie, czy uchwała może być wykonaną lub nie, udać się przez polityczną władzę powiatową do politycznej władzy krajowej, która przed rozstrzygnięciem ma porozumieć się z Wydziałem krajowym.

§. 46.**)

Prezes Rady przewodniczy wydziałowi powiatowemu i kieruje jego czynności.

W razie przeszkody Prezesa, wchodzi w jego prawa i obowiązki jego zastępca.

Wydział powiatowy załatwia sprawy zazwyczaj kolegialnie.

Do powzięcia uchwały potrzebną jest obecność Prezesa, lub w razie przeszkody jego zastępcy, i przynajmniej trzech członków wydziału.

Do ważności uchwały potrzebna jest bezwzględna większość głosów obecnych.

Przepisy §. 45. stosują się także do uchwał wydziału.

Rada powiatowa może oznaczyć sprawy, które Prezes będzie mocen załatwiać potocznie.

Wydział powiatowy załatwia sprawy zazwyczaj kolegialnie. Do powzięcia uchwały potrzebną jest obecność Prezesa, lub wrazie przeszkody jego zastępcy i przynajmniej trzech członków Wydziału.

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych.

Przepisy §. 45. stosują się także do uchwał Wydziału.

Wydział powiatowy może oznaczyć sprawy, które Prezes będzie mocen załatwiać potocznie.

Obwieszczenia Wydziału.

§. 47.

Wydziałowi powiatowemu wolno wydawać obwieszczenie tylko w sprawach administracyjnych, do jego zakresu działania należących.

Dział IV.

O nadzorze nad Reprezentacją powiatową.

Prawa Reprezentacji krajowej.

§. 48.*)

Sejm za pośrednictwem Wydziału krajowego czuwa nad tem, ażeby Reprezentacye powiatowe wypełniały obowiązki z mocy ustawy na nich ciążące, niemniej, ażeby majątek zakładowy powiatu i zakładów powiatowych nie został uszczuplony.

Wydział krajowy może w tym celu żądać objaśnień i usprawiedliwień od Reprezentacji powiatowej, i przez delegowanie komisji zarządzać dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru upoważniony jest Wydział krajowy, wrazie potrzeby użyć stosownych środków zaradczych.

§. 49.**)

Rekursa od uchwał Reprezentacji powiatowej (Rady powiatowej i Wydziału powiatowego) rozstrzyga Wydział krajowy.

§. 48.*)

Sejm za pośrednictwem Wydziału krajowego czuwa nad tem, ażeby majątek zakładowy powiatu i zakładów powiatowych nie został uszczuplony.

Wydział krajowy może w tym celu żądać objaśnień i usprawiedliwień od Reprezentacji powiatowej, i przez delegowanie komisji zarządzać dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru upoważniony jest Wydział krajowy wrazie potrzeby użyć stosownych środków zaradczych.

§. 49.*)

Rekursa przeciw uchwałom Reprezentacji powiatowej (Rady powiatowej i wydziału powiatowego) rozstrzyga Wydział krajowy, wyjąwszy w razach w §. 51. przewidzianych.

Rekurs ma być wniesiony w ciągu 14-dniowego prekluzyjnego terminu, od dnia ogłoszenia lub doręczenia uchwały, do wydziału powiatowego, który go przedłoży Wydziałowi krajowemu.

Rekurs ma być wniesiony do Wydziału powiatowego w nieprzekraczalnym terminie dni 14. od dnia ogłoszenia lub doręczenia uchwały.

Prawa władz rządowych.

§. 50.*)

Rządowi służy prawo nadzoru nad Reprezentacją powiatową w tym kierunku, ażeby ta Reprezentacja nie przekraczała swego zakresu działania i nie działała przeciw istniejącym ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna Władza krajowa przez polityczną Władzę powiatową znajdującą się w siedzibie Reprezentacji powiatowej. Polityczna Władza powiatowa może w tym celu żądać udzielenia sobie uchwał i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony tej Władzy lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach tak Rady powiatowej, jak Wydziału powiatowego, i każdego czasu zabierać głos, wszelako nie przerywając mówiącemu.

Jeżeli ani Przełożony politycznej Władzy powiatowej, ani jego delegowany nie jest obecnym na posiedzeniu Rady lub Wydziału powiatowego. udzielić mu należy odpis protokołu obrad.

§. 51.)**

Jeżeli Reprezentacja powiatowa powzięła uchwałę, która przekracza jej zakres działania, lub sprzeciwia się ustawom, polityczna Władza powiatowa ma prawo i obowiązek wstrzymać jej wy-

§. 50.*)

Rządowi służy prawo nadzoru nad Reprezentacją powiatową w tym kierunku, ażeby ta reprezentacja nie przekraczała swojego zakresu działania, i nie działała przeciw istniejącym Ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna władza krajowa przez polityczną władzę powiatową, znajdującą się w siedzibie Reprezentacji powiatowej. Polityczna władza powiatowa może w tym celu żądać udzielenia sobie uchwał i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony tej władzy lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach Rady powiatowej, i każdego czasu, wszelako bez przerywania mowcy, zabierać głos; w głosowaniu jednak wtenczas tylko ma udział, jeżeli jest członkiem Rady powiatowej.

§. 51.)**

Polityczna władza krajowa rozstrzyga rekursa przeciw takim uchwałom Reprezentacji powiatowej, przez które istniejące Ustawy są naruszone, lub błędnie zastosowane.

Jeżeli Reprezentacja powiatowa powzięła uchwałę, która przekracza jej zakres działania, lub sprzeciwia się Ustawom, polityczna władza powiatowa ma prawo i obowiązek wstrzymać jej wykonanie, niezwłocznie jednak przedłożyć powinna pytanie, czy uchwała może być wykonaną lub nie, politycznej Władzy krajowej, która przed rozstrzygnięciem ma się porozumieć z Wydziałem krajowym.

Przeciw orzeczeniu politycznej władzy krajowej służy rekurs do właściwego Ministerstwa.

konanie do dni ośmiu, nie wliczając w nie dnia, w którym doszła do wiadomości o tej uchwale bądź przez obecność Przełożonego, lub jego delegowanego na posiedzeniu, bądź też przez udzielenie odpisu protokołu obrad.

Polityczna Władza powiatowa jednak obowiązana jest niezwłocznie przedłożyć pytanie, czy uchwała może być wykonana, czy nie, politycznej Władzy krajowej, która przed rozstrzygnięciem ma się porozumieć z Wydziałem krajowym.

Przeciw orzeczeniu Władzy krajowej służy rekurs do właściwego Ministerstwa.

Uchwała Reprezentacji powiatowej, w powyższym ośmiodniowym terminie niezawieszona staje się wykonalną, a tylko wskutek upoważnienia politycznej władzy krajowej, i za przyzwoleniem Wydziału krajowego zawieszoną być może.

§. 52.*)

Jeżeli Rada powiatowa zaniedbuje lub odmawia dopełnienia obowiązków, przypadających na powiat na mocy specjalnych ustaw a Wydział krajowy temu nie zaradzi, ma polityczna Władza krajowa zarządzić co należy w sposób odpowiedni na koszt i stratę powiatu.

Rozwiązanie Rady powiatowej.

§. 53.

Namiestnik może rozwiązać Radę powiatową.

Radzie służy rekurs do właściwego Ministerstwa.

Rekurs ten nie ma mocy wstrzymującej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu Rady musi być rozpisany nowy wybór.

Namiestnictwo w porozumieniu się z Wydziałem krajowym przedsięwzięmie środki potrzebne dla tymczasowego załatwienia spraw aż do ustanowienia nowej Rady powiatowej.

§. 52.*)

Jeżeli Rada powiatowa zaniedbuje lub odmawia dopełnienia obowiązków, przypadających na powiat na mocy specjalnych Ustaw, polityczna władza krajowa ma zarządzić temu w sposób odpowiedni na koszt i stratę powiatu.

II.

Ordynacya wyborcza powiatowa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Dział I.

O wyborach członków Rady powiatowej.

Prawo wybierania.

a) W grupie większych posiadłości.

§. 1.

Prawo wybierania członków Rady powiatowej w grupie większych posiadłości mają obywatele Państwa Austryackiego, którzy posiadają w powiecie dobra ziemskie tabularne, i opłacają z nich rocznie przynajmniej 100 zhr. podatków bezpośrednich, bez dodatku nadzwyczajnego (wojennego).

Do tych podatków wliczone będą podatki, wspomniane w §. 8. lit. a) Ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

Posiadanie dwóch lub więcej dóbr tabularnych, w powiecie położonych, z których razem opłaca się wspomniona kwota podatkowa, uprawnia także do wyboru.

§. 2.

Uprawnienie do wyboru w grupie większych posiadłości ziemskich mogą to prawo wykonywać przez pełnomocników.

Za Gminy, posiadające dobra, których posiadanie uprawnia do wyboru w grupie większych posiadłości, wykonywa prawo wybierania Naczelnik Gminy lub jego zastępca.

Za osoby nie mające własnowolności, wykonywają prawo wybierania ich prawni zastępcy, lub mianowani przez tychże pełnomocnicy.

Za żonę żyjącą z mężem wykonywa to prawo mąż, za inne niewiasty ich pełnomocnicy.

Co do wykonywania prawa wybierania, niemniej co do zastępców i pełnomocników, mają także być zastosowane §§. 5. do 8. Ordynacyi wyborczej dla Gmin.

§. 3.

Jeżeli w grupie większych posiadłości liczba osób do wyboru uprawnionych jest równie wielką lub mniejszą, niż liczba członków Rady powiatowej, na tę grupę przypadająca, wtedy każda z tych osób, jeżeli jest obieralną, ma prawo wstąpić bez wyboru do Rady powiatowej, lub dać się zastąpić przez pełnomocnika (§. 12. Ustawy o Reprezentacyi powiatowej).

Gdyby tym sposobem liczba członków Rady, na tę grupę przypadająca, nie była uzupełnioną, uprawnieni w tej grupie mają uzupełnić ją wyborem innych osób.

b) W grupie najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu.

§. 4.

Prawo wybierania w grupie najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu mają obywatele Państwa Austriackiego, którzy są dzierżycielami przedsiębiorstwa przemysłowego, górniczego lub handlowego, wykonywanego w powiecie, i od takiego przedsiębiorstwa, jakoteż od przeznaczonych do tego realności, opłacają przynajmniej 100 złr. podatków bezpośrednich, bez dodatku nadzwyczajnego.

Uprawnieni do wyboru w tej grupie mogą to prawo wykonywać przez pełnomocników, jeżeli nie są obecnymi w powiecie.

Co do prawa wybierania i wykonania tego prawa, stosują się tu postanowienia §. 3. niniejszej Ustawy, jakoteż §. 4. punkt 1. i 2., i §§. 5., 6. i 8. Ordynacyi wyborczej dla Gmin.

c) W grupie gmin miejskich.

§. 5.

Miasto obierające dla siebie osobnego posła na Sejm krajowy, wybiera także osobno członków Rady powiatowej na nie przypadających (§. 9. Ustawy o Reprezentacyi powiatowej). Wybór ten wykonywa Rada gminna.

Jeżeli w powiecie jest tylko jedna Gmina, do grupy Gmin miejskich należące, członków Rady powiatowej, na tę grupę przypadających, wybiera Rada gminna.

§. 6.

Inne Gminy miejskie obierają wspólnie członków Rady powiatowej. Uprawnionymi do wyboru w tych Gminach są: Naczelnicy gminy i z każdej Gminy przynajmniej dwóch delegatów, obranych przez Radę gminną ze swojego grona.

W gminie mającej więcej niż 500 ludności, do Gminy przynależnej, wybiera Rada gminna z grona swojego jednego delegata na każde, 250 ludności.

§. 7.

d) W grupie gmin wiejskich.

Prawo wybierania w grupie gmin wiejskich mają Naczelnicy Gmin i z każdej Gminy przynajmniej jednego delegat, którego Rada gminna obiera ze swojego grona. W Gminie mającej więcej niż 500 ludności, do Gminy przynależnej, wybiera Rada gminna z grona swojego jednego delegata na każde 500 ludności.

§. 8.

Prawo wybierania członków Rady powiatowej w grupie Gmin wiejskich mają także obywatele Państwa Austriackiego, którzy posiadają w powiecie dobra ziemskie tabularne, i opłacają rocznie mniej niż 100 złr. podatków bezpośrednich, bez dodatku nadzwyczajnego.

Co do wykonania tego prawa, mają być zastosowane postanowienia §. 2.

§. 9.

Ograniczenie prawa wybierania.

Kto ma prawo wybierania w dwóch lub więcej grupach, może to prawo wykonywać tylko w tej grupie, która w §. 5. Ustawy o Reprezentacyi powiatowej przed innymi jest wymienioną.

Kto w kilku Gminach miejskich jest członkiem Rady gminnej, może wykonywać prawo wybierania tylko za tę Gminę, w której ma zwykle zamieszkanie, a gdyby w żadnej nie miał zwykłego zamieszkania, tylko za tę, w której najwyżej jest opodatkowany. Postanowienie to stosuje się także do grupy Gmin wiejskich.

Obieralność.

§. 10.

Obieralnym na członka Rady powiatowej jest, z wyjątkiem niewiast, każdy obywatel Państwa Austriackiego, jeżeli

- a) ukończył 24 lat wieku;
- b) używa własnowolności, i
- c) albo ma prawo wybierania w grupie większych posiadłości, lub w grupie najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu, lub ma prawo wybierania na mocy §. 8., albo obieralnym jest do Rady gminnej w jednej z Gmin powiatu, albo jest Przełożonym jednego z Obszarów dworskich, położonych w powiecie, albo też przynajmniej od roku opłaca w powiecie jakikolwiek podatek bezpośredni.

§. 11.

Te same powody, które wyłączają albo wykluczają od prawa wybierania lub od obieralności do Rady Gminnej, wyłączają albo wykluczają także od prawa wybierania lub od obieralności do Rady powiatowej (§§. 2., 3., 10. i 11. Ordynacyi wyborczej dla Gmin).

Oficerowie w służbie będący, i inne osoby wojskowe z tytułem oficerskim, w służbie zostające, jeżeli należą do grupy większych posiadłości ziemskich, mają wprawdzie prawo do wybierania, nie są jednak obieralnymi, prawo zaś wybierania mogą wykonywać tylko przez pełnomocników.

§. 12.

Uprawnieni do wyboru w grupie większych posiadłości wybierają w jednym kole wyborczem.

Miejsce wyborów jest siedziba Reprezentacyi powiatowej.

Te same postanowienia stosują się także do grupy najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu.

§. 13.

W gminie miejskiej, mającej dla siebie wybierać osobnych członków Rady powiatowej, odbywa się wybór w tejże Gminie.

Wyborcy dwóch lub kilku Gmin miejskich, połączonych dla wspólnego wyboru, tworzą jedno koło wyborcze. Miejscem wyboru jest siedziba Rady powiatowej.

§. 14.

Uprawnieni do wyboru z grupy Gmin wiejskich (§§. 7. i 8.) tworzą jedno koło wyborcze.

Miejscem wyboru jest siedziba Rady powiatowej.

§. 15.

Namiestnik rozpisuje wybory do Rady powiatowej, i zarazem oznacza dzień wyboru tak, ażeby przed tym dniem ukończone być mogły potrzebne przygotowania.

Wyłączenie od prawa wybierania i obieralności.

Koła wyborcze i miejsce wyborów.

a) Dla dwóch pierwszych grup.

b) Dla gmin miejskich.

c) Dla gmin wiejskich.

Rozpisanie wyborów.

Ogólne wybory rozpisują się w ten sposób, ażeby najpierw obrani byli członkowie Rady z grupy Gmin wiejskich, a następnie z grupy Gmin miejskich; potem z grupy najwyżej opodatkowanych w kategorii przemysłu i handlu, nakoniec z grupy większych posiadłości ziemskich.

Rozpisanie wyborców ma być we wszystkich Gminach powiatu plakatami ogłoszone, i do wiadomości Przełożonych Obszarów dworskich podane.

§. 16.

Spisy wyborców i karty legitymacyjne:

a) Dla dwóch pierwszych grup.

Dla koła wyborczego większych posiadłości, niemniej dla koła wyborczego najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu, sporządza polityczna władza powiatowa listy wyborców, składa takowe do wolnego każdemu przejrzenia, i ogłasza to publicznym plakatem, z oznaczeniem prekluzyjnego terminu czternastodniowego do wnoszenia reklamacyj.

§. 17.

Reklamacje w terminie wniesione rozstrzyga polityczna władza powiatowa w przeciągu trzech dni, i czyni niezwłocznie sprostowania za słuszne uznane, i z Ustawą zgodne.

W razie odmówionego sprostowania służy odwołanie się do politycznej władzy krajowej. Odwołanie takie najdalej w przeciągu trzech dni od zawiadomienia o rozstrzygnięciu odmownem, wniesionem być ma do politycznej władzy powiatowej, która winna przedłożyć je niezwłocznie politycznej władzy krajowej do ostatecznego rozstrzygnięcia.

§. 18.

Skoro listy wyborców, po rozstrzygnięciu wniesionych w terminie reklamacyj, zostaną stanowczo ułożone, wyda i doręczy polityczna władza powiatowa pojedynczym wyborcom karty legitymacyjne, zawierające numer bieżący listy wyborców, nazwisko uprawnionego do wyboru, miejsce, dzień i godzinę wyborów.

§. 19.

Polityczna władza powiatowa winna każdego Naczelnika Gminy miejskiej, do wspólnego wyboru z innymi Gminami połączonej, zawiadomić o liczbie delegatów obrać się mających, i polecić mu, ażeby zarządził wybór przez Radę gminną.

Co do warunków ważności tego wyboru, niemniej co do postępowania przy wyborze i głosowaniu, obowiązują §§. 36. i 37. Ordynacyi wyborczej dla Gmin.

Protokół wyborczy ma być przedłożony politycznej władzy powiatowej.

Władza ta winna skonstatować legalność aktu wyborczego w każdej Gminie, i zaciągnąć delegatów wybranych i Naczelników Gmin do listy uprawnionych do wyboru.

Jeżeli zaś okaże się potrzeba nowego wyboru delegatów, wybór ten ma być nakazany natychmiast z podaniem powodów.

§. 20.

Skoro lista uprawnionych do wyboru (§. 19.) zostanie uzupełniona przez wybór delegatów we wszystkich gminach tej grupy, wyda i doręczy polityczna władza powiatowa wszystkim uprawnionym do wyboru karty legitymacyjne, w §. 18. wskazane.

b) Dla grupy gmin miejskich.

c) Dla grupy gmin wiejskich.

§. 21.

Postanowienia §. 19. stosują się także do wyborów z Gmin wiejskich.

§. 22.

Polityczna władza powiatowa układa spis osób, do wyboru w grupie Gmin wiejskich, na mocy §. 8. uprawnionych, składa ten spis do wolnego każdemu przejrzenia, i ogłasza to publicznym plakatem, z oznaczeniem prekluzyjnego terminu 14-dniowego do wniesienia reklamacyj.

Postanowienia §. 17. znajdują tu zastosowanie.

Po zapadłem rozstrzygnięciu reklamacyj, ułoży polityczna władza powiatowa spis tych wyborców, i wciągnie ich do głównej listy wyborców z grupy Gmin wiejskich.

§. 23.

Skoro lista wyborców zostanie uzupełnioną przez wybór delegatów we wszystkich Gminach wiejskich, i przez wciągnięcie do niej wyborców w §. 22. wskazanych, wyda i doręczy polityczna władza powiatowa wszystkim wyborcom karty legitymacyjne, w §. 18. wskazane.

§. 24.

Wyborami kieruje komisya wyborcza, złożona, jak następuje:

1. Dla grupy większych posiadłości ziemskich składa się komisya z trzech mężów zaufania, których wyborcy z swego grona wybierają. Ci mężowie zaufania wybierają z pomiędzy siebie Przewodniczącego.

2. W ten sam sposób składa się komisya wyborcza dla grupy najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu.

3. Dla Gminy miejskiej, wybierającej dla siebie osobno członków Rady powiatowej, składa się komisya wyborcza z Naczelnika Gminy jako Przewodniczącego i z dwóch członków, przez Radę gminną z jej grona wybranych.

4. Dla Gmin miejskich, połączonych do wspólnego wyboru, składa się ta komisya z 5 mężów zaufania, których wyborcy z swego grona wybierają. Ci mężowie zaufania obierają z pomiędzy siebie Przewodniczącego.

5. Dla grupy Gmin wiejskich składa się komisya wyborcza w sposób pod 4. wskazany.

Przy akcie wyborczym ma być obecny komisarz rządowy dla czuwania nad zachowaniem ustaw i nad utrzymaniem porządku.

§. 25.

Przedsiębranie wyborów.

Wybór z Gminy miejskiej, mającej wybierać dla siebie członków Rady powiatowej, odbywa się podług postanowień, zawartych w §§. 36. i 37. Ordynacyi wyborczej dla Gmin.

Wybory innych członków Rady powiatowej odbywają się w dniach godzinach i miejscach do tego oznaczonych, bez względu na liczbę zgromadzonych wyborców. Przy tych wyborach zastosowane być mają analogiczne postanowienia §§. 35. i 37., aż włącznie do §. 48. sejmowej Ordynacyi wyborczej; jednakże komisya wyborcza może także zarządzić głosowanie kartkami.

§. 26.

Pełnomocnik dopuszczony być może do głosowania w imieniu uprawnionego do wyboru tylko w przypadkach, niniejszą Ustawą dozwolonych, i tylko wtedy, gdy się wykaże należytem pełnomocnictwem.

Protokół wyborczy.

§. 27.

Z każdego aktu wyborczego spisuje się protokół.

Po wybraniu potrzebnej liczby członków Rady powiatowej zamyka się protokół wyborczy, i podpisany przez członków komisji wyborczej i przez komisarza rządowego oddaje się z wszystkimi załącznikami Przełożonemu politycznej władzy powiatowej.

Certyfikaty wyborcze.

§. 28.

Przełożony politycznej władzy powiatowej wydaje po przejrzaniu aktów wyborczych certyfikat wyborczy każdemu wybranemu członkowi Rady, przeciw któremu niema żadnego z powodów od wybieralności wykluczających, w §§. 3. i 11. Ordynacyi wyborczej dla Gmin wskazanych.

Certyfikat ten upoważnia wybranego do wstępu do Rady powiatowej, i stanowi domniemanie ważności jego wyboru, dopóki Rada powiatowa nie orzeczy inaczej.

Udzielenie aktów wyborczych Radzie.

§. 29.

Wszystkie akta wyborcze, do których należą także akta wyboru delegatów z Gmin, winien Przełożony politycznej władzy powiatowej udzielić zgromadzeniu wybranych członków Rady, certyfikatami wyborczymi zaopatrzonych. Zgromadzenie to, pod przewodnictwem członka, z swego grona obranego, rozpoznaje akta wyborcze, i rozstrzyga o przypuszczeniu wybranych. Skoro wybory więcej niż połowy członków Rady zostaną sprawdzone, Rada uważa się za ukonstytuowaną.

Akta wyborcze z wyborów uzupełniających rozpoznaje Rada powiatowa, i rozstrzyga o przypuszczeniu wybranych.

Dział II.

O wyborach Wydziału powiatowego.

§. 30.

Rada powiatowa wybiera z grona swego, pod przewodnictwem członka przez siebie obranego, swego Prezesa, jego zastępcę i swój wydział.

§. 31.

Wybór Prezesa następuje bezwzględną większością głosujących.

Jeżeli przy pierwszym i powtórnym głosowaniu nikt bezwzględnej większości głosów nie otrzymał, nastąpi wybór między temi dwoma członkami, którzy przy powtórnym głosowaniu najwięcej głosów otrzymali.

Przy równości głosów rozstrzyga los, kto ma być do wyboru między dwoma przedstawionymi.

Głos dany przy trzecim głosowaniu na członka do wyboru nie przedstawionego, jest nieważny.

W razie równości głosów przy wyborze między dwoma rozstrzyga los.

W ten sam sposób wybiera się i zastępcę Prezesa.

§. 32.

Dla każdej grupy interesów w Radzie reprezentowanej, wybierają członkowie, z tej grupy obrani, z grona Rady jednego członka wydziału.

Resztę członków wydziału obiera pojedynczo cała Rada.

Każdy z tych wyborów następuje bezwzględną większością głosujących.

Jeżeli taka większość nie da się osiągnąć, natenczas postąpić należy podług postanowień §. 31.

§. 33.

Dla każdego członka wydziału wybiera się zastępca w sposób w §. 32. przepisany.

